

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

Państwowej Komisji
do spraw przeciwdziałania
wykorzystaniu seksualnemu
małoletnich poniżej lat 15
za 2025 rok

Spis treści

Wykaz używanych skrótów i zwrotów	3
Wstęp	4
I. DZIAŁANIA DEPARTAMENTU POSTĘPOWAŃ WYJAŚNIAJĄCYCH	5
1. Definicje	6
2. Sprawy wszczęte (wpływ)	8
3. Sprawy podjęte	8
4. Sprawy zakończone	9
5. Posiedzenia Państwowej Komisji w ramach postępowań wyjaśniających	10
6. Złożone odwołania	13
7. Wnioski do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym	14
8. Podsumowanie	16
II. DZIAŁANIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI W SPRAWACH INDYWIDUALNYCH	17
1. Informacje ogólne	18
2. Monitorowanie działań organów państwa, organizacji i podmiotów	19
3. Monitorowanie postępowań karnych	26
A. Postępowania przygotowawcze	27
B. Postępowania sądowe	28
4. Monitorowanie postępowań prowadzonych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich	29
5. Udział na prawach oskarżyciela posiłkowego w sądowym procesie karnym	29
6. Opiniowanie projektów aktów prawnych	33
7. Wnioski o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych	37
8. Wnioski dotyczące nadzwyczajnych środków zaskarżenia	41
9. Wysłuchania w Urzędzie Państwowej Komisji	43
III. DZIAŁANIA DEPARTAMENTU EDUKACJI I PREWENCJI	45
1. Prowadzenie działań edukacyjnych i prewencyjnych w zakresie ochrony dzieci przed 15 rokiem życia przed przemocą seksualną	46
2. Wspieranie przedsięwzięć społecznych mających na celu promowanie właściwych postaw społecznych w zakresie zgłaszania organom ścigania przypadków wykorzystania seksualnego dziecka, w tym prowadzenie kampanii informacyjnych	60
3. Współdziałanie z organami państwa, stowarzyszeniami, samorządami zawodowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, ruchami obywatelskimi oraz innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami, organizacjami oraz zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu dziecka	62
4. Realizacja działań w ramach Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich	69
IV. REKOMENDACJE	71

Wykaz używanych skrótów i zwrotów

DEP	Departament Edukacji i Prewencji Urzędu Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
k.c.	Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny
k.k.	Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny
k.k.w.	Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny wykonawczy
k.p.c.	Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego
k.p.k.	Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego
k.r.o.	Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
MOS	młodzieżowe ośrodki socjoterapii
MOW	młodzieżowe ośrodki wychowawcze
ORE	Ośrodek Rozwoju Edukacji
Państwowa Komisja	Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
PKDP	Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
Rejestr	Baza danych w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym składająca się na Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze
UPKDP	Urząd Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
Ustawa	Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
Ustawa o Państwowej Komisji	Ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15
wsd	wykorzystanie seksualne dziecka

WSTĘP

Dla Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 rok 2025 upłynął pod znakiem intensywnej pracy. Nowe doświadczenia, które w tym czasie zdobyliśmy, pozwalają nam jeszcze lepiej dbać o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży.

Realizacja wyznaczonych zadań wymagała precyzyjnego podziału zadań. Obecnie swoją misję realizujemy w trzech kluczowych obszarach: prowadzeniu postępowań wyjaśniających i postępowań indywidualnych oraz podejmowaniu działań edukacyjnych, prewencyjnych i badawczych.

W ramach postępowań wyjaśniających badamy sprawy dotyczące czynów przedawnionych. Z kolei postępowania indywidualne obejmują monitorowanie działań organów państwa i organizacji, występowanie na prawach oskarżyciela posiłkowego, a także kierowanie do Prokuratora Generalnego wniosków o wniesienie skargi nadzwyczajnej lub kasacji.

Dopełnieniem naszych działań edukacyjnych, prewencyjnych i badawczych jest aktywny udział w doskonaleniu polityk publicznych. Obejmuje on m.in. wspieranie inicjatyw społecznych oraz współpracę z organami państwa, organizacjami pozarządowymi, samorządami zawodowymi, kościołami i ruchami obywatelskimi.

To właśnie te priorytety wyznaczają kierunek naszych codziennych zadań. W 2025 roku Państwowa Komisja podjęła szereg nowych inicjatyw oraz zrealizowała kluczowe projekty. Ich szczegółowe podsumowanie prezentujemy w tej publikacji.

Przekazujemy Państwu sprawozdanie z prac za ostatni rok, które w syntetyczny sposób przedstawia aktywności podejmowane przez Państwową Komisję w zakresie trzech departamentów: Postępowań Indywidualnych (DPI), Postępowań Wyjaśniających (DPW) oraz Edukacji i Prewencji (DEP).

Dziękujemy całemu zespołowi Państwowej Komisji, szczególnie zespołowi Urzędu Państwowej Komisji, za profesjonalizm, zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności, z jakimi każdego dnia stawiają czoła wyzwaniom związanym z naszą misją.

Dyrektorka Departamentu Postępowań Indywidualnych **Katarzyna Czaj-Trzcńska**

Koordynatorka Departamentu Edukacji i Prewencji **Marta Taras**

Dyrektor Departamentu Postępowań Wyjaśniających **Marcin Lechowicz**

Przewodnicząca Państwowej Komisji **Joanna Napierała**

Wiceprzewodnicząca Państwowej Komisji **Katarzyna Komoniewska**

Członkini Państwowej Komisji **Agnieszka Rękas**

Członkini Państwowej Komisji **Justyna Kotowska**

Członkini Państwowej Komisji **Karolina Bućko**

Członek Państwowej Komisji **Marcin Bednarczyk**

Wiceprzewodniczący Państwowej Komisji **Konrad Ciesiołkiewicz**

DZIAŁANIA
DEPARTAMENTU
POSTĘPOWAŃ
WYJAŚNIAJĄCYCH

1. Definicje

SPRAWA WSZCZĘTA

Przez sprawę wszczętą należy rozumieć sprawę prawomocnie zakończoną orzeczeniem o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu postępowania ze względu na przedawnienie karalności przestępstwa, przekazaną Państwowej Komisji na podstawie art. 26 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 94) wraz z aktami sprawy przez prokuratora albo właściwy sąd.

Sądy i prokuratury mają obowiązek przekazania Państwowej Komisji sprawy wraz z aktami w wypadku wydania prawomocnego orzeczenia o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu postępowania ze względu na przedawnienie karalności przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności małoletniego poniżej lat 15.

Wszczęcie postępowania wyjaśniającego następuje na skutek wpłynięcia do Państwowej Komisji akt sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem sądu albo prokuratora.

Po wszczęciu postępowania wyjaśniającego pracownicy Departamentu Postępowań Wyjaśniających Urzędu Państwowej Komisji przeprowadzają wstępną formalną weryfikację akt sprawy. Po jej przeprowadzeniu Państwowa Komisja podejmuje uchwałę w przedmiocie podjęcia postępowania wyjaśniającego.

SPRAWA PODJĘTA

Przez sprawę podjętą należy rozumieć sprawę, w której Państwowa Komisja, po przeprowadzeniu wstępnej formalnej weryfikacji akt sprawy, wydała uchwałę o podjęciu postępowania wyjaśniającego.

Państwowa Komisja podejmuje postępowania wyjaśniające jedynie w zakresie swojej właściwości, tzn. w zakresie czynów przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionych na szkodę małoletniego poniżej lat 15, jeżeli wydano orzeczenie o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu postępowania ze względu na przedawnienie karalności przestępstwa oraz sprawca miał co najmniej 17 lat lub w stosunku do niego zachodziła okoliczność, o której mowa w art. 10 § 2 Kodeksu karnego.

Wstępna formalna weryfikacja akt przekazanych przez prokuratora albo przez sąd polega na przeprowadzeniu czynności mających na celu ustalenie, czy prowadzenie sprawy należy do kompetencji Państwowej Komisji. W trakcie formalnej weryfikacji akt przekazanej sprawy pracownicy Departamentu Postępowań Wyjaśniających w razie potrzeby kierują do właściwego prokuratora albo do sądu zapytania o prawomocność orzeczenia, zwracają się o nadesłanie brakujących dokumentów, ustalają w rejestrze PESEL daty urodzenia osoby poszkodowanej i osoby wskazanej jako sprawca, aktualne dane dotyczące zamieszkania wyżej wskazanych osób oraz sprawdzają, czy osoba wskazana jako sprawca żyje. Ponadto weryfikują wiek osoby poszkodowanej i osoby wskazanej jako sprawca w czasie popełnienia czynu karalnego. W wypadku stwierdzenia wadliwości podstawy prawnej umorzenia albo odmowy wszczęcia postępowania (gdy z analizy akt sprawy wynika, że prokurator błędnie umorzył postępowanie albo odmówił jego wszczęcia na podstawie innej niż przedawnienie karalności czynu), pracownicy Departamentu Postępowań Wyjaśniających zwracają się do prokuratora o jej weryfikację. W sytuacji potwierdzenia, że osoba poszkodowana miała w czasie czynu co najmniej 15 lat, Państwowa Komisja podejmuje uchwałę o odmowie podjęcia postępowania. Podobna decyzja zapada, gdy osoba wskazana jako sprawca w chwili czynu co do zasady nie ukończyła 17 lat.

O podjęciu postępowania wyjaśniającego Państwowa Komisja niezwłocznie zawiadamia osobę poszkodowaną, osobę wskazaną jako sprawca i osobę zgłaszającą. Wraz z zawiadomieniem Państwowa Komisja przesyła informację o przebiegu tego postępowania.

SPRAWA ZAKOŃCZONA

Przez sprawę zakończoną należy rozumieć sprawę, w której Państwowa Komisja:

- podjęła uchwałę o odmowie podjęcia postępowania;
- podjęła uchwałę o umorzeniu postępowania;
- wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze;
- wydała postanowienie o odmowie wpisu w Rejestrze.

Państwowa Komisja podejmuje uchwałę o odmowie podjęcia postępowania w wypadku ustalenia, że osoba wskazana jako sprawca zmarła przed przekazaniem sprawy Państwowej Komisji.

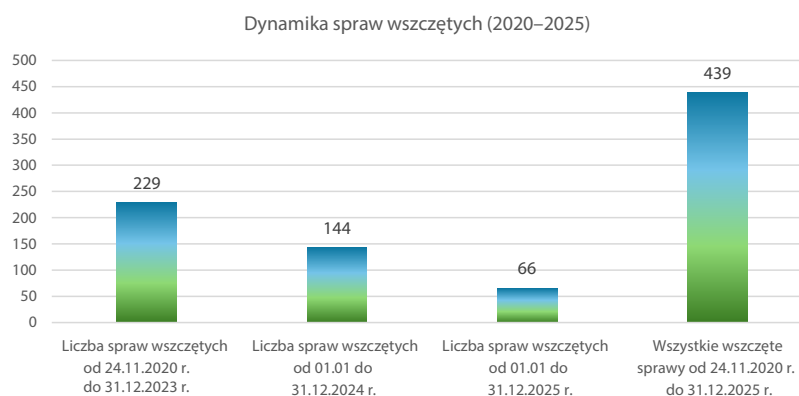
Państwowa Komisja podejmuje uchwałę o umorzeniu postępowania w wypadku ustalenia, że osoba wskazana jako sprawca zmarła po przekazaniu Państwowej Komisji akt sprawy oraz w sytuacji wniesienia przez osobę poszkodowaną sprzeciwu co do prowadzenia dalszego postępowania.

Państwowa Komisja wydaje postanowienie o wpisie w Rejestrze w wypadku ustalenia w toku postępowania wyjaśniającego, że zachowanie osoby wskazanej jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd było choćby jednym z zachowań, o których mowa w rozdziale XXV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, wobec małoletniego poniżej lat 15.

Państwowa Komisja wydaje postanowienie o odmowie wpisu w Rejestrze w wypadku, gdy w toku postępowania wyjaśniającego nie ustalono, że zachowanie osoby wskazanej jako sprawca było choćby jednym z zachowań, o których mowa w rozdziale XXV Kodeksu karnego, wobec małoletniego poniżej lat 15. Państwowa Komisja wydaje postanowienie o odmowie wpisu także wtedy, gdy zamieszczenie w Rejestrze danych osobowych osoby wskazanej jako sprawca spowodowałoby dla tej osoby niewspółmiernie surowe skutki, a w stosunku do tej osoby nie zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności małoletniego poniżej 15 roku życia.

2. Sprawy wszczęte (wpływ)

W okresie objętym sprawozdaniem rocznym, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku, łącznie wszczętych zostało 439 spraw. Ta liczba obejmuje zarówno nowe sprawy, które w tym okresie zostały wszczęte przez Państwową Komisję (66 spraw), jak i te, które Państwowa Komisja wszczęła w poprzednich latach (373 sprawy).

Wykres 1. Liczba spraw wszczętych od 24 listopada 2020 do 31 grudnia 2025 roku

3. Sprawy podjęte

W roku 2025 Państwowa Komisja podjęła 80 spraw. Podjęte sprawy obejmowały te, w których do Państwowej Komisji wpłynęło zgłoszenie o popełnieniu przestępstwa i zostało przekazane właściwemu prokuratorowi, zgodnie z art. 22 ust. 1 Ustawy, oraz te, które wpłynęły do Państwowej Komisji od prokuratury lub sądu, zgodnie z art. 26 Ustawy. Państwowa Komisja nie może podjąć postępowania wyjaśniającego na podstawie samego zgłoszenia, chociażby z jego treści niewątpliwie wynikało, że nastąpiło przedawnienie karalności przestępstwa. Państwowa Komisja co do zasady zobowiązana jest przekazać zgłoszenie właściwemu prokuratorowi. Niemniej po przekazaniu zgłoszenia monitoruje czynności podejmowane przez organ prowadzący postępowanie karne (art. 24 Ustawy). Dopiero gdy prokurator albo sąd – w zależności od etapu postępowania karnego – wyda prawomocne orzeczenie o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu postępowania karnego ze względu na przedawnienie karalności przestępstwa i prześle akta sprawy Państwowej Komisji, możliwe jest podjęcie i prowadzenie przez nią postępowania wyjaśniającego (art. 26 oraz art. 27 ust. 1 Ustawy).

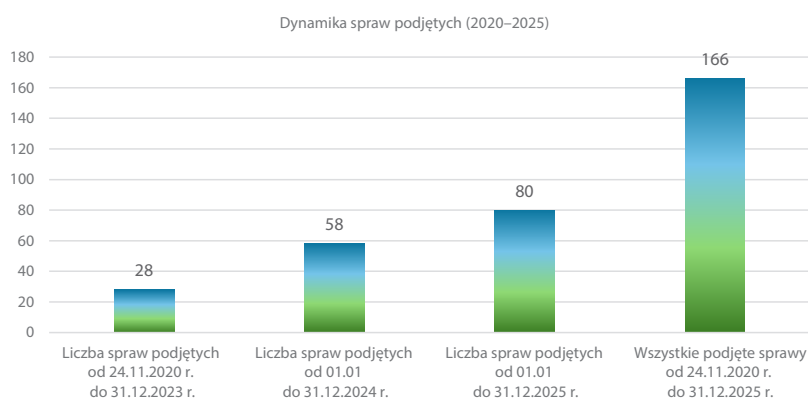
Jeżeli z treści zgłoszenia wynika, że przestępstwo było już przedmiotem postępowania karnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem o odmowie wszczęcia albo o umorzeniu postępowania ze względu na przedawnienie karalności, Państwowa Komisja może odstąpić od jego przekazania właściwemu prokuratorowi i zwrócić się bezpośrednio do prokuratury lub sądu o przekazanie sprawy Państwowej Komisji wraz z aktami sprawy (art. 22 ust. 3 Ustawy).

W każdym przypadku dla podjęcia i prowadzenia postępowania wyjaśniającego konieczne jest formalne przekazanie sprawy wraz z aktami. Biorąc pod uwagę fakt, że Państwowa Komisja w ramach postępowań wyjaśniających zajmuje się sprawami przedawnionymi, w przekazanych sprawach do wykorzystania seksualnego dochodziło przed wieloma laty. Oznacza to, że obecnie część osób wskazanych jako sprawcy jest w bardzo podeszłym wieku (mają 80–90 lat).

Upływ czasu niestety działa na niekorzyść w rozpoznawaniu takich spraw i istnieje ryzyko, że osoby poszkodowane mogą się nie doczekać sprawiedliwości, albowiem nastąpi zgon osoby wskazanej jako sprawca jeszcze przed

rozpoznaniem sprawy. Dlatego Państwowa Komisja stara się kierować kryterium wieku osoby wskazanej jako sprawca przy wyborze spraw do podjęcia. Istotne z punktu widzenia skuteczności i efektywności prowadzenia postępowania wyjaśniającego, co również zostało wzięte pod uwagę przez Państwową Komisję, było to, czy w aktach spraw są wystarczające dane, umożliwiające identyfikację zarówno osoby poszkodowanej, jak i osoby wskazanej jako sprawca. Zdarza się bowiem, że w aktach spraw przekazanych przez prokuratora albo sąd osoba poszkodowana lub osoba wskazana jako sprawca nie jest wymieniona z imienia i nazwiska. Zdarza się, że dane tych osób są całkowicie anonimowe, a przekazane informacje nie pozwalają nawet na pośrednią identyfikację.

Powyższe działanie poprzedzone było wstępną analizą i formalną weryfikacją akt spraw.

Wykres 2. Liczba spraw podjętych od 24 listopada 2020 do 31 grudnia 2025 roku

4. Sprawy zakończone

W okresie objętym sprawozdaniem Państwowa Komisja zakończyła łącznie 67 spraw. Ta liczba obejmuje sprawy, w których wydano 14 postanowień o wpisie w Rejestrze, 11 postanowień o odmowie wpisu w Rejestrze, a także postępowania zakończone ze względu na zgon osoby wskazanej jako sprawca oraz sprzeciw złożony przez osobę poszkodowaną (łącznie 42 sprawy).

Decyzja o zakończeniu sprawy ze względu na śmierć osoby wskazanej jako sprawca poprzedzona jest weryfikacją informacji m.in. w rejestrze PESEL. Dalsze prowadzenie postępowania wyjaśniającego, w przypadku śmierci osoby wskazanej jako sprawca jest bezprzedmiotowe, a nawet niedopuszczalne z uwagi na brzmienie art. 36 ust. 1 pkt 1 Ustawy, zgodnie z którym Państwowa Komisja umarza, w drodze uchwały, postępowanie wyjaśniające w przypadku śmierci osoby wskazanej jako sprawca.

Podobnie jest w przypadku wniesienia sprzeciwu przez osobę poszkodowaną. Możliwość wniesienia sprzeciwu co do prowadzenia postępowania wyjaśniającego jest uprawnieniem osoby poszkodowanej przewidzianym w art. 27 ust. 3 Ustawy. Zgodnie z treścią tego przepisu osoba poszkodowana może – do czasu zakończenia pierwszego jej wysłuchania – wnieść sprzeciw co do prowadzenia przez Państwową Komisję postępowania wyjaśniającego. Sprzeciw można wnieść na piśmie lub ustnie do protokołu podczas pierwszego wysłuchania. Sprzeciw nie wymaga żadnego uzasadnienia. Wniesienie sprzeciwu obliguje natomiast Państwową Komisję do umorzenia, w drodze uchwały, postępowania wyjaśniającego (art. 36 ust. 1 pkt 2 Ustawy). Przywołany powyżej przepis (art. 36 Ustawy) w sposób jednoznaczny oraz kategorię określa przypadki, w których należy umorzyć postępowanie wyjaśniające, i wyklucza w tym zakresie

dowolność Państwowej Komisji. Zaistnienie więc okoliczności wskazanych w tym przepisie nie pozostawia Państwowej Komisji innej możliwości, jak tylko umorzyć postępowanie wyjaśniające.

Wykres 3. Liczba spraw zakończonych od 24 listopada 2020 do 31 grudnia 2025 roku

5. Posiedzenia Państwowej Komisji w ramach postępowań wyjaśniających

Łącznie w 2025 roku odbyło się 119 posiedzeń. Posiedzenia poprzedziło wydanie przez Państwową Komisję uchwał o podjęciu postępowania wyjaśniającego oraz postanowień o wyznaczeniu członka sprawozdawcy ze swojego grona.

Państwowa Komisja wyznaczyła więcej posiedzeń (łącznie 158), jednakże z różnych względów 39 z nich zostało odwołanych. Przyczyną odwołania terminów było m.in. nieodebranie zaproszenia lub wezwania na posiedzenie przez osoby zaproszone lub wezwane. Pomimo że terminy posiedzeń były wyznaczane z kilkumiesięcznym wyprzedzeniem, a zaproszenia czy wezwania wysyłane były równie wcześnie, to niejednokrotnie zdarzało się, że nie zostały one odebrane przez osoby zaproszone i wezwane w ogóle lub w terminie narzuconym przez art. 31 ust. 1 Ustawy, tj. nie później niż na 7 dni przed posiedzeniem (wysłuchaniem).

W przypadku przesyłek zawierających zaproszenia/wezwania, które nie zostały podjęte przez adresatów, Państwowa Komisja musi oczekiwać na ich zwrot średnio 21 dni – 14 dni trwa sama „awizacja” przesyłek zgodnie z ustawą z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 366 t.j.). W przypadku przesyłek, które zostały zwrócone bez żadnej adnotacji o przyczynach ich niepodjęcia, Państwowa Komisja ponawia wysyłkę. Jeżeli i tym razem korespondencja zostanie zwrócona, Państwowa Komisja podejmuje dodatkowe czynności mające na celu ustalenie przyczyn jej niepodjęcia przez adresata, w tym korzysta z pomocy policji na podstawie art. 35 Ustawy. Proces doręczenia przesyłek, jak i konieczność podejmowania dodatkowych czynności, mogą znacząco się wydłużyć, co w konsekwencji prowadzi do konieczności odwoływania lub przekładania terminów posiedzeń.

Inną przyczyną odwoływania terminów posiedzeń były wnioski osób uprawnionych (osób poszkodowanych, osób wskazanych jako sprawcy lub ich pełnomocników) o odwołanie terminu i wyznaczenie innego lub po prostu pisma informujące o niemożności stawienia się tych osób w wyznaczonym terminie. Nieuzasadnione było utrzymywanie terminów posiedzeń, które zostały wyznaczone w celu wysłuchania oznaczonych osób, w przypadku pozyskania informacji o ich nieobecności. Innymi przyczynami odwołania terminów posiedzeń były zdarzenia organizacyjne lub losowe, które były niezależne od Państwowej Komisji.

Po otrzymaniu oryginału akt z prokuratury lub sądu następuje formalne przygotowanie sprawy do prowadzenia przez Państwową Komisję, tj. założenie teczek spraw oraz weryfikacja osób wskazanych w aktach prokuratorskich lub sądowych w rejestrze PESEL w celu ustalenia aktualnych danych adresowych. Kontroli podlega również prawomocność orzeczenia przekazanego wraz z aktami sprawy. W przypadku braku prawomocności Państwowa Komisja zwraca się do organu przekazującego akta o odpis postanowienia bądź wyroku wraz ze stwierdzeniem bądź wzmianką o jego prawomocności, ewentualnie o potwierdzenie na piśmie, że takie orzeczenie uprawomocniło się. Konieczność taka wynika z analizy akt przekazywanych przez prokuratury i sądy. Zdarzały się przypadki, że orzeczenie kończące nie było prawomocne np. w wyniku nieprawidłowych doręczeń orzeczeń kończących sprawę w prokuraturze bądź sądzie. Należy podkreślić, że niektóre akta postępowań wyjaśniających zawierają jedynie protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej oraz orzeczenie o odmowie wszczęcia postępowania. Są też akta bardzo obszerne (np. liczące nawet do 40 tomów akt), w których materiał dowodowy, zawiera liczne protokoły przesłuchań świadków, opinie biegłych oraz dowody z dokumentów, np. z akt postępowania kanonicznego lub dyscyplinarnego, jeśli dotyczą określonych grup zawodowych.

Etap formalnego przygotowania sprawy kończy wydanie przez Państwową Komisję uchwały o podjęciu postępowania wyjaśniającego i wyznaczenie członka sprawozdawcy. Wówczas o podjęciu postępowania wyjaśniającego zawiadamia się osobę poszkodowaną, osobę wskazaną jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd oraz osobę zgłaszającą. Po skutecznym doręczeniu zawiadomienia o podjęciu postępowania następuje wyznaczenie terminu posiedzenia i zaproszenie na nie osoby poszkodowanej oraz osoby wskazanej jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd. Na kolejne posiedzenia Państwowa Komisja może zaprosić w celu wysłuchania również osobę zgłaszającą, świadków oraz biegłych, a także przeprowadzić inne dowody niezbędne dla prawidłowego rozpoznania sprawy.

Podkreślić należy, że próby doręczenia przesyłki zawierającej zawiadomienie często kończą się niepowodzeniem. Pomimo tego, że pracownicy Urzędu Państwowej Komisji już na etapie wstępnej formalnej weryfikacji akt przekazanych przez prokuratora albo przez sąd, a także na późniejszych etapach pozyskują dane dotyczące adresu i miejsca zamieszkania, czy pobytu m.in. osoby poszkodowanej i osoby wskazanej jako sprawca, do faktycznej weryfikacji ich aktualności dochodzi dopiero przy próbie doręczenia. Państwowa Komisja bazuje na adresach znajdujących się w aktach przesłanych przez powyższe organy lub przez nie udostępnionych.

Zaznaczyć należy, że przekazane akta dotyczą spraw prowadzonych i zakończonych nawet przed 20 laty. Istnieje więc duże prawdopodobieństwo, że informacje zawarte w tych aktach, dotyczące adresów zamieszkania czy pobytu, są nieaktualne. Podkreślić należy, że co do zasady jedyną możliwością ich weryfikacji na wstępnym etapie jest skorzystanie z rejestru danych PESEL. Przy czym w rejestrze tym dostępne są informacje o adresie zameldowania na pobyt stały lub czasowy. Tymczasem adres zameldowania jest odmiennym pojęciem od adresu i miejsca zamieszkania lub pobytu, a samo zameldowanie nie przesądza o miejscu zamieszkania, czy pobytu. Dlatego też dopiero próba doręczenia zawiadomienia jest pierwszą faktyczną weryfikacją tych danych. W przypadku nieodebrania przez adresata przesyłki zawierającej zawiadomienie, Państwowa Komisja korzysta z pomocy policji na podstawie art. 35 Ustawy.

Zdarza się, że nawet przeprowadzone przez policję czynności nie pozwalają ustalić faktycznego miejsca zamieszkania czy pobytu ustalanych osób. Jednocześnie pracownicy Urzędu Państwowej Komisji, w celu ustalenia potencjalnego miejsca pobytu tych osób, w oparciu o posiadane informacje, często „szcztąkowe”

cały czas podejmują czynności z zakresu tzw. białego wywiadu, polegające m.in. na przeszukiwaniu ogólnodostępnych baz danych i rejestrów, portali oraz serwisów.

Posiedzenie w ramach postępowania wyjaśniającego prowadzone jest w siedzibie Państwowej Komisji przy ul. Twardej 18 w Warszawie. Istnieją jednak sytuacje, kiedy wysłuchania mogą odbyć się poza siedzibą Państwowej Komisji, a mianowicie:

- wysłuchanie osób zaproszonych lub wezwanych w miejscu ich pobytu, jeśli nie mogą się stawić w siedzibie Państwowej Komisji z powodu choroby, kalectwa lub innej niedającej się pokonać przeszkody (art. 28 ust. 4 Ustawy);
- wniosek osoby poszkodowanej o wysłuchanie jej w miejscu pobytu (art. 28 ust. 4a Ustawy);
- uzasadniony wniosek osoby poszkodowanej o wysłuchanie jej przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku albo przedstawienie wyjaśnień na piśmie (art. 28 ust. 4c).

Posiedzenie w ramach postępowania wyjaśniającego zaczyna się od sprawdzenia, kto z zaproszonych lub wezwanych stawił się na posiedzenie i potwierdzenia ich tożsamości. Przewodniczący Państwowej Komisji (a w razie jego nieobecności – członek Państwowej Komisji, o którym mowa w art. 13 ust. 3 Ustawy), wyjaśnia zaproszonym, na jakiej podstawie prowadzone jest postępowanie wyjaśniające. Wskazuje, że wraz z zaproszeniem lub wezwaniem na posiedzenie otrzymali także informacje dotyczące postępowania wyjaśniającego oraz stosowne pouczenia. Państwowa Komisja przed przystąpieniem do wysłuchania informuje o przepisach regulujących prawa i obowiązki osoby wysłuchiwanej. Następnie członek sprawozdawca, odpowiedzialny za merytoryczne prowadzenie sprawy, przedstawia jej aktualny stan oraz przedstawia dotychczasowy przebieg postępowania wyjaśniającego i podjęte czynności w sprawie.

Przewodniczący posiedzenia udziela głosu osobie poszkodowanej oraz osobie wskazanej jako sprawca – w celu ustosunkowania się do sprawy, przedstawienia ewentualnych wniosków, twierdzeń i dowodów oraz złożenia oświadczeń.

W pierwszej kolejności Państwowa Komisja wysłuchuje osobę poszkodowaną, a następnie osobę wskazaną jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora lub właściwy sąd. Wysłuchanie rozpoczyna się od swobodnej wypowiedzi. Następnie pytania do osoby wysłuchiwanej kierują przewodniczący posiedzenia, członek sprawozdawca, przewodniczący Państwowej Komisji oraz jej pozostali członkowie. Pytania mogą zadawać również uczestnicy postępowania oraz ich pełnomocnicy, jeśli występują w sprawie.

Jeśli materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, tj. akta sprawy przekazane przez prokuratora albo właściwy sąd, wysłuchanie osoby poszkodowanej, wysłuchanie osoby wskazanej jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora lub właściwy sąd (art. 28 ust. 1 Ustawy), nie jest wystarczający do wydania postanowienia w przedmiocie wpisu w Rejestrze lub odmowy, Państwowa Komisja wyznacza kolejny termin posiedzenia w celu wysłuchania np. osoby zgłaszającej bądź innych osób w charakterze świadków. Ponadto Państwowa Komisja może również zasięgnąć opinii biegłego lub przeprowadzić dowód z innych materiałów, w tym dokumentów zgromadzonych w sprawie lub przedstawionych przez osobę poszkodowaną, osobę wskazaną jako sprawca, osobę zgłaszającą oraz świadka (art. 28 ust. 2 Ustawy).

Szczegółowy przebieg posiedzenia w sprawach postępowań wyjaśniających regulują przepisy Ustawy tj. rozdział 4, oddział 4 „Postępowanie wyjaśniające”.

Zgodnie z art. 37 ust 1 Ustawy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Państwowa Komisja niezwłocznie wydaje postanowienie o wpisie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym bądź o odmowie wpisu, które ogłaszane jest na posiedzeniu.

6. Złożone odwołania

W okresie objętym sprawozdaniem rocznym, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku, wniesionych zostało 5 odwołań od postanowień Państwowej Komisji, o których mowa w art. 37 ust. 1 Ustawy. Państwowa Komisja w okresie sprawozdawczym wydała 14 postanowień o wpisie w Rejestrze, a także 11 postanowień o odmowie wpisu w Rejestrze.

Należy nadmienić, że odwołanie od postanowień Państwowej Komisji mogą wnieść:

- osoba poszkodowana (od postanowienia o odmowie wpisu w Rejestrze),
- osoba wskazana jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd (od postanowienia o wpisie w Rejestrze albo postanowienia o odmowie wpisu w Rejestrze w przypadku, o którym mowa w art. 37a Ustawy).

Termin na wniesienie odwołania wynosi 30 dni i liczony jest od dnia doręczenia postanowienia Państwowej Komisji.

Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Państwowej Komisji, która niezwłocznie przekazuje je wraz z aktami postępowania wyjaśniającego do właściwego sądu.

Odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji powinno zawierać:

- oznaczenie sądu, do którego jest skierowane;
- imiona i nazwiska wnoszącego odwołanie, jego przedstawicieli ustawowych i pełnomocników;
- oznaczenie zaskarżonego postanowienia;
- przytoczenie zarzutów i zwięzłe ich uzasadnienie;
- powołanie, w razie potrzeby, nowych faktów i dowodów;
- wniosek o uchylenie lub zmianę postanowienia w całości lub w części;
- podpis wnoszącego odwołanie albo jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika;
- wymienienie załączników.

Do odwołania dołącza się wymienione w nim załączniki.

Sądem rzeczowo właściwym do rozpoznania odwołania jest sąd okręgowy – wydział cywilny. Właściwość miejscowa sądu uzależniona jest natomiast co do zasady od miejsca zamieszkania osób wnoszących odwołanie (art. 38 ust. 1–5 Ustawy).

Wniesienie odwołania od postanowienia Państwowej Komisji o wpisie w Rejestrze wstrzymuje dokonanie wpisu w Rejestrze do czasu uprawomocnienia się orzeczenia sądu.

Stronami postępowania przed sądem odwoławczym są osoba wnosząca odwołanie i Państwowa Komisja (art. 38b ust. 1 Ustawy). Postępowanie przed sądem ma charakter kontradyktoryjny: inaczej niż w postępowaniu wyjaśniającym, Państwowa Komisja i odwołujący się mają w nim równorzędny status. W 2025 roku Państwowa Komisja sporządziła trzy odpowiedzi na odwołanie i uczestniczyła w trzech sprawach sądowych jako strona.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego sąd wydaje orzeczenie, którym może:

- oddalić odwołanie (art. 38c ust. 1 Ustawy);
- odrzucić odwołanie (art. 38c ust. 2 Ustawy);

- uwzględnić odwołanie i postanowienie Państwowej Komisji uchylić albo zmienić w całości lub w części i orzec co do istoty sprawy (art. 38c ust. 3 Ustawy).

Do postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy art. 367–391¹ Kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisy o ochronie dóbr osobistych.

Od orzeczenia sądu wydanego na skutek rozpoznania odwołania od postanowienia Państwowej Komisji stronom przysługuje skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego. Podstawy i zasady wnoszenia skargi kasacyjnej są uregulowane w przepisach art. 398¹ i następnego Kodeksu postępowania cywilnego.

7. Wnioski do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

Jednym z głównych zadań Państwowej Komisji jest prowadzenie postępowań wyjaśniających, których celem jest wydanie postanowienia w przedmiocie wpisu do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym osoby wskazanej jako sprawca (art. 2 ust 2 pkt. 1 Ustawy). W 2025 roku Państwowa Komisja wydała 14 takich postanowień.

Termin dokonania wpisu w Rejestrze oraz sposób przekazania postanowienia o wpisie w Rejestrze do Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego szczegółowo reguluje art. 39 Ustawy. Państwowa Komisja przekazuje postanowienie o wpisie w Rejestrze do Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego, dokonując anonimizacji danych osoby poszkodowanej. Kolejną bardzo ważną czynnością wykonywaną przed przekazaniem postanowienia jest ustalenie w bazie danych PESEL, czy osoba, w stosunku do której Państwowa Komisja wydała postanowienie, żyje. W przypadku śmierci tej osoby – po zakończeniu postępowania wyjaśniającego postanowienie o wpisie w Rejestrze pozostawia się w aktach postępowania wyjaśniającego, o czym Państwowa Komisja zawiadamia osobę poszkodowaną oraz osobę zgłaszającą. Jeżeli osoba wskazana jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd zmarła przed wydaniem postanowienia o wpisie w Rejestrze, a Państwowa Komisja uzyskała informację o jej śmierci po wydaniu tego postanowienia, Państwowa Komisja w drodze uchwały uchyla postanowienie o wpisie w Rejestrze i umarza postępowanie wyjaśniające.

Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym składa się z trzech części:

- Rejestru z dostępem ograniczonym;
- Rejestru publicznego;
- Rejestru Państwowej Komisji.

Rejestr jest prowadzony w systemie teleinformatycznym przez Ministra Sprawiedliwości. Minister realizuje swoje zadania związane z jego prowadzeniem za pomocą Biura Informacyjnego Krajowego Rejestru Karnego. Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym jest ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2026 r. poz. 110 t.j.). Dodatkowe regulacje znajdują się również w następujących aktach prawnych:

- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 lutego 2017 r. w sprawie określenia trybu i sposobu przekazywania danych do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;
- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie przetwarzania oraz przekazywania danych osobowych zgromadzonych w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym do celów statystycznych oraz badań naukowych;

- rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika;
- ustawa z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15.

Dostęp do Rejestru Państwowej Komisji (jak i do Rejestru publicznego), na podstawie art. 16 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, jest nieograniczony. Rejestr dostępny jest w internecie na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: rps.ms.gov.pl. Wpisy Państwowej Komisji widnieją w Rejestrze aż do śmierci osoby wskazanej jako sprawca.

Zakres zamieszczanych informacji w Rejestrze Państwowej Komisji określa art. 7 ust. 4a powyższej ustawy, a mianowicie:

- dane identyfikujące osobę sprawcy: nazwisko, w tym także przybrane, imiona, nazwisko rodowe, wykonywany zawód lub pełnioną funkcję i miejsce zamieszkania;
- uzasadnienie zawierające opis czynu, w tym wskazanie czasu, miejsca i okoliczności jego popełnienia;
- data wydania postanowienia Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15;
- data wydania oraz uprawomocnienia się orzeczenia sądu, jeżeli osoba, której dotyczy wpis, złożyła odwołanie od postanowienia Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15.

Warunkiem koniecznym dokonania wpisu w Rejestrze jest przeprowadzenie przez Państwową Komisję postępowania wyjaśniającego i – w jego rezultacie – wydanie postanowienia o wpisie w Rejestrze. Postanowienie o wpisie w Rejestrze, zgodnie z art. 37 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15, zawiera następujące informacje:

- dane osobowe osoby poszkodowanej: imiona, nazwisko oraz nazwisko rodowe;
- dane osobowe osoby wskazanej jako sprawca w aktach sprawy przekazanych przez prokuratora albo właściwy sąd: nazwisko, w tym także przybrane, imiona, nazwisko rodowe, wykonywany zawód lub pełnioną funkcję, miejsce zamieszkania, datę i miejsce urodzenia oraz numer PESEL;
- wiek osoby poszkodowanej w chwili czynu i jej płeć;
- uzasadnienie zawierające zwięzły opis czynu, w tym wskazanie czasu, miejsca i okoliczności jego popełnienia.

Należy zaznaczyć, że pracodawcy i organizatorzy działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, a także opieką nad nimi, mają obowiązek sprawdzić, czy dane zatrudnianej lub dopuszczanej do działalności osoby znajdują się także w Rejestrze Państwowej Komisji. Niedopełnienie tego obowiązku jest zagrożone karą aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny w wysokości nie niższej niż 1000 zł.

8. Podsumowanie

Departament Postępowań Wyjaśniających jest jednym z kilku departamentów znajdujących się w strukturach Urzędu Państwowej Komisji. Do jego zadań należy obsługa merytoryczna i administracyjna Państwowej Komisji w zakresie postępowań wyjaśniających. W szczególności są to czynności polegające na:

- prowadzeniu i analizie akt postępowań wyjaśniających;
- przygotowywaniu posiedzeń Państwowej Komisji;
- kontakcie z sądami i prokuraturami;
- przekazywaniu do Krajowego Rejestru Karnego postanowień o wpisie w Rejestrze.

W okresie sprawozdawczym, tj. w 2025 roku, w ramach postępowań wyjaśniających odbyły się 119 posiedzeń Państwowej Komisji. Zostało podjętych 80 spraw, a 67 zakończono. Dokonano 14 wpisów do Rejestru Państwowej Komisji oraz wydano 11 postanowień o odmowie wpisu do Rejestru.

W 2025 roku do Państwowej Komisji wpłynęły 66 sprawy, co razem z 373 wszczętymi w latach wcześniejszych, daje obecnie łącznie 439 spraw.

Bardzo istotną kwestią dla Państwowej Komisji jest zagwarantowanie osobom poszkodowanym możliwie jak największej swobody i ogólnego komfortu podczas ich wysłuchania. W związku z tym korzysta się z uprawnień wynikających z art. 36a Ustawy, co w praktyce oznacza, że na czas wysłuchania osoby poszkodowanej prosi się o opuszczenie posiedzenia osobę wskazaną jako sprawca, która w tym czasie oczekuje w oddzielnym pomieszczeniu.

Państwowa Komisja przeprowadziła również wysłuchania osób poszkodowanych – w trybie art. 28 ust. 4c Ustawy, tzn. przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku (w tzw. formie zdalnej).

Państwowa Komisja w 2026 roku kontynuuje przyjmowanie i rozpoznawanie kolejnych spraw. Zwiększenie liczby posiedzeń Państwowej Komisji przełoży się na usprawnienie działalności, co też bezpośrednio przyczyni się do skrócenia czasu oczekiwania na podejmowanie spraw oraz samo ich prowadzenie.

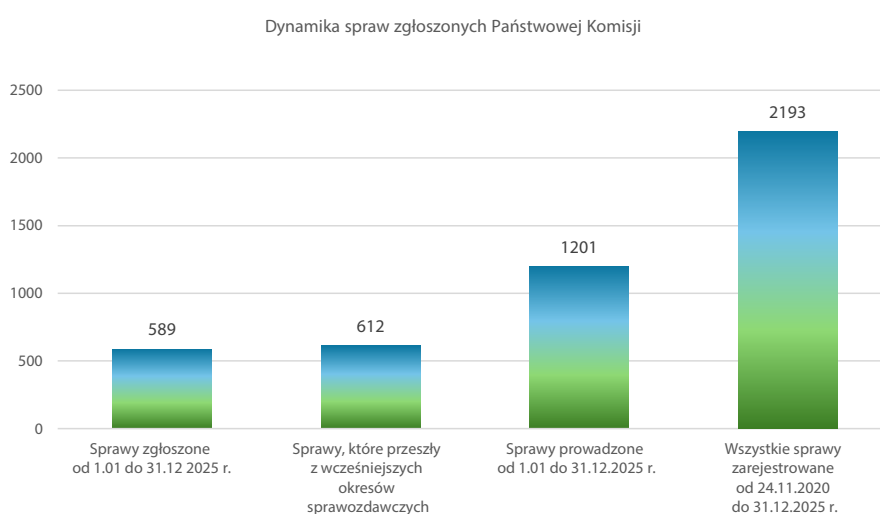

DZIAŁANIA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI
W SPRAWACH
INDYWIDUALNYCH

1. Informacje ogólne

W okresie objętym sprawozdaniem rocznym, tj. od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku, Państwowa Komisja prowadziła łącznie **1201** spraw dotyczących przestępstw, o których mowa w rozdziale XXV Kodeksu karnego, popełnionych na szkodę małoletniego poniżej lat 15.

Liczba ta obejmuje zarówno nowe sprawy, które w tym okresie zostały podjęte przez Państwową Komisję (589 spraw), jak i te, które przeszły do dalszego prowadzenia z wcześniejszego okresu sprawozdawczego (612 spraw).

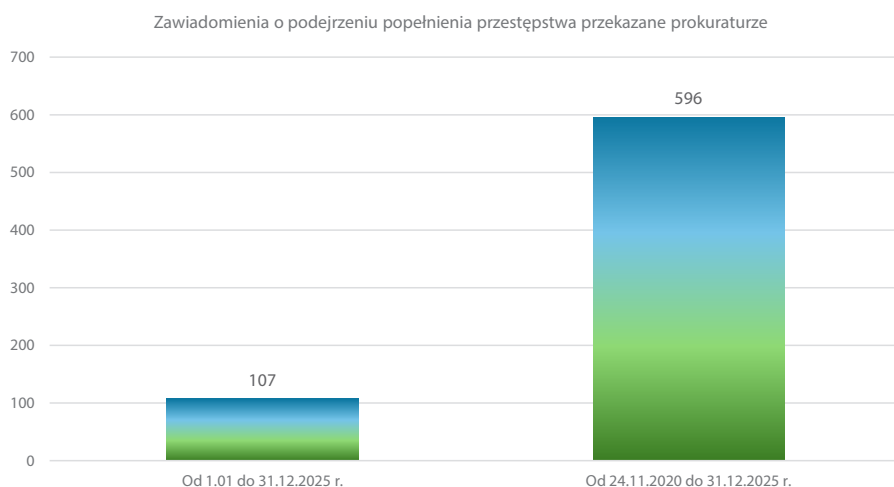
Wykres 4. Liczba spraw zgłoszonych Państwowej Komisji (dane nie uwzględniają spraw prowadzonych w Departamencie Postępowań Wyjaśniających)

W okresie sprawozdawczym Państwowa Komisja monitorowała również postępowania dotyczące niezawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa o charakterze seksualnym na szkodę małoletniego poniżej lat 15 (łącznie **6** spraw).

W 2025 roku odnotowano dwie nowe sprawy dotyczące czynu z art. 240 Kodeksu karnego, natomiast pozostałe monitorowane sprawy pochodziły z lat ubiegłych.

W okresie objętym sprawozdaniem Państwowa Komisja przekazała właściwemu prokuratorowi **107** zgłoszeń dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego małoletniego poniżej lat 15. W roku sprawozdawczym Państwowa Komisja przekazała do właściwego prokuratora **2** zgłoszenia dotyczące niezawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 240 Kodeksu karnego.

Ogółem od początku przyjmowania zgłoszeń, tj. od 24 listopada 2020 roku, Państwowa Komisja przekazała do prokuratury **596** zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa.

Wykres 5. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przekazane do prokuratury

2. Monitorowanie działań innych organów, organizacji i podmiotów

Jednym z ustawowych zadań Państwowej Komisji jest badanie sposobu reagowania organów państwa, organizacji i podmiotów oraz osób fizycznych w zakresie wyjaśniania przypadków przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym ustalenie przypadków niezawiadomienia właściwego organu o podejrzeniu ich popełnienia (art. 2 ust. 2 pkt 2 Ustawy).

Państwowa Komisja bada działania podejmowane w tym obszarze przez inne uprawnione organy, w tym głównie powołane do ścigania przestępstw.

W okresie sprawozdawczym Państwowa Komisja monitorowała działania takich organów (organizacji i podmiotów) we wszystkich **1201** sprawach.

Tak jak dotychczas, również w 2025 roku aktywność Państwowej Komisji skupiała się na monitorowaniu postępowań karnych prowadzonych przez organy procesowe (policja, prokurator, sądy).

Dodatkowo, Państwowa Komisja monitorowała działania organów i podmiotów innych niż wyżej wskazane w sytuacjach, gdy okoliczności sprawy zobowiązywały ten organ do podjęcia czynności z zakresu jego kompetencji. Badaniu przez Państwową Komisję podlegało kilka aspektów. Po pierwsze, czy po ujawnieniu podejrzenia popełnienia przestępstwa seksualnego wobec osoby małoletniej organ prawidłowo zrealizował obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym fakcie, a po drugie – czy podejmował inne niezbędne działania w celu wsparcia pokrzywdzonego dziecka i zabezpieczenia osób małoletnich z jego środowiska. W 2025 roku, badając reakcje innych organów i podmiotów, Państwowa Komisja nie ujawniła przypadków niezawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego wobec osoby małoletniej, która nie ukończyła 15 lat w sytuacji posiadania wiarygodnej wiadomości w tym zakresie.

Jeżeli monitorowana przez Państwową Komisję sprawa wymagała, poza dokonaniem oceny prawnokarnej, zbadania sytuacji małoletniego w środowisku rodzinnym lub szkolnym, w zależności od poczynionych ustaleń, Państwowa Komisja występowała do organu uprawnionego do podjęcia działań na rzecz dziecka w danym obszarze (Rzecznik Praw Dziecka, kuratoria oświaty, szkoły, pomoc społeczna).

W 2025 roku Państwowa Komisja zwracała się więc do tych wszystkich podmiotów, które z racji wykonywanych zadań były zobowiązane do reagowania w sytuacji uzyskania informacji o jakimkolwiek zagrożeniu dla małoletniego, zwłaszcza o podejrzeniu popełnienia na jego szkodę przestępstwa seksualnego (placówki oświatowe, związki sportowe, organizacje).

Przykładowo, w 2025 roku zaniepokojenie Państwowej Komisji wzbudziło postępowanie dyrektora jednej ze szkół, który, jak poinformowały media, nawiązał stosunek pracy z nauczycielem, wobec którego wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne i któremu postawiono zarzuty z art. 199 Kodeksu karnego. Państwowa Komisja podjęła w tej sprawie działania sprawdzające w celu zweryfikowania, czy nie doszło do naruszenia przepisów Karty Nauczyciela oraz standardów ochrony małoletnich. Ustalono, że nauczyciel w chwili zatrudnienia był prawidłowo sprawdzony. Wpisu w Rejestrze sprawców dokonano po rozpoczęciu roku szkolnego. Dyrektor szkoły poinformował Państwową Komisję o natychmiastowym rozwiązaniu umowy o pracę z nauczycielem.

Na tym przykładzie wskazać należy, że Państwowa Komisja dostrzega problem wynikający z braku przepisu obligującego do ponownej weryfikacji pedagoga już zatrudnionego. Uwaga ta została zgłoszona w ramach opiniowania przez Państwową Komisję projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, ustawy o Krajowym Rejestrze Karnym oraz ustawy Prawo oświatowe (druk 1381).

Co do zasady w każdym przypadku otrzymania przez Państwową Komisję sygnału o możliwym zagrożeniu dobra osoby małoletniej, niezależnie od potencjalnego źródła tego zagrożenia, Państwowa Komisja podejmuje współpracę ze służbami socjalnymi i policją. W tych sprawach potrzebna jest bowiem z jednej strony szybka reakcja, z drugiej natomiast delikatność w działaniu. Zdarza się, że Państwowa Komisja otrzymuje jako pierwsza całkowicie niesprawdzone informacje, często od anonimowego nadawcy. Należy wówczas uaktywnić służby działające na miejscu, które mogą szybko ustalić, jaka jest naprawdę sytuacja dziecka i jakie działania są niezbędne. Przykładowo, w 2025 roku do Państwowej Komisji wpłynęło zgłoszenie, którego treść wskazywała, że jego autorkami są trzy małoletnie siostry pokrzywdzone zachowaniem przemocowym jednego z rodziców. Okoliczności opisane w zgłoszeniu skłoniły Państwową Komisję do niezwłocznego zwrócenia się do właściwego ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o sprawdzenie sytuacji domowej dzieci. Akurat w tym przypadku alarmujące informacje nie zostały potwierdzone, co więcej, policja prowadzi postępowanie w sprawie fałszywych oskarżeń dotyczących tej rodziny. Podejmowane były działania w celu ustalenia danych osoby, która – jak w tym przypadku – podszywa się pod małoletnie i rozsyła fałszywe zawiadomienia.

Ponadto, w 2025 roku Państwowa Komisja – zgodnie z przysługującymi jej kompetencjami w zakresie monitorowania działań innych organów – analizowała akta postępowań karnych, zarówno przygotowawczych, jak i sądowych. W przypadku ujawnienia nieprawidłowości Państwowa Komisja podejmowała interwencję w sposób zależny od etapu, na jakim prowadzone było badane postępowanie.

Najczęściej powtarzające się **uchybieństwa, które zostały przez Państwową Komisję ujawnione na etapie śledztwa** (dochodzeń), dotyczyły reprezentacji i przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego, przebiegu postępowania dowodowego oraz zastosowanej kwalifikacji prawnej. W wielu sprawach wątpliwości Państwowej Komisji budziła również przyjęta przez organ procesowy podstawa prawna decyzji kończącej postępowanie (umorzenie/odmowa wszczęcia postępowania).

W bieżącym okresie sprawozdawczym stwierdzone przez Państwową Komisję nieprawidłowości w reprezentacji małoletnich pokrzywdzonych dotyczyły najczęściej zbyt późnego ustanawiania reprezentanta dziecka (dawniej kuratora procesowego). Przy czym Państwowa Komisja dostrzegła błąd, który powtarzał się wielokrotnie i polegał na zbyt późnym występowaniu przez prokuratora z wnioskiem o wyznaczenie reprezentanta dla pokrzywdzonego dziecka. Niejednokrotnie następowało to dopiero w końcowej fazie postępowania przygotowawczego, a nawet po jego zakończeniu. Najbardziej drastycznym przykładem nieprawidłowości w tym zakresie jest ustanowienie reprezentanta po kilkunastu miesiącach od wydania decyzji o umorzeniu sprawy. Państwowa Komisja po ujawnieniu wskazanego uchybienia niezwłocznie wystąpiła do prokuratora nadrzędnego, informując o powyższym i wniosła o zbadanie sprawy w trybie nadzoru służbowego.

W badanych sprawach Państwowa Komisja stwierdziła również przypadki przyjęcia przez prokuratora środka zaskarżenia złożonego przez osobę nieuprawnioną pomimo tego, że w sprawie był ustanowiony reprezentant. Dla przykładu, w jednej z analizowanych przez Państwową Komisję spraw zostało przyjęte zażalenie złożone przez pełnomocnika matki, w innej – dwa środki zaskarżenia, zarówno sporządzone przez reprezentanta, jak i ojca pokrzywdzonego dziecka. W obu sprawach reprezentacja rodziców była wyłączona. W takiej sytuacji jedynym uprawnionym podmiotem do zaskarżenia końcowej decyzji merytorycznej był reprezentant.

Państwowa Komisja odnotowała również przypadki doręczenia postanowienia o zakończeniu postępowania przygotowawczego rodzicowi, który nie mógł w postępowaniu karnym reprezentować swojego dziecka, a co za tym idzie – podejmować żadnych działań w jego imieniu. Chodzi tutaj o sprawy, w których drugi rodzic lub osoba bliska dla rodzica ma status potencjalnego sprawcy lub oskarżonego. Jaskrawym przykładem było doręczenie przez prokuratora decyzji o odmowie wszczęcia śledztwa rodzicom pozbawionym władzy rodzicielskiej nad małoletnim, który był wskazywany jako potencjalny pokrzywdzony.

Z punktu widzenia dobra małoletnich pokrzywdzonych momentem newralgicznym w toku postępowania jest przesłuchanie dziecka w charakterze świadka. Analizując akta monitorowanych spraw, Państwowa Komisja szczególną uwagę zwraca na dochowanie przez organ procesowy przyjętych standardów wykonywania czynności z udziałem małoletnich. Państwowa Komisja sprawdza, w jakich warunkach i w jaki sposób przesłuchiwane są dzieci i czy organy procesowe respektują obowiązującą zasadę jednorazowości przesłuchania małoletnich. Państwowa Komisja analizuje nagrania z przesłuchań dzieci i jeśli dochodzi do wniosku, że standardy tych czynności zostały naruszone, kieruje swoje uwagi do organu odpowiedzialnego za przebieg czynności. Wprawdzie śledztwo prowadzi prokurator, jednak nie przesłuchuje osobiście małoletniego świadka, może bowiem tylko wnioskować do sądu o przeprowadzenie tej czynności. Zgodnie z przepisami przesłuchanie dziecka przeprowadza sąd na posiedzeniu z udziałem biegłego psychologa.

W omawianym okresie sprawozdawczym w analizowanych sprawach Państwowa Komisja nie stwierdziła naruszenia przepisów procedury karnej w przypadkach powtórnego przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego. Praktyka Państwowej Komisji wskazuje, że co do zasady organy procesowe dochowują standardów przesłuchania małoletnich świadków i pokrzywdzonych w prowadzonych postępowaniach karnych.

W 2025 roku w kilku monitorowanych sprawach Państwowa Komisja ujawniła jednak istotne nieprawidłowości dotyczące tego obszaru. Przykładowo, Państwowa Komisja analizując akta jednej ze spraw, ujawniła, że przesłuchanie pokrzywdzonego dziecka odbyło się wprawdzie w warunkach niebieskiego

pokoju i formalnie w odpowiednim składzie, jednak w praktyce ze złamaniem podstawowych norm. W pomieszczeniu przesłuchań obecna była bowiem opiekunka prawna małoletniej i to ona w rzeczywistości prowadziła czynność procesową, do której upoważniony był wyłącznie sędzia wraz z psychologiem. W ocenie Państwowej Komisji był to drastyczny przykład naruszenia standardów przesłuchania dziecka i dlatego Państwowa Komisja zwróciła się do Ministra Sprawiedliwości i zasygnalizowała stwierdzone nieprawidłowości.

Innym przykładem poważnego błędu dotyczącego procedury przesłuchania osoby małoletniej była czynność przeprowadzona w jednym z monitorowanych przez Państwową Komisję postępowań. Analizując akta, Państwowa Komisja stwierdziła, że doszło do uchybienia czynności okazania opisanej w art. 173 Kodeksu postępowania karnego. Na posiedzeniu sąd zaprezentował bowiem małoletniej bliżej nieokreślone zdjęcie mężczyzny, które było zapisane na telefonie. Nie ustalono nawet, czyj to był telefon. W aktach sprawy Państwowa Komisja nie ujawniła tego zdjęcia. Pokrzywdzona zeznała, że nie jest pewna, czy to wizerunek sprawcy. Tak przeprowadzone okazanie jest drastycznie negatywnym przykładem błędu proceduralnego, który skutkowało utratą ważnego dowodu bezpośredniego. Zgodnie z przepisami okazanie powinno być przeprowadzone tak, aby wykluczyć sugestie, a osoba okazywana powinna znajdować się w grupie co najmniej czterech osób. Jak ustaliła Państwowa Komisja, na tamtym etapie śledztwa domniemany sprawca był już wytypowany i tym bardziej dlatego należało dokonać formalnego procesowego okazania jego osoby lub wizerunku. Tylko w takich warunkach dowód z okazania miałby moc procesową. Prokurator okręgowy podzielił stanowisko Państwowej Komisji, która interweniowała w tej sprawie.

Co do zasady w każdej monitorowanej sprawie, w przypadku ujawnienia błędów w przesłuchaniach dzieci, Państwowa Komisja zwracała się do właściwych organów procesowych, informując o dostrzeżonych uchybieniach.

W niektórych sprawach zastrzeżenia Państwowej Komisji wzbudzały także decyzje lub zaniechania organu w zakresie postępowania dowodowego, którego wynik ma przecież decydujące znaczenie dla końcowej oceny każdego postępowania karnego.

Przeprowadzone przez Państwową Komisję analizy akt pozwoliły na ujawnienie nieprawidłowości, które najczęściej polegały na pominięciu dowodu lub zbyt późnym jego przeprowadzeniu. Chodzi tu np. o sytuacje, gdy nie zostanie przesłuchany świadek lub powołany biegły oraz gdy nie udaje się zabezpieczyć ważnego dowodu.

Zwłaszcza w sprawach dotyczących przestępstw seksualnych popełnionych w sieci, z uwagi na ich specyfikę, bardzo ważne jest sprawne zabezpieczenie wszystkich nośników elektronicznych, którymi dysponował potencjalny sprawca. Pozwala to z jednej strony uniknąć nieodwracalnej utraty dowodu, np. w postaci zdjęć, filmów czy zarejestrowanej korespondencji, z drugiej – umożliwia identyfikację sprawcy działającego za pośrednictwem sieci teleinformatycznej.

Organ procesowy powinien pamiętać o okresie retencji danych przechowywanych przez administratorów. Dowody powinny być zatem gromadzone niezwłocznie po ujawnieniu podejrzenia popełnienia przestępstwa. Jeśli organ procesowy nie zabezpieczy w odpowiednim czasie sprzętu elektronicznego lub nie zwróci się do administratora systemu o ujawnienie danych użytkownika, dowód ten nie będzie już możliwy do przeprowadzenia w przyszłości.

Poza oceną postępowania dowodowego Państwowa Komisja badała również kwestię dotyczącą przyjętej przez organ procesowy kwalifikacji prawnej czynu będącego przedmiotem rozpoznania. Uwagi w tym zakresie Państwowa Komisja zgłaszała do organu sprawującego nadzór nad tym, który prowadził postępowanie. Przykładowo, w kilku badanych sprawach Państwowa Komisja zakwestionowała przyjętą przez organ procesowy kwalifikację prawną w formie dokonania, która tym samym wykluczała możliwość zakwalifikowania czynu jako usiłowanie. Analizując akta jednego

z postępowań, Państwowa Komisja oceniła decyzję o jego umorzeniu nie tylko jako przedwczesną, ale również nietrafną w zakresie wypełnienia przez potencjalnego sprawcę znamion przestępstwa z art. 200a § 2 Kodeksu karnego w formie dokonania. Zdaniem Państwowej Komisji prokurator pominął ustalenia faktyczne w sprawie, które wynikały ze zgromadzonego materiału dowodowego i wykluczył możliwość popełnienia czynu w formie usiłowania. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 24 października 2023 r.¹ „samo złożenie za pośrednictwem internetu małoletniemu poniżej 15 lat propozycji obcowania płciowego, bez próby podjęcia kroków zmierzających do jej urzeczywistnienia, może być kwalifikowane jako usiłowanie przestępstwa z art. 200a § 2 k.k.”. Oczywiście taka kwalifikacja jest możliwa po wykazaniu istnienia zamiaru po stronie sprawcy w zakresie faktycznej woli zmierzania do realizacji propozycji. Dopiero samo złożenie propozycji bez woli dążenia do jej realizacji (np. dla żartu) nie realizuje znamion przestępstwa (ani w formie usiłowania, ani tym bardziej dokonania)².

Przy okazji omawiania tych kwestii Państwowa Komisja zwraca także uwagę na sytuacje, w których sprawca myśli, że komunikuje się z małoletnim, a w rzeczywistości jest to osoba dorosła. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 23 lipca 2020 r.³ „możliwe jest pociągnięcie sprawcy do odpowiedzialności karnej za usiłowanie nieudolne przestępstwa groomingu, ze względu na fakt, że sprawca nie uświadamia sobie, że dokonanie jest niemożliwe ze względu na brak przedmiotu nadającego się do popełnienia na nim czynu zabronionego”.

W niektórych analizowanych przez Państwową Komisję sprawach dochodziło z kolei do przyjęcia przez organ procesowy nieprawidłowej podstawy prawnej decyzji o zakończeniu postępowania.

Prawidłowy dobór podstawy prawnej umorzenia postępowania lub odmowy jego wszczęcia jest obligatoryjnym elementem poprawnie skonstruowanej decyzji procesowej. Ma również istotne znaczenie praktyczne. W przypadku zbiegu materialnych przesłanek procesowych prawidłowa jest ta najdalej idąca. Przykładowo, jeżeli w toku postępowania ustalono, że czyn w ogóle nie został popełniony, przyczyną umorzenia postępowania nie może być brak znamion czynu zabronionego. Jeżeli brak jest realizacji znamion czynu zabronionego, nie może z kolei dojść do umorzenia postępowania ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu⁴.

Po analizie akt Państwowa Komisja niejednokrotnie zgłaszała uwagi dotyczące podstawy zakończenia postępowania. W pismach kierowanych do prokuratorów nadzędnych Państwowa Komisja wskazywała na nieprawidłowo zastosowane – jej zdaniem – przesłanki procesowe umorzenia lub odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego.

Zastrzeżenia Państwowej Komisji budziły m.in. sprawy, w których materiał dowodowy wskazywał, że czyn będący przedmiotem sprawy nie został popełniony, a mimo to organ procesowy wskazał w sentencji postanowienia o zakończeniu postępowania art. 17 § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania karnego (czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego). W takich sprawach dochodziło do rozbieżności pomiędzy sentencją postanowienia a jego uzasadnieniem. We wskazanym przepisie sformułowane zostały dwie odrębne negatywne przesłanki procesowe, odnoszące się do braku znamion czynu zabronionego oraz okoliczności,

1 III K 145/22 (Lex nr 3719194).

2 J. Kulesza (red.), *Kodeks karny. Komentarz*.

3 III K 281/19 (Lex nr 3126968).

4 M. Grzesik, *Funkcjonowanie art. 17 § 1 punkty 1–4 oraz art. 322 k.p.k. w praktyce prokuratorskiej*, „Prokuratura i Prawo” 2016, nr 3.

w których ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa. Brak znamion czynu zabronionego oznacza sytuację, gdy czyn wprawdzie zaistniał, lecz nie zawiera on znamion czynu zabronionego. Z kolei niepopelnienie czynu stanowi najdalej idącą przesłankę procesową w tym sensie, że oznacza brak elementu wyjściowego dla oceny prawnokarnej, jakim jest właśnie sam czyn. Przesłanka ta odnosi się do sfery faktów i zachodzi wtedy, gdy jest zupełny brak zdarzenia albo brak elementów czynu zabronionego w danym zdarzeniu.

Państwowa Komisja, kierując swoje uwagi do prokuratorów nadrzędnych, zwracała uwagę, że na organach procesowych ciąży obowiązek wydania jasnego i spójnego orzeczenia, pozbawionego nieścisłości i nawet najmniejszych wątpliwości merytorycznych.

Prawidłowo przyjęta podstawa prawna umorzenia lub odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego ma również istotne znaczenie w kontekście przyznanej Państwowej Komisji uprawnienia do wszczynania i prowadzenia postępowań wyjaśniających w przedmiocie wpisu w Rejestrze, który stanowi część Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. Zgodnie z przepisami Ustawy postępowanie wyjaśniające może być prowadzone wyłącznie w sprawach, w których doszło do przedawnienia karalności przestępstwa i jest to stwierdzone prawomocnym orzeczeniem organu procesowego. Jeżeli w realiach konkretnej sprawy nie zostały poczynione chociażby minimalne ustalenia dotyczące faktu popełnienia przestępstwa seksualnego, podstawa oparta na przedawnieniu karalności takiego czynu wydaje się zbyt daleko idąca. W sprawach, w których nie ma potwierdzenia, że czyn popełniono, kiedy i ewentualnie w jakich okolicznościach, zachodzi – w ocenie Państwowej Komisji – potrzeba zastosowania innej niż przedawnienie przesłanki zakończenia postępowania. Precyzując, jeśli w konkretnej sprawie nie ma wystarczających danych do przyjęcia, że doszło do popełnienia czynu, który mógł się przedawnić, nie ma też równocześnie dostatecznych ustaleń do podjęcia działań przez Państwową Komisję w ramach postępowania wyjaśniającego.

Kolejnym ważnym zagadnieniem dotyczącym nieprawidłowości ujawnianych przez Państwową Komisję są wnioski sporządzane w trybie konsensualnym (dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, skazanie bez rozprawy)⁵.

Analizując akta, Państwowa Komisja niejednokrotnie zwracała uwagę na powtarzające się uchybienia i nieprawidłowości w zakresie konstrukcji powyższych wniosków. Główne zastrzeżenia dotyczyły pominięcia we wnioskach obowiązkowego środka karnego⁶ lub świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Błędy obejmujące wspomniany zakres nie zawsze były konwalidowane na etapie decyzji sądu, co prowadziło do wydania wadliwego orzeczenia.

Jeśli błąd prokuratora przy formułowaniu wniosku w trybie konsensualnym nie został naprawiony przed skierowaniem sprawy do rozpoznania przez sąd, Państwowa Komisja interweniowała, by zapobiec wydaniu wadliwego orzeczenia. Z praktyki Państwowej Komisji wynika więc, że organy procesowe nie zawsze dokonują sprawdzenia dopuszczalności wspomnianych wniosków. Nie sprawdzają, czy zaproponowane w nich kary i inne środki prawnej reakcji odpowiadają sankcjom przewidzianym przez prawo karne materialne.

⁵ Art. 335 i 387 k.p.k.

⁶ Art. 41 § 1a k.k.: „w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego”.

Prokuratorzy, jako oskarżyciele stojący na straży praworządności, powinni ze szczególną uwagą i wnikliwością dbać o prawidłowość wyroków funkcjonujących w obrocie prawnym, zwłaszcza w zakresie środków chroniących małoletnich.

Postępowania dotyczące przestępstw przeciwko wolności seksualnej, w których pokrzywdzonym jest dziecko, stanowią niewątpliwie szczególną kategorię spraw. Orzekane w nich kary muszą być nie tylko zgodne z prawem, ale powinny również pełnić istotną funkcję prewencyjną i wychowawczą.

W sytuacji gdy po rozpoznaniu przez sąd wniosku prokuratora w trybie konsensualnym doszło do wydania wadliwego orzeczenia, Państwowa Komisja kierowała sprawę do Prokuratora Generalnego w celu oceny zasadności wniesienia kasacji. W roku sprawozdawczym 12 z 13 wniosków Państwowej Komisji o sporządzenie kasacji dotyczyło kwestii omówionych w tej części sprawozdania⁷.

Z praktyki Państwowej Komisji w zakresie monitorowania **postępowań sądowych** wynika, że także na tym etapie dochodziło do nieprawidłowości w obszarze praw małoletnich pokrzywdzonych i świadków. Najczęściej ujawniane błędy dotyczyły reprezentacji dzieci na czas procesu. W okresie sprawozdawczym wątpliwości Państwowej Komisji budziła także sprawność toczących się postępowań sądowych.

Analizując sprawy indywidualne, Państwowa Komisja ujawniła w jednej z nich poważne nieprawidłowości dotyczące sposobu wykonywania swoich obowiązków przez reprezentanta dziecka, którym był profesjonalny pełnomocnik.

Z protokołu rozprawy, na której sąd zamknął przewód sądowy i oddał głos stronom, wynikało, że reprezentant małoletniej uznała wniosek prokuratora odnośnie kary za zbyt surowy. Zgodziła się wprowadzić na orzeczenie zadośćuczynienia i środków karnych, ale uznała, że także w tym zakresie wniosek prokuratora jest nadmiarowy. Ponadto reprezentant zaniechała złożenia środka zaskarżenia od wydanego w I instancji wyroku uniewinniającego oskarżonego. Państwowa Komisja ze zdumieniem i dezaprobatą przyjęła taką postawę profesjonalnego pełnomocnika, który został ustanowiony do ochrony interesów i dobra pokrzywdzonego dziecka. Państwowa Komisja wysoce nagannie oceniła działalność reprezentanta małoletniej w tej sprawie. Państwowa Komisja uznała, że nie znajduje żadnego uzasadnienia sytuacji, w której reprezentant występuje *de facto* przeciwko interesom małoletniej pokrzywdzonej. W tej sytuacji Państwowa Komisja wystąpiła do prezesa sądu, który wyznaczył reprezentanta, a następnie powinien sprawować nadzór nad jego działalnością, z wnioskiem o odwołanie pani adwokat z jej funkcji oraz o rozważenie wykreślenia jej z listy reprezentantów. Państwowa Komisja została poinformowana, że na skutek jej interwencji sąd wszczął z urzędu postępowanie w przedmiocie zmiany reprezentanta dla pokrzywdzonej, które ostatecznie zakończyło się decyzją o zwolnieniu pani adwokat z wykonywanej funkcji. Tym samym sąd podzielił stanowisko Państwowej Komisji.

Drugim obszarem analizowanym na etapie postępowań sądowych była kwestia sprawności postępowania. Każdorazowo, w przypadku stwierdzenia przedłużającej się bezczynności sądu, Państwowa Komisja podejmowała interwencję u prezesa właściwego sądu, wnosząc o podjęcie przez niego działań w ramach sprawowanego wewnętrznego nadzoru administracyjnego.

⁷ W 2024 roku 22 z 32 wniosków Państwowej Komisji do Prokuratora Generalnego o wniesienie kasacji dotyczyło wniosków prokuratora złożonych w trybie konsensualnym.

Przykładowo, w jednej ze spraw indywidualnych Państwowa Komisja stwierdziła wielomiesięczne opóźnienie w rozpoznaniu zażalenia pokrzywdzonej na postanowienie prokuratora o umorzeniu śledztwa. O ile Państwowa Komisja przyjęła uzasadnienie, z którego wynikało, że sąd widzi potrzebę zapoznania się z aktami spraw opiekuńczych, o tyle brak wyznaczenia terminu rozpoznania wspomnianego środka zaskarżenia przez blisko rok uznać należy za zwykłą opieszałość, która godzi w dobro pokrzywdzonych. Na skutek interwencji podjętej przez Państwową Komisję sprawie nadano bieg i został wyznaczony termin rozprawy.

Na zakończenie części dotyczącej działań Państwowej Komisji w postępowaniach toczących się na etapie sądowym wskazać należy, że w zainteresowaniu Państwowej Komisji pozostają również sprawy dotyczące postępowania ze sprawcami skazanymi za najcięższe przestępstwa, którzy zostaną zwolnieni z zakładów karnych, po odbyciu zazwyczaj wieloletnich kar pozbawienia wolności.

Przykładowo, Państwowa Komisja po uzyskaniu medialnej informacji o zbliżającym się terminie zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności przez mężczyznę skazanego za wielokrotne, poważne przestępstwa seksualne, podjęła interwencję w tej sprawie na etapie postępowania wykonawczego. Celem działań Państwowej Komisji było zwrócenie uwagi na problem dotyczący sprawców najcięższych przestępstw seksualnych, co do których powinna być bezwzględnie sporządzana opinia zespołu biegłych, odpowiadająca na pytanie, czy sprawcy po odbyciu kary nadal stwarzają zagrożenie dla społeczeństwa⁸.

Na tym przykładzie Państwowa Komisja zwraca uwagę na niezwykle istotne znaczenie decyzji podejmowanych na etapie postępowania wykonawczego wobec skazanych za najcięższe przestępstwa, w tym seksualne.

Państwowa Komisja dostrzega wagę tego problemu, zwłaszcza w kontekście realizowanych ustawowych zadań. Jednym z nich jest wspieranie pokrzywdzonych, którzy jako dzieci ucierpieli na skutek zabronionych czynności seksualnych. Z uwagi na zasady prewencji ogólnej, postępowanie dotyczące uznania skazanego za osobę stwarzającą zagrożenie powinno być traktowane priorytetowo. Społeczeństwo ma prawo oczekiwać od państwa należytej ochrony przed osobami skazanymi, które zostały uznane za stwarzające zagrożenie.

W każdym przypadku uzyskania informacji o sprawcy, który ma wkrótce opuścić zakład karny, Państwowa Komisja podejmuje czynności zmierzające do sprawdzenia, czy została wobec niego wdrożona procedura pozwalająca na ustalenie potencjalnego zagrożenia dla innych osób w sytuacji pozostawiania na wolności.

3. Monitorowanie postępowań karnych

Państwowa Komisja monitorowała czynności podejmowane w postępowaniach karnych, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i postępowania sądowego⁹. Prawo to jest w praktyce realizowane poprzez uprawnienie wglądu w akta toczącego się postępowania, uzyskiwania informacji o jego przebiegu oraz terminach podjętych czynności.

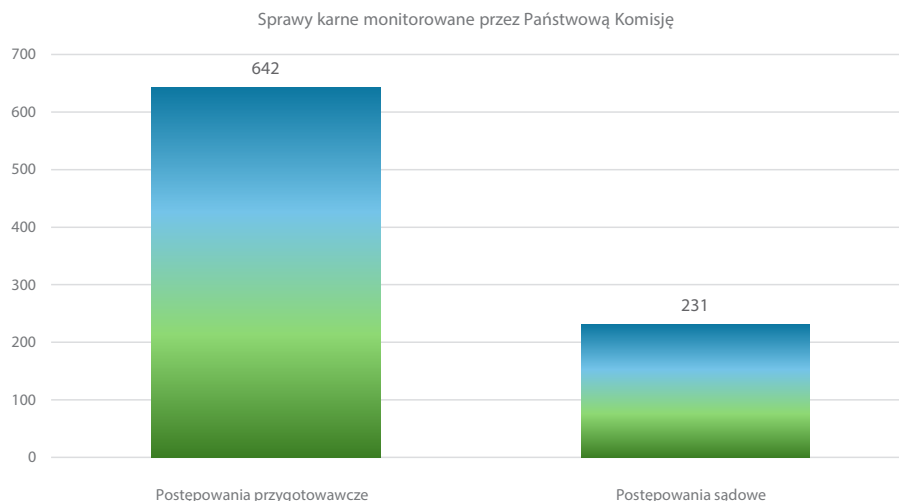
Uprawnienie do monitorowania dotyczy wszystkich spraw, które pozostają w zainteresowaniu Państwowej Komisji niezależnie od źródła informacji o danej sprawie.

⁸ W myśl art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz.U. z 2022 r. poz. 1689).

⁹ Art. 24 i 25 Ustawy.

Państwowa Komisja monitorowała ogółem **873** toczące się postępowania karne¹⁰, w tym **231** na etapie postępowania sądowego.

Pozostałe sprawy badane przez Państwową Komisję to sprawy prawomocnie zakończone.

Wykres 6. Liczba spraw karnych monitorowanych przez Państwową Komisję w 2025 roku

A. Postępowania przygotowawcze

Państwowa Komisja ma prawo wglądu do akt postępowania przygotowawczego oraz do uzyskiwania informacji o toczącym się postępowaniu przygotowawczym, w tym o terminach podjętych czynności (art. 24 ust. 1 i 2 Ustawy).

Zgodnie z tym uprawnieniem Państwowa Komisja w okresie sprawozdawczym monitorowała czynności podejmowane przez organy procesowe w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych. Państwowa Komisja prowadziła także czynności monitorujące w sprawach, w których postępowanie przygotowawcze zostało wszczęte na skutek zawiadomienia przekazanego do właściwego prokuratora przez Państwową Komisję – zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 22 Ustawy.

Po zakończeniu każdego monitorowanego śledztwa lub dochodzenia Państwowa Komisja występowała o udostępnienie akt danej sprawy w celu przeprowadzenia analizy postępowania.

Zgodnie z art. 24 ust. 3 Ustawy, w przypadku podejrzenia nieprawidłowości lub przewlekłości prowadzonego postępowania przygotowawczego, Państwowa Komisja zawiadamia o tym organ sprawujący nadzór nad organem prowadzącym to postępowanie. W praktyce oznacza to zawiadomienie prokuratora nadrzędnego o stwierdzonych nieprawidłowościach, które w ocenie Państwowej Komisji powinny być zbadane w trybie nadzoru.

W sprawach, w których Państwowa Komisja sygnalizuje uchybienia, prokuratorzy nadrzędni dokonują analizy akt spraw wskazanych przez Państwową Komisję. Następnie organ sprawujący nadzór nad organem prowadzącym postępowanie przygotowawcze zajmuje stanowisko i informuje o nim Państwową Komisję (art. 24 ust. 4 Ustawy).

¹⁰ Sprawy zgłoszone w 2025 roku oraz sprawy nadal prowadzone zarejestrowane przed 1 stycznia 2025 roku.

Państwowa Komisja wystąpiła łącznie w **49** sprawach do prokuratorów nadrzędnych¹¹, zawiadamiając ich o stwierdzonych przez siebie nieprawidłowościach.

W **30** z **49** wniosków Państwowa Komisja zwróciła się wprost o podjęcie na nowo zakończonych postępowań, a w **19** wskazała jedynie na nieprawidłowości, które w jej ocenie nie miały wpływu na końcową decyzję merytoryczną¹². Natomiast w **1** sprawie Państwowa Komisja dodatkowo zwróciła się o objęcie toczącego się postępowania zwierzchnim nadzorem służbowym.

Dotychczas prokuratura udzieliła odpowiedzi w **46** sprawach, przy czym w **34** z nich zastrzeżenia i uwagi Państwowej Komisji zostały podzielone przez organ. W **21** sprawach postępowania zostały podjęte do dalszego prowadzenia.

W **3** innych prokurator nadrzędny wydał wytyczne dla podległych prokuratorów w celu wyeliminowania podobnych nieprawidłowości w przyszłych postępowaniach. I tak np. prokuratorzy rejonowi zostali zobowiązani do wzmożenia nadzoru wewnętrznego i monitorowania bieżącej pracy podległych prokuratorów, zwłaszcza pod kątem terminowości działań pozakarnych, dotyczących zapewnienia należytej reprezentacji małoletnich pokrzywdzonych.

Państwowa Komisja oczekuje na zajęcie pisemnego stanowiska w kolejnych sprawach.

Na etapie postępowania przygotowawczego Państwowej Komisji nie przysługują uprawnienia strony, którą w postępowaniu przygotowawczym są tylko pokrzywdzony i podejrzany. Państwowa Komisja, poza pewnymi wyjątkami, nie może np. zaskarżać decyzji kończących śledztwo lub dochodzenie. W zasadzie tylko w jednej sytuacji uprawnienie Państwowej Komisji do złożenia zażalenia jest bezdyskusyjne. Chodzi o sprawy, w których Państwowa Komisja złożyła własne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W zdecydowanej większości przypadków Państwowa Komisja, działając zgodnie z ustawowym obowiązkiem, jedynie przekazuje zawiadomienie, które otrzymała w sprawie przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego. W takich sytuacjach Państwowa Komisja inicjuje wprawdzie działania organów procesowych, jednak nie jest autorem zawiadomienia o przestępstwie. Praktyka pokazuje, że w jednostkowych sprawach prokuratorzy wydają zarządzenie o doręczeniu Państwowej Komisji odpisu postanowienia kończącego (odmowa lub umorzenie). W ten sposób traktują Państwową Komisję jako zawiadamiającego. Z przyczyn podanych wyżej taki tryb jest całkowicie nieuprawniony.

B. Postępowania sądowe

W ramach monitorowania Państwowej Komisji przysługuje prawo wglądu do akt sądowych oraz uzyskiwania informacji o prowadzonym postępowaniu (art. 25 ust. 1 pkt 1 Ustawy).

Zgodnie z art. 24 ust. 5 Ustawy – o wniesieniu do sądu aktu oskarżenia, wniosku w trybie art. 335¹³ albo art. 336¹⁴ ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego o przestępstwo, o którym mowa w art. 1 pkt 2¹⁵, prokurator, po uzyskaniu zgody pokrzywdzonego, zawiadamia Państwową Komisję. Ta regulacja pozwala Państwowej Komisji szybciej uzyskiwać wiedzę na temat spraw skierowanych do sądu, a dotyczących przestępstw seksualnych wobec dzieci.

11 Prokuratora nadrzędnego oraz Prokuratury Krajowej.

12 Ustanowienie reprezentanta dziecka dopiero na etapie wydania postanowienia o umorzeniu postępowania, błędna podstawa umorzenia postępowania lub odmowy jego wszczęcia.

13 Wniosek o skazanie bez rozprawy.

14 Wniosek o warunkowe umorzenie postępowania.

15 Przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Po uzyskaniu wiedzy w powyższym trybie Państwowa Komisja może skorzystać z uprawnień wynikającego z art. 25 Ustawy, tj. prawa do monitorowania postępowań na etapie sądowym, oraz ocenić, czy jest potrzebny udział Państwowej Komisji w danej sprawie.

W bieżącym okresie sprawozdawczym prokuratura zawiadomiła Państwową Komisję o **3** sprawach, w których sporządziła akt oskarżenia i wraz z aktami przekazała do rozpoznania przez właściwy sąd. W ramach swoich działań Państwowa Komisja na bieżąco, do właściwych sądów¹⁶, kieruje wnioski o przekazanie informacji dotyczących stanu postępowania, terminów rozpraw, a także dowodów przeprowadzonych z urzędu lub na wniosek strony. Państwowa Komisja zwraca przy tym szczególną uwagę na kwestie dotyczące realizacji praw osób pokrzywdzonych i ich właściwej reprezentacji w procesie.

Czynności polegające na monitorowaniu Państwowa Komisja prowadzi do uprawomocnienia się orzeczenia w danej sprawie. Z kolei po zakończeniu etapu instancyjnego Państwowa Komisja weryfikuje wydane wyroki pod kątem tego, czy nie zachodzą przesłanki do skierowania wniosków do Prokuratora Generalnego o wniesienie nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

4. Monitorowanie postępowań prowadzonych na podstawie ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich

W okresie sprawozdawczym Państwowa Komisja monitorowała – zgodnie ze swoimi uprawnieniami – **15** postępowań prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich¹⁷. Wszystkie te postępowania dotyczyły czynów karalnych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionych przez osoby nieletnie wobec małoletnich poniżej 15 roku życia.

Państwowa Komisja nie ma uprawnienia do występowania na prawach strony w sprawach dotyczących nieletnich. Wyjątkiem są sprawy przeciwko nieletniemu, który po ukończeniu 15 roku życia popełnia przestępstwo z art. 197 § 1, 1a, 3, 4 lub 5 Kodeksu karnego.

5. Udział na prawach oskarżyciela posiłkowego w sądowym procesie karnym

Państwowa Komisja jest uprawniona do działania na prawach oskarżyciela posiłkowego. W tej roli może jednak występować po spełnieniu dwóch warunków formalnych. Po pierwsze, gdy sprawa karna toczy się na etapie postępowania przed sądem, po drugie – gdy pokrzywdzony wyrazi na to zgodę. Legitymację do udziału Państwowej Komisji w procesie karnym przyznaje art. 25 ust. 1 pkt 2 Ustawy.

Po zgłoszeniu udziału w postępowaniu na prawach oskarżyciela posiłkowego Państwowa Komisja działa jako strona. Przez cały czas trwania procesu udziela wsparcia osobie pokrzywdzonej, dbając o jej dobro

¹⁶ Zob. wykres 6.

¹⁷ Dz.U. z 2024 r. poz. 978.

i przestrzeganie praw. Na przykład Państwowa Komisja czuwa, by w sprawach o przestępstwa seksualne popełnione wobec małoletnich poniżej 15 lat proces toczył się z wyłączeniem jawności. Przemawia za tym obowiązek ochrony ważnego interesu prywatnego osób pokrzywdzonych, głównie z uwagi na charakter wymierzonych w nie czynów.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Państwowa Komisja może złożyć oświadczenie o wstąpieniu do sprawy na każdym etapie postępowania przed sądem, do czasu jego zakończenia w drugiej instancji. Wymagana zgoda pokrzywdzonego może zostać udzielona zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej – do protokołu na rozprawie głównej¹⁸.

Realizując ustawowe uprawnienie¹⁹, Państwowa Komisja przystępuje do sprawy na prawach oskarżyciela posiłkowego, a nie w jego charakterze. W tej roli status Państwowej Komisji jest szczególny. Nie jest ona bowiem ani *stricte* pokrzywdzonym, ani też oskarżycielem posiłkowym. W konkretnej sprawie wykonuje jedynie prawa tego ostatniego. Państwowa Komisja nie zastępuje więc pokrzywdzonego w procesie, lecz działa w pełni niezależnie, w interesie publicznym rozumianym jako potrzeba ochrony określonych wartości, którym ustawodawca nadaje szczególne znaczenie. W kontekście spraw toczących się z udziałem Państwowej Komisji są to dobro i godność osób, które w chwili skrzywdzenia przestępstwem skierowanych przeciwko ich wolności seksualnej i obyczajności nie miały ukończonych 15 lat. Ustawodawca uznał bowiem, że właśnie ta grupa pokrzywdzonych wymaga szczególnej ochrony.

Celem działania Państwowej Komisji na prawach oskarżyciela posiłkowego jest przede wszystkim troska o dobro osób pokrzywdzonych. Podczas całego procesu Państwowa Komisja czuwa nad przestrzeganiem standardów ochrony osób skrzywdzonych, a po wydaniu wyroku przez sąd bada, czy zawarte w nim rozstrzygnięcia są obiektywnie sprawiedliwe i zgodne z prawem. Przesłanką nadrzędną udziału Państwowej Komisji w postępowaniu karnym jest więc potrzeba kompleksowego wsparcia osób pokrzywdzonych. Państwowa Komisja nie występuje wprawdzie w roli pełnomocnika pokrzywdzonych, lecz niezmiennie stoi na straży ich praw.

Decyzję o wstąpieniu do sprawy na prawach oskarżyciela posiłkowego Państwowa Komisja podejmuje samodzielnie, jednak po spełnieniu warunku koniecznego w postaci zgody osoby pokrzywdzonej.

Państwowa Komisja stoi na stanowisku, że jej udział w procesie jest niezależny od woli sądu i nie może on odmówić Państwowej Komisji prawa do działania w charakterze strony.

Informacje o sprawach, które zostały przekazane do sądów wraz z aktami oskarżenia²⁰, Państwowa Komisja pozyskuje zasadniczo z trzech rodzajów źródeł: indywidualnych zgłoszeń, środków masowego przekazu oraz danych przekazanych Państwowej Komisji na podstawie art. 24 ust. 5 Ustawy. W tym trybie prokuratorzy, po wcześniejszym uzyskaniu zgody pokrzywdzonego, zawiadamiają Państwową Komisję o skierowaniu sprawy do sądu. Tą drogą Państwowa Komisja uzyskuje więc bezpośrednio od organu procesowego informacje o sporządzeniu aktu oskarżenia przeciwko sprawcy jednego z przestępstw wymienionych w rozdziale XXV Kodeksu karnego. Taki tryb pozwala na sprawne przeprowadzenie analizy, czy okoliczności danej sprawy wskazują na potrzebę udziału Państwowej Komisji w tym postępowaniu.

W 2025 roku Państwowa Komisja brała udział w **21** postępowaniach na prawach oskarżyciela posiłkowego.

Jako strona Państwowa Komisja posiada inicjatywę dowodową, prawo do zajmowania stanowiska procesowego, a także zaskarżania orzeczeń wydanych przez sąd.

18 Art. 25 ust. 2 i 3 Ustawy.

19 Art. 3 ust. 2 pkt 2 Ustawy.

20 Także wnioski w trybie art. 335 k.p.k. lub art. 336 k.p.k.

Działając na prawach oskarżyciela posiłkowego, Państwowa Komisja aktywnie uczestniczy w procesie. Na bieżąco zapoznaje się z przeprowadzonymi dowodami, ocenia, czy zostały zlecone wszystkie niezbędne opinie biegłych. Państwowa Komisja analizuje także zasadność zgłoszenia nowych wniosków dowodowych, bierze udział w przesłuchaniach świadków i biegłych. Co do zasady Państwowa Komisja – po zgłoszeniu swojego udziału – uczestniczy w każdej rozprawie.

W toku całego postępowania w danej sprawie Państwowa Komisja analizuje stan postępowania dowodowego pod kątem kompletności zgromadzonego materiału. Jeżeli uzna, że dowody należy uzupełnić, występuje do sądu z odpowiednią inicjatywą.

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w poprzednim, Państwowa Komisja zwracała szczególną uwagę na sposób realizacji obowiązku wynikającego ze znowelizowanych w 2024 roku przepisów ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, dotyczącego obowiązkowej oceny przez biegłych ryzyka recydywy. Stanowisko Państwowej Komisji w tym zakresie pozostaje niezmiennie i sprowadza się do opinii, że w kontekście społecznym ekspertyza ta ma bardzo duże znaczenie. Prawidłowa ocena ryzyka powrotu przez oskarżonego do ponownego popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności jest przecież podstawą podejmowania skutecznych działań prewencyjnych, zarówno w obszarze indywidualnym, jak i ogólnym. To z kolei umożliwia zastosowanie adekwatnych środków reakcji zarówno wobec oskarżonego, jak i na poziomie społecznym, zwłaszcza w skali lokalnej.

Działając w procesie, Państwowa Komisja czuwa więc, czy zgodnie z przepisami²¹, w sprawie przeciwko sprawcy przemocy seksualnej wobec małoletniego poniżej 15 lat²², został przeprowadzony dowód z kompleksowej opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów oraz biegłego seksuologa²³. W przypadku braku takiej ekspertyzy Państwowa Komisja każdorazowo wnioskuje o przeprowadzenie tego dowodu w celu udzielenia przez zespół biegłych odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy oskarżony przejawia zaburzenia seksualne, w szczególności zaburzenia preferencji seksualnych, a jeśli tak, to jakie to są zaburzenia i czy miały one wpływ na czyn oskarżonego?
- Czy czyn zarzucany oskarżonemu mógł mieć charakter incydentalny, czy też zachodzi prawdopodobieństwo ponownego popełnienia przez oskarżonego przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego, a jeżeli tak, to jakie działania winny być podjęte w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przez oskarżonego tego rodzaju przestępstw?
- Czy oskarżony winien być poddany terapii lub innym indywidualnym oddziaływaniom (a jeśli tak, to jakim) w celu zapobieżenia popełnieniu przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego?

Zdaniem Państwowej Komisji niezwykle istotne jest rzetelne i prawidłowe zdiagnozowanie oskarżonego przez biegłych. Opinia w zakresie ryzyka recydywy jest elementem opinii o stanie zdrowia psychicznego osoby oskarżonej oraz ewentualnie stwierdzonych zaburzeniach preferencji seksualnych – i jako taka powinna być wydana w ramach tzw. opinii kompleksowej.

21 Na podstawie art. 22a ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802).

22 Art. 197–200b k.k. i art. 202 k.k.

23 Lub biegłego psychoseksuologa.

Z praktyki Państwowej Komisji wynika, że w tym zakresie system opiniowania sprawców przestępstw seksualnych nie działa wystarczająco skutecznie.

Dostrzeżone przez Państwową Komisję trudności wynikają w głównej mierze z niedoborów kadrowych, zwłaszcza wśród biegłych z zakresu psychiatrii, psychologii i seksuologii. Obserwowana przez Państwową Komisję, w różnych okręgach na terenie Polski, niemożność utworzenia zespołu biegłych w celu wydania kompleksowej opinii psychiatryczno-psychologiczno-seksuologicznej przyczynia się do opóźnień w postępowaniach i wpływa na ich sprawność. W związku z opisanymi wyżej problemami w opiniowaniu Państwowa Komisja wystąpiła²⁴ do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego z wnioskiem o podjęcie działań, mających na celu usprawnienie procesu badania oskarżonych i sporządzania opinii ekspertów.

Na końcowym etapie procesu, po zamknięciu przewodu sądowego, Państwowa Komisja – jako strona – przedstawia stanowisko zawierające wnioski odnośnie winy i kary proponowanej dla osoby oskarżonej. Z kolei po wydaniu wyroku przez sąd Państwowa Komisja zapoznaje się z całością rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem. Dokonuje oceny jego słuszności i prawidłowości w myśl przepisów prawa materialnego i procesowego.

Jeżeli po przeprowadzonej analizie Państwowa Komisja zakwestionuje całość bądź część wydanego orzeczenia, po konsultacji z pokrzywdzonym korzysta z przysługującego jej prawa do złożenia apelacji. Jeśli natomiast postępowanie odwoławcze toczy się z inicjatywy innej strony, Państwowa Komisja aktywnie w nim uczestniczy. Również na tym etapie Państwowa Komisja zajmuje stanowisko wobec wniosków składanych przez strony, a na zakończenie postępowania apelacyjnego – także stanowisko merytoryczne przed wydaniem wyroku w drugiej instancji.

Biorąc pod uwagę ciężar gatunkowy czynów na tle seksualnym popełnionych wobec dzieci, a także rozmiar traumy, jaką te przestępstwa wywołują, Państwowa Komisja prezentuje pogląd, że wyroki sądów w tego typu sprawach powinny być odpowiednio surowe. Kara pozbawienia wolności orzeczona z dobrodziejstwem warunkowego jej wykonania (kara w zawieszeniu) jest – w ocenie Państwowej Komisji – co do zasady zbyt łagodna wobec stopnia zawinienia sprawcy i rozmiaru wyrządzonej przez niego szkody. Przy ocenie zapadłego wyroku należy oczywiście wziąć pod uwagę wszystkie indywidualne okoliczności dotyczące zarówno samego czynu, jak i sprawcy, niemniej nigdy nie należy tracić z pola widzenia charakteru przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Represja wobec sprawcy takiego czynu jest absolutnie konieczna. W szerszej perspektywie – wymierzenie indywidualnej kary za przestępstwo nosi znamiona działania prewencyjnego.

Kara powinna realizować również jeden z najważniejszych celów procesu karnego, jakim jest naprawienie szkody wyrządzonej pokrzywdzonemu przestępstwem lub zadośćuczynienie za wyrządzoną mu krzywdę.

Zdaniem Państwowej Komisji w każdym przypadku skazania sprawcy za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej wobec małoletniego poniżej lat 15 orzeczenie obowiązku naprawienia szkody czy zadośćuczynienia za doznane krzywdy powinno być zasadą – niezależnie od tego, jaka kara lub środek karny zostały wymierzone sprawcy przestępstwa. Dlatego też w każdej sprawie, w której Państwowa Komisja działa na prawach oskarżyciela posiłkowego, Państwowa Komisja występowała z wnioskiem w tym przedmiocie. Wysokość roszczenia w każdym przypadku jest konsultowana z pokrzywdzonym lub jego opiekunem prawnym. We wszystkich zakończonych wyrokiem skazującym postępowaniach sąd uwzględnił wnioski Państwowej Komisji o orzeczenie nawiązki albo zadośćuczynienia.

²⁴ Wystąpienie z dnia 13 listopada 2025 r., DPI.071.6.2025.

Aktywny udział Państwowej Komisji wpływa zarówno na przebieg postępowania, jak i jego wynik. Stanowi też praktyczną pomoc dla pokrzywdzonego. Z rozmów przeprowadzanych z osobami pokrzywdzonymi lub ich reprezentantami wynika, że sama obecność Państwowej Komisji w toczącym się postępowaniu jest dla nich istotnym wsparciem.

W 2025 roku²⁵ spośród wszystkich 21 postępowań toczących się z udziałem Państwowej Komisji na prawach oskarżyciela posiłkowego – 8 zostało prawomocnie zakończonych.

W 9 sprawach nadal toczy się postępowanie przed sądem I instancji. Na skutek złożonych apelacji 4 sprawy oczekują na rozpoznanie przez sąd odwoławczy.

6. Opiniowanie projektów aktów prawnych

W 2025 roku Państwowa Komisja kontynuowała aktywne uczestnictwo w procesie opiniowania i komentowania inicjatyw legislacyjnych dotyczących ochrony dzieci przed różnymi formami krzywdzenia. Państwowa Komisja w swoich działaniach nie ograniczała się jedynie do oceny przedstawianych projektów ustaw, lecz zwracała uwagę na luki systemowe, potrzebę pogłębionej analizy skutków prawnych i społecznych oraz konieczność wypracowania całościowych rozwiązań prewencyjnych.

Działalność opiniodawcza obejmowała zarówno formalne opinie do projektów ustaw, jak i stanowiska Państwowej Komisji mające charakter głosu eksperckiego w debacie publicznej. Wszystkie wystąpienia Państwowej Komisji miały wspólny mianownik – ochronę dzieci jako wartość nadrzędną, której realizacja wymaga równoczesnego poszanowania praw człowieka, zasad proporcjonalności i konstytucyjnych gwarancji.

Opinia w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny

Jednym z projektów, wobec którego Państwowa Komisja zajęła stanowisko, był poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny²⁶, mający na celu wprowadzenie przepisów penalizujących zjawisko patostreamingu.

Państwowa Komisja wyraziła uznanie dla intencji projektodawców, podkreślając, że patostreaming stanowi zjawisko szczególnie szkodliwe społecznie, gdyż w sposób celowy i publiczny eksponuje treści pełne przemocy, które niestety trafiają również do najmłodszych użytkowników internetu. Państwowa Komisja wskazała, że walka z tego typu zjawiskami powinna być traktowana jako obowiązek państwa, wynikający zarówno z Konstytucji, jak i zobowiązań międzynarodowych. Jednocześnie Państwowa Komisja zwróciła uwagę na to, że projekt ustawy w obecnym kształcie nie spełnia swojej funkcji. W związku z tym negatywnie oceniła m.in.:

- ograniczenie zakresu penalizacji tylko do wybranych kategorii przestępstw wyłącznie zagrożonych wysoką karą (co najmniej 5 lat pozbawienia wolności);
- brak objęcia sankcją treści, które wprawdzie nie stanowią przestępstwa w rozumieniu kodeksowym, ale wywołują poważne skutki demoralizujące;
- wprowadzenie nieprecyzyjnej klauzuli wyłączającej odpowiedzialność ze względu na tzw. interes prywatny, co stwarza ryzyko nadużyć.

²⁵ Stan na dzień 31 grudnia 2025 roku.

²⁶ Brak numeru druku, przedstawiciel wnioskodawców: poseł Michał Wójcik.

Państwowa Komisja zarekomendowała przeformułowanie projektu w kierunku stworzenia odrębnego typu przestępstwa, penalizującego rozpowszechnianie treści brutalnych, poniżających, demoralizujących lub naruszających godność człowieka, niezależnie od tego, czy wypełniają one znamiona czynu zabronionego w rozumieniu prawa karnego. Nowa regulacja powinna według Państwowej Komisji:

- przewidywać klauzule wyłączenia odpowiedzialności dla działalności dziennikarskiej, edukacyjnej, artystycznej i dokumentalnej – pod warunkiem, że działania te mieszczą się w granicach uzasadnionego interesu publicznego;
- odejść od proponowanego sztywnego kryterium zagrożenia karą pozbawienia wolności nie krótszą niż 5 lat, zastępując je elastyczniejszymi przesłankami opartymi na ocenie społecznej szkodliwości treści;
- zakładać możliwość stworzenia odrębnego typu przestępstwa, penalizującego rozpowszechnianie treści patologicznych w przestrzeni cyfrowej – z jednoznacznym określeniem przesłanek odpowiedzialności oraz zdefiniowaniem pojęć: „treści brutalne”, „treści poniżające”, „treści demoralizujące” czy „treści naruszające godność”;
- zapewniać spójność systemową poprzez odpowiednie umiejscowienie nowego przepisu w strukturze Kodeksu karnego. Obecna propozycja jego lokalizacji – bezpośrednio po art. 255a Kodeksu karnego, który dotyczy rozpowszechniania treści związanych z terroryzmem – jest nieadekwatna i budzi wątpliwości z punktu widzenia systematyki aktu prawnego.

Państwowa Komisja podkreśliła, że proponowane zmiany legislacyjne wymagają istotnego przemodelowania, aby stanowiły skuteczne, proporcjonalne i systemowo spójne narzędzie ochrony przestrzeni cyfrowej przed treściami patologicznymi i przemocowymi.

Opinia w sprawie projektu ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści szkodliwych w internecie (UD179)

Innym ważnym projektem, który Państwowa Komisja zaopiniowała w 2025 roku, była ustawa przekazana przez Ministra Cyfryzacji, dotycząca ochrony dzieci przed dostępem do treści szkodliwych w internecie. Państwowa Komisja z zadowoleniem przyjęła kierunek działań, uznając projekt za duży krok w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa cyfrowego najmłodszych użytkowników internetu.

Państwowa Komisja podkreśliła, że projekt odpowiada na jedno z największych współczesnych wyzwań – niekontrolowany dostęp dzieci do treści pornograficznych, przemocowych i demoralizujących. Państwowa Komisja przypomniła, że z badań przedstawionych w raporcie NASK²⁷ wynika, że ponad połowa dzieci w wieku 7–14 lat zetknęła się z pornografią w internecie, a znaczący odsetek dzieci w wieku 7–12 lat korzysta z platform społecznościowych pomimo obowiązujących ograniczeń wiekowych. Dane te ukazują skalę problemu i wskazują na konieczność interwencji legislacyjnej.

Państwowa Komisja zaakcentowała, że odpowiedzialność za bezpieczeństwo dzieci w internecie powinna spoczywać w większym stopniu na dostawcach usług cyfrowych. W tym kontekście wskazano na potrzebę:

- wzmocnienia odpowiedzialności dostawców usług online za bezpieczeństwo dzieci;
- wdrażania skutecznych narzędzi monitorowania i filtrowania treści;
- podejmowania dalszych działań legislacyjnych na poziomie krajowym i unijnym, w tym jak najszybszej implementacji Aktu o Usługach Cyfrowych (DSA);
- przyjęcia regulacji nakładających na platformy internetowe obowiązek proaktywnego raportowania i przeciwdziałania rozpowszechnianiu treści CSAM (ang. *child sexual abuse materials*).

²⁷ Raport z ogólnopolskiego badania uczniów i rodziców „Nastolatki”.

Państwowa Komisja zwróciła uwagę, że szczególnej ochrony wymagają dzieci korzystające z gier online i mediów społecznościowych, ponieważ to właśnie tam dochodzi najczęściej do prób nawiązania kontaktu ze strony sprawców.

Reasumując, Państwowa Komisja pozytywnie oceniła projektowaną ustawę jako element prewencji, jednocześnie wskazując na konieczność szerszych, systemowych rozwiązań chroniących dzieci w internecie.

Opinia w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (druk nr 1381)

Kolejnym dokumentem opiniowanym przez Państwową Komisję był rządowy projekt nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym. Projekt ten miał na celu doprecyzowanie obowiązującej regulacji oraz uszczelnienie trybu weryfikacji osób pracujących z dziećmi lub mogących mieć z nimi kontakt w sferze zawodowej.

Państwowa Komisja pozytywnie oceniła m.in. wprowadzenie ustawowych definicji, które miały eliminować dotychczasowe wątpliwości interpretacyjne, a także rozszerzenie katalogu przestępstw skutkujących zakazem pracy z dziećmi o czyny przeciwko rodzinie i opiece. Z aprobatą Państwowa Komisja przyjęła propozycję wprowadzenia podstawy prawnej umożliwiającej sprawdzenie, kim jest osoba dorosła, pod opieką której małoletni przebywa w miejscu zbiorowego zakwaterowania (w hotelach, pensjonatach, hostelach). W ocenie Państwowej Komisji takie rozwiązanie umożliwi szybką reakcję w sytuacji podejrzenia, że dziecko może być krzywdzone.

Obawy Państwowej Komisji z kolei budziło ryzyko obniżenia standardów ochrony dzieci na skutek stworzenia wyjątków od zasady rygorystycznego sprawdzania osób, które będą z nimi pracowały lub miały kontakt. Państwowa Komisja zakwestionowała możliwość dopuszczenia wyjątków od rygorystycznej zasady przedstawiania informacji z rejestru karnego. Pozwolenie na składanie jedynie oświadczenia o niekaralności w miejsce formalnej informacji z rejestru mogłoby – zdaniem Państwowej Komisji – stworzyć realne zagrożenie dla bliżej nieokreślonej grupy dzieci w przypadkach podjęcia się opieki nad nimi przez osoby przejawiające zaburzenia w sferze seksualnej.

W ocenie Państwowej Komisji warto także rozważyć wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego przeprowadzenie weryfikacji osób pracujących z dziećmi każdorazowo, w sytuacji gdy ujawnione zostaną okoliczności wskazujące na taką potrzebę. Wprowadzenie takiego mechanizmu, choćby w formie weryfikacji „na żądanie”, byłoby – zdaniem Państwowej Komisji – nie tylko racjonalne, ale też zgodne z zasadami należytej staranności.

Państwowa Komisja uznała, że co do zasady projekt jest pozytywną propozycją. Wskazała przy tym, że nie wszystkie dotychczasowe słabości regulacyjne zostały wyeliminowane.

Stanowisko w sprawie Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

W 2025 roku, w odpowiedzi na pismo z Ministerstwa Sprawiedliwości, Państwowa Komisja przedstawiła stanowisko w sprawie dotyczącej publicznej części Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Dokument ten miał charakter analityczny i był głosem Państwowej Komisji w debacie publicznej na temat funkcji i granic działania rejestrów.

Państwowa Komisja zwróciła uwagę, że dostęp do Rejestru publicznego obejmuje szczególnie wrażliwą sferę, w której niezbędne jest wyważenie wartości i interesów: ochrony dzieci, zapewnienia bezpieczeństwa społeczeństwu oraz poszanowania praw osób pokrzywdzonych, jak i osób wpisanych do Rejestru. Państwowa Komisja podkreśliła, że nadrzędnym celem Rejestru jest prewencja i ochrona małoletnich, jednak publiczne ujawnianie danych osobowych może mieć daleko idące skutki prawne i społeczne. W szczególności może prowadzić do naruszenia prywatności osób pokrzywdzonych poprzez pośrednią ich identyfikację.

Państwowa Komisja dostrzegła również, że publiczny charakter Rejestru może odgrywać istotną rolę w życiu osób pokrzywdzonych, zwłaszcza w sytuacjach, gdy sprawy zostały umorzono lub nie wszczęto postępowania z powodu przedawnienia karalności. W takich przypadkach upublicznienie danych sprawcy może pełnić funkcję symbolicznego uznania krzywdy. Z doświadczeń Państwowej Komisji wynika, że osoby pokrzywdzone w dzieciństwie często zgłaszają przestępstwa dopiero po wielu latach, kierując się potrzebą ochrony innych dzieci, które mogłyby znaleźć się w otoczeniu sprawcy.

Wpisy dokonywane decyzją Państwowej Komisji dotyczą spraw, w których prowadzenie postępowania karnego jest już niemożliwe z uwagi na przedawnienie karalności. Państwowa Komisja podkreśliła, że wpis taki nie stanowi sankcji karnej, lecz potwierdza naruszenie dobra dziecka i umożliwia ochronę innych małoletnich przed ponownym popełnieniem przestępstwa przez sprawcę. Państwowa Komisja zaznaczyła, że w przypadku Rejestru publicznego nadrzędnym celem jest ochrona dzieci i społeczeństwa, a ewentualne zarzuty dotyczące „podwójnego karania” sprawcy należy rozważać w kontekście drugorzędym, gdyż priorytetem pozostaje prewencja.

Państwowa Komisja podkreśliła również, że ewentualne modyfikacje zasad funkcjonowania Rejestru powinny zwiększać indywidualizację wpisów, uwzględniając aktualne ryzyko społeczne, kontekst sprawy oraz ochronę praw osób pokrzywdzonych.

Państwowa Komisja przypomniała ponadto, że ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich przewiduje gromadzenie w Rejestrze publicznym danych sprawców najpoważniejszych przestępstw seksualnych wobec małoletnich, w tym m.in. przestępstw określonych w art. 197 i art. 200 Kodeksu karnego. Wpis do Rejestru publicznego stanowi mechanizm umożliwiający rodzicom i innym opiekunom weryfikację osób, które przebywają w bezpośrednim otoczeniu dziecka, w tym zatrudnianych w placówkach edukacyjnych czy opiekuńczych. Państwowa Komisja zaznaczyła, że Rejestr publiczny pełni przede wszystkim funkcję prewencyjną i informacyjną, a jego celem nie jest represja wobec sprawcy, lecz zwiększenie poziomu ochrony dzieci oraz umożliwienie uzyskania instytucjonalnego uznania doświadczeń osób pokrzywdzonych.

Ważnym elementem funkcjonowania Rejestru jest możliwość odmowy przez sąd wpisu do części publicznej w wyjątkowych przypadkach, w których dobro małoletniego pokrzywdzonego wymaga takiej ochrony. Zdaniem Państwowej Komisji warto rozważyć wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego zawnioskowanie przez osobę pokrzywdzoną, by sąd nie dokonywał wpisu w Rejestrze – analogicznie do praktyki stosowanej przez Państwową Komisję w procedurze wyjaśniającej. Takie rozwiązanie pozwoliłoby zmniejszyć ryzyko wtórnej wiktymizacji oraz zwiększyć poczucie bezpieczeństwa pokrzywdzonych.

Równocześnie Państwowa Komisja podkreśliła, że w kontekście ograniczonej skuteczności resocjalizacji Rejestr publiczny pozostaje istotnym narzędziem prewencji i ochrony dzieci.

Państwowa Komisja wskazała także, że ujawnienie danych w Rejestrze nie jest jedynym źródłem informacji o sprawcach – informacje o postępowaniach przygotowawczych czy sądowych w sprawach o przestępstwa z art. 197 i 200 Kodeksu karnego często pojawiają się w mediach jeszcze przed uprawomocnieniem się wyroku. Niemniej Rejestr publiczny

pozwala na sformalizowaną i systemową weryfikację sprawców, w tym w przypadkach, gdy prowadzenie postępowań karnych jest niemożliwe ze względu na przedawnienie. Zwiększa to poziom ochrony dzieci.

Państwowa Komisja nie kwestionuje zasadności prowadzenia Rejestru ani jego ustawowych podstaw. Jednocześnie podkreśla konieczność wdrożenia skutecznych mechanizmów kontroli i weryfikacji wpisów, przy jednoczesnym uwzględnieniu woli osób pokrzywdzonych. Państwowa Komisja wyraziła przy tym gotowość do udziału w dalszych pracach legislacyjnych i konsultacjach dotyczących funkcjonowania Rejestru, podkreślając, że ochrona małoletnich przed sprawcami przestępstw seksualnych pozostaje wartością nadrzędną, a działania prewencyjne powinny być realizowane przy równoczesnym poszanowaniu praw osób pokrzywdzonych i godności sprawców.

7. Wnioski o podjęcie inicjatywy ustawodawczej albo wydanie lub zmianę innych aktów prawnych

Z procesem legislacyjnym związane jest jedno z zadań Państwowej Komisji, które polega na kierowaniu do właściwych organów wniosków – po pierwsze – o podjęcie inicjatywy ustawodawczej, po drugie – o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych, których przedmiot pozostaje we właściwości Państwowej Komisji.

W roku sprawozdawczym Państwowa Komisja wystąpiła do Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego w następujących sprawach:

Ograniczenia możliwości zawieszania kar wobec sprawców przestępstw seksualnych na szkodę dzieci²⁸

Państwowa Komisja zwróciła uwagę na potrzebę zmian w przepisach dotyczących warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec sprawców przestępstw seksualnych popełnianych na szkodę dzieci.

Zgodnie z art. 69 § 1 Kodeksu karnego sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności orzeczonej w wymiarze do jednego roku. Jednocześnie ustawodawca ograniczył możliwość stosowania tego rozwiązania wobec sprawców występków o charakterze chuligańskim oraz określonych przestępstw drogowych (art. 69 § 4 k.k.), dopuszczając probację jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Ograniczenie to zostało wprowadzone w celu uniknięcia sytuacji, w których zawieszenie kary wobec sprawców czynów o wysokim stopniu naganności prowadziłyby do faktycznej bezkarności i osłabienia społecznego zaufania do wymiaru sprawiedliwości.

Państwowa Komisja wskazuje, że ta sama argumentacja powinna znaleźć zastosowanie wobec sprawców przestępstw seksualnych na szkodę małoletnich poniżej 15 roku życia.

Szczególny niepokój Państwowej Komisji budzi praktyka orzekania kar pozbawienia wolności z zawieszeniem ich wykonania w sprawach dotyczących przestępstw seksualnych popełnianych za

28 DPI.071.1.2025

pośrednictwem internetu. W tych sprawach sądy nierzadko decydują się na wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a nawet stosują nadzwyczajne złagodzenie kary. W konsekwencji reakcja karna bywa odbierana jako niewspółmierna do wagi naruszonego dobra, co prowadzi do społecznego poczucia faktycznej bezkarności.

Z tych względów Państwowa Komisja postuluje uzupełnienie art. 69 § 4 Kodeksu karnego o regulację, która ograniczy możliwość zawieszenia kary wobec sprawców przestępstw seksualnych popełnianych na szkodę małoletnich poniżej 15 roku życia, dopuszczając je jedynie w wyjątkowych sytuacjach, gdy sąd wykaże szczególne okoliczności uzasadniające takie rozstrzygnięcie.

Reprezentacji pokrzywdzonego dziecka w postępowaniu karnym (advokat dziecka)²⁹

Jednym z najistotniejszych zagadnień analizowanych przez Państwową Komisję jest kwestia prawidłowego zabezpieczenia praw małoletnich pokrzywdzonych. Zdaniem Państwowej Komisji dobro dzieci wymaga wprowadzenia nowych rozwiązań.

Od początku swojej działalności Państwowa Komisja zwraca uwagę na potrzebę utworzenia instytucji adwokata dziecka³⁰, czyli pomocy zawodowego pełnomocnika dla każdego małoletniego pokrzywdzonego. Drugie poruszone zagadnienie dotyczyło reprezentacji dziecka w sytuacji, gdy podejrzanym/oskarżonym jest osoba bliska dla jego rodzica.

Niezmiennie – zdaniem Państwowej Komisji – w każdej sprawie karnej, w której istnieje lub może istnieć konflikt między interesem dziecka a interesem rodziców lub innych zaangażowanych osób (członka rodziny, osoby bliskiej), małoletni pokrzywdzony powinien być reprezentowany przez reprezentanta dziecka.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że reprezentacja dziecka przez rodzica musi być wyłączona również wtedy, gdy nie jest wyłączona *ex lege* (na podstawie art. 98 § 2 k.r.o.), ale przemawia za tym dobro dziecka. Zgodnie z tą zasadą konieczna jest ocena, czy rodzice mogą reprezentować dziecko, czy też z uwagi na możliwość kolizji ich interesów taka reprezentacja jest wyłączona.

Z praktyki Państwowej Komisji wynika, że powyższy pogląd nie znajduje aprobaty wszystkich organów prowadzących postępowania karne w sprawach o przestępstwa seksualne wobec dzieci. Niejednolitą praktykę w tym zakresie umożliwia brak pełnego uregulowania w ustawie podstaw prawnych do ustanowienia reprezentanta dziecka.

Zdaniem Państwowej Komisji ograniczenie profesjonalnej pomocy wyłącznie dla małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami popełnionymi przez rodziców jest nieuzasadnione i jest przejawem nierównego traktowania innych pokrzywdzonych dzieci.

Informowania stron postępowania przygotowawczego o uprawnieniu Państwowej Komisji do występowania w postępowaniu sądowym na prawach oskarżyciela posiłkowego³¹

Zgodnie z przepisami złożenie przez Państwową Komisję oświadczenia o wstąpieniu do postępowania na prawach oskarżyciela posiłkowego wymaga pisemnej zgody pokrzywdzonego.

29 DPI.071.2.2025

30 Rekomendacja nr 5, Pierwszy Raport Państwowej Komisji.

31 DPI.071.3.2025

Mając na uwadze charakter omawianego uprawnienia, a także warunek zgody, Państwowa Komisja zwróciła się o uzupełnienie wzoru pisemnych informacji udzielanych pokrzywdzonym co do zakresu ich uprawnień i obowiązków³².

Państwowa Komisja już we wcześniejszych wystąpieniach dwukrotnie postulowała wprowadzenie analogicznego zapisu. Wskazywano wówczas, że brak informacji o możliwości skorzystania przez małoletnich pokrzywdzonych ze wsparcia Państwowej Komisji ogranicza dostęp do ochrony i pomocy, jaką przewiduje ustawodawca. Pomimo tych interwencji w obowiązującym nowym wzorze³³ stosowna wzmianka również się nie znalazła.

Należy podkreślić, że w praktyce brak stosownej informacji w pouczeniu skutkuje tym, że pokrzywdzeni oraz ich opiekunowie bardzo często nie mają świadomości, że istnieje możliwość skorzystania ze wsparcia Państwowej Komisji. W konsekwencji to Państwowa Komisja zazwyczaj samodzielnie inicjuje kontakt z osobami pokrzywdzonymi i zwraca się do nich z pytaniem o zgodę na udział w postępowaniu sądowym, o ile posiada wiedzę, że takie postępowanie się toczy. Brak wyraźnej informacji w pouczeniu ogranicza zatem realną dostępność wsparcia procesowego, które ustawodawca przewidział dla małoletnich pokrzywdzonych.

Uzupełnienia przepisów Kodeksu postępowania karnego o zasadę bezwzględnego powoływania opinii biegłych specjalistów odnośnie możliwości wykonania powtórnych czynności z udziałem dziecka³⁴

Przepis art. 185a Kodeksu postępowania karnego ma charakter gwarancyjny. Chroni małoletniego pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat, przed tzw. wtórną wiktyimizacją, a więc zagrożeniem dla stanu psychiki pokrzywdzonego z uwagi na powtórne przeżywanie trudnych doświadczeń przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości³⁵.

Przesłuchanie małoletniego powinno nastąpić tylko raz. Zasada przyjęta w art. 185a § 1 Kodeksu postępowania karnego nie ma jednak charakteru bezwzględnego. Dopuszczalne jest bowiem powtórzenie czynności z udziałem pokrzywdzonego dziecka w dwóch przypadkach. Pierwszy z nich dotyczy ujawnienia nowych istotnych okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania. Drugi zaś gwarancji procesowych oskarżonego, który nie miał obrońcy przy pierwszym przesłuchaniu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że ponowne przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a § 1 Kodeksu postępowania karnego, jest dopuszczalne wyłącznie pod warunkiem, że czynność ta jest możliwa nie tylko z uwagi na aktualny stan zdrowia pokrzywdzonego, ale również przy założeniu, że nie wywrze realnie negatywnego wpływu na jego psychikę³⁶.

32 Wzorce, o którym mowa w art. 300 § 4 k.p.k., stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie określenia wzorów pisemnych wyjaśnień dla podejrzanego, pokrzywdzonego i świadka co do zakresu ich uprawnień i obowiązków oraz sposobu i warunków przesłuchania (Dz.U. z 2024 r. poz. 1659).

33 Obowiązującym od 15 listopada 2024 roku.

34 DPl.071.4.2025

35 Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r., III KK 244/11, OSNKW 2012/6/68; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., V KK 216/08, LEX nr 498141.

36 Zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2024 r., I KZP 6/23, OSNK 20245/25; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2020 r., V KK 80/19, LEX nr 3123173.

W ocenie Państwowej Komisji powyższa zasada powinna zostać wprost wyartykułowana w przepisach Kodeksu postępowania karnego. W każdej sprawie o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej należy bowiem obligatoryjnie zbadać kwestię dotyczącą potencjalnego wpływu ponownego przesłuchania na stan psychiki małoletniego pokrzywdzonego. W przypadku ustalenia, że powtórna czynność procesowa z udziałem dziecka może narazić jego psychikę na dodatkową traumę, należy – zdaniem Państwowej Komisji – bezwzględnie odstąpić od tej czynności. Waga problemu wymaga więc opinii biegłych, którzy ocenią stan zdrowia psychicznego małoletniego pokrzywdzonego w kontekście jego ponownego przesłuchania.

Państwowa Komisja już w swoim pierwszym Raporcie z działalności³⁷ rekomendowała wprowadzenie do procedury karnej obligatoryjnej opinii biegłych dotyczącej możliwości wykonania powtórnych czynności z udziałem małoletniego³⁸.

Usprawnienia systemu opiniowania sprawców wykorzystania seksualnego małoletnich³⁹

W ramach prowadzonej działalności Państwowa Komisja obserwuje praktyczne skutki regulacji zawartej w art. 22a ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, który nakłada na sąd, a w postępowaniu przygotowawczym na prokuratora, obowiązek zasięgnięcia opinii **dwóch biegłych psychiatrów oraz biegłego seksuologa lub psychoseksuologa** – w sprawach o przestępstwa z art. 197–200b i art. 202 Kodeksu karnego, popełnione na szkodę małoletniego.

Niewątpliwie celem tej regulacji jest zapewnienie kompleksowej i interdyscyplinarnej oceny stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz ustalenie, czy sprawca wymaga terapii lub innych form oddziaływań profilaktycznych. Państwowa Komisja podziela i nadal podziela założenie ustawodawcy, że przepis ten ma istotne znaczenie prewencyjne i ochronne dla osób małoletnich. W praktyce jednak Państwowa Komisja dostrzega narastający problem organów procesowych ze znalezieniem biegłych, a następnie długi czas oczekiwania na ekspertyzę.

W ocenie Państwowej Komisji praktyczne stosowanie art. 22a wspomnianej ustawy napotyka poważne trudności organizacyjne. Ich źródłem jest obserwowany niedobór specjalistów z dziedziny psychiatrii, psychologii i seksuologii, co w wielu przypadkach uniemożliwia powołanie pełnego składu zespołów biegłych. Prowadzi to do **znacznych opóźnień w wydawaniu opinii**, a w konsekwencji do przewlekłości postępowań karnych. Dodatkowo zauważalny jest **brak jednolitych standardów opiniowania**, co skutkuje zróżnicowaną jakością opracowywanych opinii i utrudnia ich ocenę pod względem rzetelności oraz przydatności procesowej.

Państwowa Komisja z zainteresowaniem i aprobatą przyjęła zapowiedź rozpoczęcia prac nad projektem nowej **ustawy o biegłych sądowych oraz instytucjach opiniujących**⁴⁰.

Państwowa Komisja pozytywnie oceniła kierunkowe założenia ustawodawcy, uznając, że w dłuższej perspektywie przyczynią się one do **podniesienia jakości i rzetelności opinii** wydawanych w postępowaniach karnych.

Jednocześnie już na tym etapie Państwowa Komisja zwraca uwagę, że proponowane rozwiązania **nie będą wystarczające, by w praktyce rozwiązać kluczowy problem, jakim jest deficyt specjalistów**.

37 Raporty Państwowej Komisji dostępne są na jej stronie internetowej: <https://pkdp.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-komisji/> (dostęp: 30.03.2026).

38 Rekomendacja nr 10.

39 DPI.071.6.2025

40 Wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów (UD265).

Państwowa Komisja, występując na prawach oskarżyciela posiłkowego przed sądami obu instancji, niejednokrotnie obserwowała praktyczne trudności związane z zebraniem zespołu biegłych w celu wydania kompleksowej opinii. Każdorazowo czas oczekiwania na sporządzenie opinii sądowo-psychiatryczno-seksuologicznej był długi, nierzadko wielomiesięczny lub nawet ponadroczny. **Świadomość** problemu jest niewątpliwie powszechna w wymiarze sprawiedliwości. Państwowa Komisja przyłącza się do głosów wskazujących na potrzebę pilnych zmian w zakresie systemu opiniowania.

W pierwszej kolejności należy dążyć do wzmocnienia zaplecza kadrowego, a także wprowadzenia zachęt finansowych i organizacyjnych, które przyczyniłyby się do większego zainteresowania pełnieniem funkcji biegłych. Należy także uruchomić programy szkoleń i rekrutacji nowych ekspertów w dziedzinie seksuologii sądowej i psychiatrii sądowej, prowadzonych we współpracy z uczelniami medycznymi i instytutami badawczymi.

Państwowa Komisja sugeruje również powołanie interdyscyplinarnych zespołów opiniujących przy certyfikowanych instytucjach – działających równocześnie dla kilku okręgów sądowych. Zdaniem Komisji to umożliwiłoby bardziej efektywne wykorzystanie ograniczonych zasobów kadrowych.

W ocenie Państwowej Komisji jedynie połączenie rozwiązań strukturalnych przewidzianych w założeniach rządowego projektu z realnymi działaniami wspierającymi rozwój kadr eksperckich pozwoli na rzeczywiste skrócenie czasu oczekiwania na opinie.

8. Wnioski dotyczące nadzwyczajnych środków zaskarżenia

W roku sprawozdawczym Państwowa Komisja skierowała do Prokuratora Generalnego **13 wniosków** o wniesienie kasacji. W zdecydowanej większości badanych spraw uchybienia występowały **kumulatywnie** i dotyczyły naruszeń przepisów prawa procesowego, skutkujących równoczesnym naruszeniem prawa materialnego. Problemy te pojawiały się szczególnie w sprawach rozstrzyganych w trybach konsensualnych, w których sądy wydawały wyroki skazujące na podstawie wniosków oskarżonych o dobrowolne poddanie się karze oraz wydanie wyroku bez przeprowadzenia rozprawy (art. 335 § 1 k.p.k. oraz art. 387 § 2 k.p.k.).

Prawomocne wyroki badane przez Państwową Komisję nierzadko obarczone były więcej niż jednym uchybieniem, co w konsekwencji oznacza, że wskazana poniżej liczba wniosków o wniesienie kasacji nie jest tożsama z liczbą zarzutów.

Najczęściej stwierdzane uchybienia dotyczyły **braku zastosowania obligatoryjnych środków karnych przewidzianych w Kodeksie karnym**. W **7** analizowanych sprawach sądy nie orzekły środków przewidzianych w art. 41 § 1a Kodeksu karnego, czyli zakazu zajmowania stanowisk, wykonywania zawodów lub prowadzenia działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem i opieką nad małoletnimi. Dodatkowo w **1** sprawie nie został orzeczony dożywotni zakaz wynikający z art. 41 § 1b Kodeksu karnego, który obowiązuje przy ponownym skazaniu za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego.

Pominięcie tych środków miało istotny wpływ na treść wyroków. Osłabiało także funkcję ochronną prawa karnego, zwiększając ryzyko recydywy.

Równie często występowało uchybienie polegające na **nierzekaniu obowiązkowego świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej**. Siedmiokrotnie sądy nie zastosowały przepisu art. 43a § 3 Kodeksu karnego, który nakłada obowiązek zasądzenia świadczenia w każdej sprawie dotyczącej przestępstw seksualnych wobec małoletnich. Brak tego świadczenia stanowił rażące naruszenie prawa materialnego i procesowego i miał realny wpływ na treść wyroków.

W dwóch sprawach stwierdzono **brak opinii biegłych psychiatrów i seksuologów**, które są obowiązkowe w sprawach o przestępstwa seksualne wobec małoletnich na podstawie art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Zgodnie z tym przepisem sąd (a w postępowaniu przygotowawczym – prokurator) musi zasięgnąć opinii dwóch biegłych psychiatrów oraz biegłego seksuologa lub psychoseksuologa w celu:

- ustalenia, czy oskarżony przejawia zaburzenia seksualne i jakie;
- ustalenia stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przestępstwa;
- wskazania działań minimalizujących ryzyko recydywy;
- określenia, czy sprawca wymaga terapii lub innych indywidualnych oddziaływań.

Brak odpowiedzi na powyższe pytania uniemożliwia prawidłową ocenę ryzyka popełnienia przestępstwa w przyszłości oraz dobór odpowiednich środków resocjalizacyjnych.

W 2 sprawach sądy wymierzyły **kary niezgodnie z przepisami prawa karnego**, pomijając dolne granice ustawowego zagrożenia w sytuacji obowiązku zwiększenia wymiaru kary w przypadku popełnienia przestępstw w warunkach ciągłości czynu (art. 12 § 1 k.k.). W konsekwencji wymiar kary był rażąco zaniżony.

W 1 sprawie stwierdzono **niepełną kwalifikację prawną czynu**. Sąd ograniczył bowiem ocenę odpowiedzialności oskarżonych wyłącznie do przestępstwa określonego w jednym przepisie Kodeksu karnego, pomijając przepisy przewidujące surowszą odpowiedzialność w sytuacji, gdy pokrzywdzone dziecko nie ukończyło 15 lat. Tego rodzaju uchybienie doprowadziło do zaniżenia wymiaru kary i ograniczenia skuteczności prewencyjnej prawa karnego.

Podsumowując, w większości analizowanych przez Państwową Komisję spraw sądy nie dopełniły obowiązku pełnej i rzetelnej kontroli wniosków konsensualnych pod kątem ich zgodności z przepisami prawa materialnego i procesowego. Uchybienia te prowadziły do orzekania kar niewspółmiernych do społecznej szkodliwości czynów i osłabiały funkcję ochronną prawa karnego wobec małoletnich. Godziły w interes publiczny oraz ograniczały możliwość skutecznej resocjalizacji sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci.

Ostatecznie – na wniosek Państwowej Komisji – Prokurator Generalny wniosł 13 kasacji.

Sąd Najwyższy uwzględnił 10 kasacji wniesionych z inicjatywy Państwowej Komisji. 3 sprawy oczekują na wyznaczenie terminu rozprawy.

W omawianym okresie sprawozdawczym Państwowa Komisja nie skierowała wniosków o wniesienie skargi nadzwyczajnej. Nie wpłynął także żaden wniosek w tym zakresie od osób indywidualnych.

9. Wysłuchania w Urzędzie Państwowej Komisji

Państwowa Komisja, realizując jedno z ustawowych zadań dotyczące przyjmowania i przekazywania zgłoszeń o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 lub przestępstwa niezawiadomienia⁴¹, umożliwia indywidualne, osobiste spotkania w siedzibie Państwowej Komisji.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 Ustawy każdy może zgłosić Państwowej Komisji podejrzenie popełnienia takiego przestępstwa w formie pisemnej, ustnej, a także za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Najczęściej zawiadomienia dotyczące spraw indywidualnych wpływają do Państwowej Komisji pocztą tradycyjną lub elektroniczną. Zdarzają się jednak sytuacje, gdy pokrzywdzeni, bądź osoby zainteresowane, składają wniosek o umożliwienie im osobistego przedstawienia sprawy. Państwowa Komisja może także, po zapoznaniu się z treścią otrzymanej korespondencji, wystąpić z inicjatywą zaproszenia zgłaszającego na wysłuchanie. W trakcie takiego spotkania z udziałem członków Państwowej Komisji zgłaszający opisuje sprawę i uzyskuje pełną informację na temat działań, które Państwowa Komisja może i jest zobowiązana podjąć.

Na skutek przeprowadzonego wysłuchania Państwowa Komisja może przyjąć formalne zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego małoletniego poniżej lat 15 lub przestępstwa niezawiadomienia, ewentualnie wniosek o monitorowanie postępowania karnego albo o zbadanie sprawy prawomocnie zakończonej.

W 2025 roku Państwowa Komisja odbyła **39** indywidualnych spotkań z pokrzywdzonymi, ich przedstawicielami ustawowymi lub innymi osobami zainteresowanymi.

Przedmiotem zdecydowanej większości wysłuchań były zdarzenia, których okoliczności wskazywały na podejrzenie wykorzystania seksualnego dziecka⁴². Niektóre sprawy po raz pierwszy zostały zgłoszone Państwowej Komisji, inne natomiast dotyczyły spraw zgłoszonych uprzednio organom ścigania, czyli takich, w których w czasie wysłuchania toczyło się już postępowanie karne.

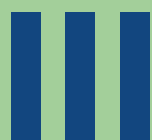
Podczas wysłuchań zgłaszane były również wnioski o zbadanie, czy poprawnie zostały wydane decyzje merytoryczne w postępowaniach już zakończonych.

W toku **2** wysłuchań złożono wnioski o monitorowanie postępowań dotyczących możliwości popełnienia przestępstwa niezawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego małoletniego poniżej lat 15.

Spośród zgłoszonych na wysłuchaniu spraw **13** dotyczyło czynów, które – z uwagi na upływ czasu – uległy przedawnieniu. W tej kategorii spraw w wysłuchaniach nie uczestniczą członkowie Państwowej Komisji ze względu na dbałość o zachowanie obiektywizmu w sprawie, w której w przyszłości może zostać wszczęte postępowanie wyjaśniające i to właśnie Państwowa Komisja będzie rozstrzygała o ewentualnym wpisie sprawy do Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

41 Art. 240 k.k.

42 Przestępstwa z rozdziału XXV Kodeksu karnego.

DZIAŁANIA DEPARTAMENTU EDUKACJI I PREWENCJI

1. Prowadzenie działań edukacyjnych i prewencyjnych w zakresie ochrony dzieci przed 15 rokiem życia przed przemocą seksualną

A. Wystąpienia na konferencjach, sympozjach i w panelach

Konferencja z okazji 35-lecia Konwencji o prawach dziecka

15 stycznia 2025 roku przedstawiciele Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wzięli udział w konferencji „Zasada niedyskryminacji dzieci i młodzieży w politykach publicznych, mediach cyfrowych, edukacji i zarządzaniu”, zorganizowanej przez Uczelnię Korczaka, Uniwersytet Warszawski i Akademię Pedagogiki Specjalnej. Członkini Państwowej Komisji Justyna Kotowska zaprezentowała wyniki badań Państwowej Komisji dotyczące dyskryminacji i sytuacji pokrzywdzonych dzieci, zwracając uwagę na wysokość przyznawanych środków kompensacyjnych. Członek Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz omówił zjawisko sharentingu i potrzebę ochrony prywatności małoletnich w przestrzeni cyfrowej. Udział w konferencji stanowił ważny element działań Państwowej Komisji w obszarze edukacji i promowania praw dziecka w kontekście współczesnych wyzwań technologicznych.

Konferencja Ministerstwa Cyfryzacji „Walka z seksualnym wykorzystaniem dzieci w internecie”

3 lutego 2025 roku przedstawiciele Państwowej Komisji uczestniczyli w konferencji organizowanej przez Ministerstwo Cyfryzacji i Naukę i Akademicką Sieć Komputerową – Państwowy Instytut Badawczy (NASK), poświęconej bezpieczeństwu dzieci w internecie. Członek Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz określił problem przemocy seksualnej online mianem „epidemii” i podkreślił konieczność międzynarodowej współpracy oraz wdrażania skutecznych regulacji dotyczących CSAM (materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci, ang. *child sexual abuse material*). Zwrócił również uwagę na znaczenie szybkiego reagowania i eliminacji szkodliwych materiałów w sieci. Wydarzenie stanowiło okazję do wymiany doświadczeń pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w ochronę dzieci w środowisku cyfrowym.

Posiedzenie sejmowej Komisji ds. Dzieci i Młodzieży

Dnia 20 marca 2025 roku w Sejmie RP odbyło się posiedzenie Komisji ds. Dzieci i Młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu krzywdzeniu seksualnemu dzieci w internecie. Wydarzenie zorganizowano w ramach inicjatywy „35 lat Konwencji – wyzwania przyszłości”, współtworzonej przez Państwową Komisję, Fundację Dajemy Dzieciom Siłę (FDDS) i Fundację Instytut Cyfrowego Obywatelstwa. W debacie uczestniczyli m.in. członkini Państwowej Komisji Joanna Napierała i członek Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz, którzy przedstawili rekomendacje dotyczące ochrony dzieci w środowisku cyfrowym. Spotkanie zgromadziło ekspertów, przedstawicieli organizacji pozarządowych i parlamentarzystów zaangażowanych w tworzenie bezpiecznej przestrzeni dla najmłodszych.

Konferencja „Empatyczna Polska – zobacz świat uczuciem”

3–5 kwietnia 2025 roku odbyła się konferencja „Empatyczna Polska – zobacz świat uczuciem”, objęta patronatem Państwowej Komisji. Wydarzenie poświęcono budowaniu empatycznego środowiska szkolnego i nowoczesnym metodom edukacyjnym. Uczestnicy debatowali o reformie systemu oświaty, zjawisku phubbingu rodzicielskiego oraz potrzebach uczniów w zmieniającym się środowisku. Państwową Komisję reprezentowały główna specjalistka Departamentu Edukacji i Prewencji Joanna Napieraj, dyrektorka Departamentu Edukacji i Prewencji Weronika Jakubowska i członkini Państwowej Komisji Justyna Kotowska, które przekazały materiały dotyczące ochrony dzieci przed przemocą seksualną.

Tydzień Standardów Ochrony Dzieci

7–8 kwietnia 2025 roku odbyła się druga edycja Tygodnia Standardów Ochrony Dzieci, organizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Wydarzenie podsumowało rok funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich w placówkach pracujących z dziećmi. W licznych panelach omówiono kwestie wdrażania standardów, przeciwdziałania przemocy i budowania bezpiecznych relacji z dziećmi. W panelu 8 kwietnia udział wzięli członkowie Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz, który moderował dyskusję poświęconą doświadczeniom koordynatorów wdrażających standardy.

IV Podlaski Kongres Psychologiczno-Pedagogiczny w Goniądzu

23 maja 2025 roku członkowie Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz i dr Marcin Bednarczyk wzięli udział w IV Podlaskim Kongresie Psychologiczno-Pedagogicznym w Goniądzu. Tematyka spotkania koncentrowała się na zdrowiu psychicznym dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałaniu przemocy. Obecni byli przedstawiciele resortów edukacji, sprawiedliwości i zdrowia, a także specjaliści z zakresu psychiatrii dziecięcej i profilaktyki. Udział Państwowej Komisji w wydarzeniu stanowił okazję do wymiany wiedzy i integracji działań edukacyjnych w zakresie ochrony małoletnich.

Konferencja oświatowa w Łodzi

28 maja 2025 roku przedstawiciele Państwowej Komisji uczestniczyli w konferencji organizowanej przez Łódzkiego Kuratora Oświaty, poświęconej bezpieczeństwu dzieci w szkole i przestrzeni cyfrowej. Spotkanie zgromadziło ekspertów z Biura Rzecznika Praw Dziecka, środowiska akademickiego i sądowego. Omówiono problem przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy oraz zachowań autoagresywnych wśród młodzieży. Wydarzenie stanowiło ważną platformę wymiany doświadczeń i promowania skutecznych metod reagowania w sytuacjach zagrożenia.

Konferencja Forum Związku Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska 2025

4–5 czerwca 2025 roku odbyła się konferencja Forum Interactive Advertising Bureau (IAB) 2025, jedno z kluczowych wydarzeń branży interaktywnej w Polsce. Członek Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz wraz z Aleksandrą Załęską z firmy Gemius zaprezentowali raport „Internet dzieci. Monitoring obecności dzieci i młodzieży w internecie”. Analiza obejmowała dane dotyczące aktywności online dzieci w wieku 7–18 lat, w tym korzystania z mediów społecznościowych i zagrożeń cyfrowych. Wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem środowisk naukowych i medialnych.

XVII Ogólnopolski Kongres Kobiet pod hasłem „Równość i bezpieczeństwo”

6–7 września 2025 roku w Katowicach odbył się XVII Kongres Kobiet. Wydarzenie objęło liczne panele dotyczące bezpieczeństwa, przeciwdziałania przemocy i zdrowia psychicznego. Wśród uczestników znaleźli się przedstawiciele Państwowej Komisji, którzy podkreślali znaczenie edukacji i profilaktyki w ochronie dzieci przed przemocą seksualną. Kongres stanowił przestrzeń do wymiany doświadczeń między ekspertkami i przedstawicielami różnych środowisk.

Konferencja „Szkoła Przyszłości – wspólnota rozwoju i dialogu”

22 września 2025 roku przedstawiciele Państwowej Komisji uczestniczyli w konferencji zorganizowanej przez Szkołę dla Słabowidzących i Niewidomych w Łodzi. Justyna Kotowska wygłosiła wystąpienie „Empatia jako czynnik chroniący dzieci przed przemocą seksualną”. Ekspertki z Departamentu Edukacji i Prewencji przeprowadziły warsztaty dla rodziców dotyczące ochrony wizerunku dziecka w internecie i odpowiedzialnego towarzyszenia w świecie cyfrowym. Na stoisku Państwowej Komisji dostępne były materiały informacyjne i konsultacje dla uczestników.

Wojewódzka Konferencja „Ochrona dziecka przed przemocą seksualną”

22 października 2025 roku odbyła się wojewódzka konferencja poświęcona rozpoznawaniu symptomów przemocy seksualnej u dzieci oraz aspektom ich ochrony prawnej i cyfrowej. Doktor Marcin Bednarczyk omówił ideę szkoleń kaskadowych, które pozwalają skuteczniej docierać z wiedzą do osób pracujących z dziećmi. Państwową Komisję reprezentowali: członkini Państwowej Komisji Katarzyna Komoniewska, członek Państwowej Komisji dr Marcin Bednarczyk, członkini Państwowej Komisji, sędzia w stanie spoczynku, Agnieszka Rękas, główna specjalistka Departamentu Edukacji i Prewencji dr Joanna Nieróbca oraz specjalistka Departamentu Edukacji i Prewencji Zofia Choromańska. Wydarzenie współorganizowało Kuratorium Oświaty w Gdańsku.

Międzynarodowa Konferencja Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego

5–7 grudnia 2025 roku w Warszawie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowo-szkoleniowa Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego „Budowanie mostów. Współpraca specjalistów dla zdrowia seksualnego”. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele Państwowej Komisji, którzy przedstawili jej działania w zakresie edukacji i prewencji ochrony dzieci przed wykorzystaniem seksualnym. Podczas konferencji poruszono kwestie edukacji seksualnej jako istotnego elementu profilaktyki oraz wymieniono doświadczenia z ekspertami krajowymi i międzynarodowymi.

Konferencja w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej

8 grudnia 2025 roku w Sejmie RP odbyła się konferencja poświęcona ochronie małoletnich w środowisku cyfrowym. Przewodnicząca Państwowej Komisji Joanna Napierała wskazała najczęstsze uchybienia w postępowaniach dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci online. Wiceprzewodniczący Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz podkreślił potrzebę budowy systemu ochrony skoncentrowanego na bezpieczeństwie małoletnich. Wśród prelegentów byli eksperci z instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i branży cyfrowej, w tym Anna Szczerbaczewicz (Forum Odpowiedzialnego Biznesu), Magdalena Bigaj (Instytut Cyfrowego Obywatelstwa), dr Halszka Witkowska (Fundacja „Życie warto jest rozmowy”), Krzysztof Mikulski (Polskie Badania Internetu – PBI) oraz przewodnicząca sejmowej Komisji ds. Dzieci i Młodzieży Monika Rosa.

Konferencja „Nieletni jako podmiot resocjalizacji w ujęciu międzyresortowym”

10 grudnia 2025 roku w Ośrodku Rozwoju Edukacji odbyła się konferencja pt. „Nieletni jako podmiot resocjalizacji w ujęciu międzyresortowym”, współorganizowana przez Państwową Komisję oraz Wydział Resocjalizacji i Socjoterapii Ośrodka Rozwoju Edukacji, pod patronatem Ministra Edukacji i Ministra Sprawiedliwości. Tegoroczny temat konferencji brzmiał: „Zdrowie psychiczne i fizyczne fundamentem prawidłowego rozwoju młodzieży placówek resocjalizacyjnych”. Przewodnicząca Państwowej Komisji Joanna Napierała zwróciła uwagę, że ok. 20% analizowanych spraw dotyczyło wykorzystywania seksualnego dzieci online, omawiając także najczęstsze błędy w postępowaniach i wnioski z analiz Państwowej Komisji.

Konferencja „20 lat ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”

16 grudnia 2025 roku w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się konferencja poświęcona podsumowaniu dwudziestu lat funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz omówieniu aktualnych wyzwań w zakresie ochrony dzieci i przeciwdziałania przemocy. W panelu dotyczącym ochrony dzieci udział wziął wiceprzewodniczący Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz, zwracając uwagę na konieczność dalszego dostosowywania systemu ochrony dzieci do współczesnych realiów, w tym środowiska cyfrowego.

B. Debata z okazji obchodów Europejskiego Dnia Ochrony Dzieci przed Wykorzystaniem Seksualnym i Niegodziwym Traktowaniem w Celach Seksualnych

W ramach działań edukacyjnych i prewencyjnych w zakresie ochrony dzieci poniżej 15. roku życia przed wykorzystaniem seksualnym, Państwowa Komisja zorganizowała dnia 19 listopada 2025 roku czwartą Debata ekspercką z okazji Europejskiego Dnia Ochrony Dzieci przed Wykorzystaniem Seksualnym i Niegodziwym Traktowaniem w Celach Seksualnych oraz Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci.

Debata, transmitowana online i dostępna dla szerokiego grona odbiorców, zgromadziła 100 uczestników reprezentujących różnorodne środowiska zaangażowane w ochronę dzieci. Wydarzenie zostało wzbogacone o obecność tłumacza języka migowego, co zapewniło dostępność dla osób z niepełnosprawnościami słuchu. Całość spotkania była rejestrowana, a nagranie udostępniono do późniejszego odtworzenia, umożliwiając szersze dotarcie do zainteresowanych tematyką ochrony dzieci.

Celem debaty było pogłębienie wiedzy na temat przemocy seksualnej wobec dzieci, jej specyfiki oraz konsekwencji, a także upowszechnienie wiedzy dotyczącej obowiązku zgłaszania określonych przestępstw na podstawie art. 240 Kodeksu karnego. Wśród prelegentów znaleźli się specjaliści i eksperci z zakresu ochrony dzieci, przedstawiciele władz publicznych, organizacji pozarządowych oraz środowiska naukowego, w tym m.in. Renata Szredzińska, mł. insp. Karolina Gawlicka-Bąk, Martyna Różycka, Sławomir Moczydłowski.

Debata stanowiła istotne forum wymiany doświadczeń i poglądów pomiędzy praktykami oraz przedstawicielami instytucji zajmujących się bezpieczeństwem dzieci. Wnioski i rekomendacje wypracowane podczas spotkania posłużą jako podstawa do dalszych działań i opracowania kolejnego raportu Państwowej Komisji.

O godzinie 17.00 w dniu debaty fasady budynku przy ulicy Twardej 18 w Warszawie rozświetliły się na czerwono, symbolizując sprzeciw wobec krzywdzenia dzieci. Więcej informacji na temat konferencji i debaty znajduje się na stronie Państwowej Komisji: <https://240.pkdp.gov.pl/konferencja> (dostęp: 20.02.2026).

C. Kampania społeczna „Nigdy byś się nie spodziewał”

W 2025 roku rozpoczęła się nowa odsłona ogólnopolskiej kampanii społecznej „Nigdy byś się nie spodziewał”, prowadzonej przez Państwową Komisję. Działania skierowano do rodziców, opiekunów oraz całego społeczeństwa, zwracając uwagę na to, kto może być potencjalnym sprawcą, komu może stać się krzywda oraz gdzie przestępstwo wykorzystania seksualnego może mieć miejsce. Przekaz kampanii podkreślał, że przemoc seksualna wobec dzieci często pochodzi od osób znanych pokrzywdzonemu, a zagrożenie może wystąpić w różnych miejscach i okolicznościach – zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym, sportowym czy w internecie. Za produkcję nowej odsłony kampanii odpowiadała agencja kreatywna Big Idea Promotions. Reklamy były widoczne na 12 nośnikach City Tower Lights w Warszawie, zlokalizowanych w centralnych punktach miasta, m.in. w rejonie Dworca Centralnego i Żółtych Tarasów. Na filarach umieszczono łącznie 24 plakaty promujące kampanię.

Kampania ta zdobyła I nagrodę w kategorii „Najlepsza kampania edukacyjna” w konkursie PR Wings 2025 – wyróżnieniu przyznawanym za najbardziej efektywne, kreatywne i innowacyjne projekty w obszarze komunikacji i PR.

D. Kampania społeczna „Po czyjej jesteś stronie, gdy milczysz?”

W okresie od września do grudnia 2025 roku Państwowa Komisja realizowała ogólnopolską kampanię społeczną pod hasłem „Po czyjej jesteś stronie, gdy milczysz?”. Głównym celem kampanii było podniesienie świadomości społecznej w zakresie obowiązku zgłaszania przestępstw dotyczących przemocy seksualnej wobec małoletnich, wynikającego z art. 240 Kodeksu karnego. Działania kampanii koncentrowały się na promowaniu postaw obywatelskich, odpowiedzialności za bezpieczeństwo dzieci oraz przełamywaniu barier strachu, obojętności i niewiedzy, które wciąż stanowią przeszkodę w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy seksualnej wobec dzieci.

Przekaz kampanii opierał się na metaforycznym, niepokojącym obrazie – rezygnując z dosłownych przedstawień cierpienia na rzecz subtelnych, a zarazem sugestywnych grafik. W materiałach wizualnych wykorzystywano motywy dorosłych dłoni trzymających przedmioty symbolizujące dziecięcą niewinność, co w połączeniu z hasłem kampanii budowało napięcie i skłaniało odbiorców do refleksji nad zjawiskiem przemocy seksualnej, groomingu oraz konsekwencjami bierności społecznej.

W ramach kampanii powstały i zostały rozpowszechnione:

- 6 artykułów sponsorowanych w prasie oraz 1 artykuł na platformie Librus, przygotowane przez specjalistów Departamentu Edukacji i Prewencji oraz zaproszonych ekspertów;
- programy z udziałem ekspertów w „Polsat News” oraz „Pytaniu na Śniadanie” (TVP),
- 4 spoty filmowe (30-sekundowe);
- 2 spoty informacyjne (1-minutowe) oraz 1 spot informacyjny (2-minutowe);
- 2 spoty radiowe (do 15 sekund każdy);
- banery i komunikaty w mediach społecznościowych;
- kilkanaście relacji (stories) na nowo uruchomionym kanale TikTok;
- reelsy i posty na profilach ambasadorów kampanii – Rafała Gębury („7 metrów pod ziemią”), Marcina Kruszewskiego („Prawo Marcina”), Kamili Bakuły-Hechłacz („Prawa Mama”);
- 2 ulotki, 6 plakatów, 2 broszury oraz 4 infografiki;
- banery w środkach transportu publicznego w Warszawie, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu i Trójmieście.

Wszystkie materiały – zarówno graficzne, jak i audiowizualne – zostały przygotowane zgodnie ze standardami dostępności WCAG, zawierały napisy dialogowe oraz były tłumaczone na Polski Język Migowy. Kampania była również wspierana przez oficjalnego partnera, Komitet Ochrony Praw Dziecka (KOPD), który włączył jej przekaz w swoje działania rzecznicze oraz udostępniał materiały w punktach interwencyjnych na terenie całego kraju. Ekspertki KOPD uczestniczyły także w debacie organizowanej przez Państwową Komisję 19 listopada 2025 roku oraz prowadziły warsztaty eksperckie, będące kulminacyjnym punktem obchodów tego dnia.

Szczególną wartość wniósł udział ambasadorów kampanii – Rafała Gębury, Marcina Kruszewskiego, Kamili Bakuły-Hechłacz – których działania w mediach społecznościowych znacząco zwiększyły zasięg i oddziaływanie przekazu. Głosu do spotów kampanii użyczył pan Jarosław Boberek, którego zaangażowanie podkreśliło powagę i troskę o dobro dzieci.

Efekty kampanii znacząco przekroczyły pierwotne założenia. Przekaz kampanii dotarł do ponad 17 130 918 użytkowników, generując ponad 127 milionów wyświetleń. W trakcie czterech miesięcy trwania kampanii

odnotowano łącznie 45 540 012 publikacji na jej temat, które dotarły do 243 900 unikalnych użytkowników. Reelsy opublikowane w ramach kampanii osiągnęły 17 687 805 wyświetleń na Instagramie, natomiast stories – 12 132 252 wyświetleń. Komentarze pod publikacjami często zawierały osobiste świadectwa związane z problematyką wykorzystywania seksualnego dzieci, co świadczy o dużym zaangażowaniu odbiorców oraz skuteczności kampanii w przełamywaniu tabu wokół tego tematu.

W ramach kampanii Państwowa Komisja zorganizowała ogólnopolską Konferencję „System ochrony dzieci przed przemocą seksualną w Polsce”, która odbyła się 19 listopada 2025 roku z okazji Dnia Ochrony Dzieci przed Wykorzystywaniem Seksualnym ustanowionego przez Radę Europy.

Celem wydarzenia było omówienie stanu systemu ochrony dzieci, wyzwań, dobrych praktyk i rekomendacji. Partnerem Konferencji był Komitet Ochrony Praw Dziecka, a patronat objęli: Policja, NASK i FDDS.

W programie znalazły się również warsztaty prowadzone przez Karolinę Budzik i Patrycję Kurowską-Kowalczyk – specjalistki KOPD zajmujące się diagnostyką psychologiczno-seksuologiczną dzieci z podejrzeniem wykorzystania seksualnego.

Celem konferencji było wzmocnienie świadomości społecznej i odpowiedzialności obywatelskiej, wspierając ochronę dzieci przed przemocą seksualną.

Materiały kampanii dostępne są na stronie internetowej Państwowej Komisji: <https://240.pkdp.gov.pl/o-kampanii/> (dostęp: 30.03.2026).

PKDP

PO CZYJEJ JESTEŚ STRONIE, GDY MILCZYSZ?

DZIECKO KRZYWDZONE SEKSUALNIE CIĘRPI W CISZY. NIE WOLNO BYĆ OBOJĘTNYM.

ART. 240 KK: MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK ZGŁOSIĆ PODEJRZENIE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA.

ZAREAGUJ.

PKDP

PO CZYJEJ JESTEŚ STRONIE, GDY MILCZYSZ?

DZIECKO KRZYWDZONE SEKSUALNIE CIĘRPI W CISZY. NIE WOLNO BYĆ OBOJĘTNYM.

ART. 240 KK: MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK ZGŁOSIĆ PODEJRZENIE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA.

ZAREAGUJ.

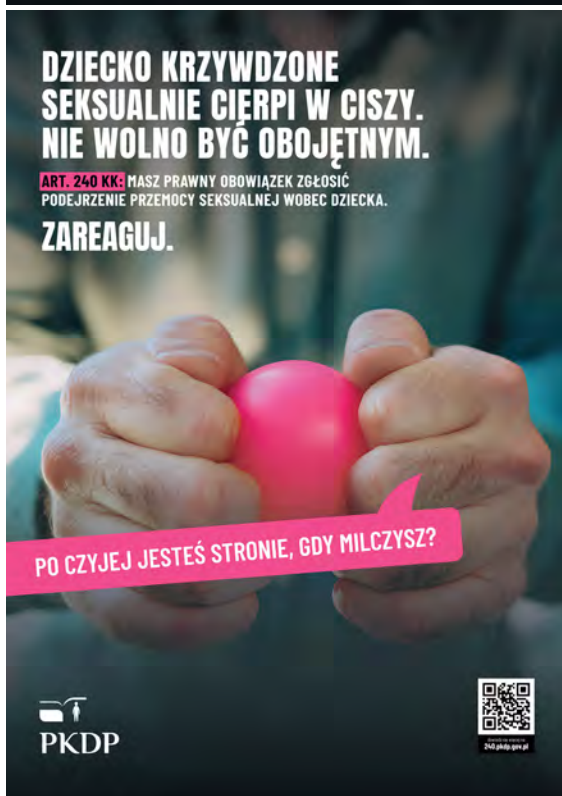
PKDP

PO CZYJEJ JESTEŚ STRONIE, GDY MILCZYSZ?

DZIECKO KRZYWDZONE SEKSUALNIE CIĘRPI W CISZY. NIE WOLNO BYĆ OBOJĘTNYM.

ART. 240 KK: MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK ZGŁOSIĆ PODEJRZENIE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA.

ZAREAGUJ.

DZIECKO KRZYWDZONE SEKSUALNIE CIĘRPI W CISZY. NIE WOLNO BYĆ OBOJĘTNYM.

ART. 240 KK: MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK ZGŁOSIĆ PODEJRZENIE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA.

ZAREAGUJ.

PO CZYJEJ JESTEŚ STRONIE, GDY MILCZYSZ?

PKDP

PKDP

DZIECKO KRZYWDZONE SEKSUALNIE CIĘPI W GISZY. NIE WOLNO BYĆ OBOJĘTNYM.

ART. 240 KK: MASZ PRAWNY OBOWIĄZEK ZGŁOŚCIĆ PODEJRZENIE PRZEMOCY SEKSUALNEJ WOBEC DZIECKA. ZAREAGUJ.

DLACZEGO TO WAŻNE?

Zgodnie z art. 240 Kodeksu karnego karzą osobę, która posiada w wyjątkowej sytuacji, ze dozwolonej wyjątkowo seksualnej osoby małoletniej poniżej lat 15, ma obowiązek prawny niezwłocznie powiadomić o tym organy ścigania, np. policję, prokuraturę. Niewywiązanie tego obowiązku, czyli niezawłodowanie właściwych organów jest zagrożone karą do 3 lat pozbawienia wolności.

KIEDY MASZ OBOWIĄZEK ZGŁOŚCIĆ?

Jeżeli masz wiarygodną wiadomość, czyli taką informację, która rozbija uzasadnia podejrzenie, że mogło dojść do przestępstwa – nie musisz być na pewno ani w pełni potwierdzone, wystarczy, że jest poważne, konkretnie i wzbudza uzasadnione obawy, że dziecko mogło zostać skrzywdzone – wtedy powinieneś działać niezwłocznie i zgłosić. Właściwe organy od razu, jak tylko jest to możliwe – nie odkładać tego na później.

GDZIE ZGŁOŚCIĆ?

Zgłoszenia możesz dokonać ustnie lub pisemnie w każdej jednostce policji lub w prokuraturze.

Zawiadomienie można również złożyć w Państwowej Komisji, korzystając z formularza zgłoszeniowego, dostępnego na stronie www.pkdp.gov.pl, lub podczas indywidualnego spotkania, umawiając się wcześniej pod numerem telefonu 22 699 60 52.

Więcej informacji znajdziesz na naszej stronie w zakładce „Użytkuj pomoc”.

Zgłoszenie sprawy do Państwowej Komisji jest równoznacznie z zawiadomieniem organów ścigania.

NIE POZOSTAWAJ OBOJĘTNY.

Twoje zgłoszenie może:

- zapewnić dziecku bezpieczeństwo,
- przerwać przemoc,
- doprowadzić do zatrzymania sprawcy.

Pamiętaj: TWOJE MILCZENIE CHRONI SPRAWCĘ

Numer alarmowy: **112**

Policja: **997**

PKDP Państwowa Komisja do Spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży

ul. Tearda 18
00-105 Warszawa
tel. 22 699 60 51
zgloszenia@pkdp.gov.pl
urzednikom@pkdp.gov.pl

BLISKA I PEŁNA ZAUFANIA WIĘZ Z RODZICEM MOŻE SKUTECZNIE CHRONIĆ DZIECKO PRZED WYKORZYSTANIEM SEKSUALNYM

ZAUFANIE BUDUJE BEZPIECZEŃSTWO GRANICE DZIECKA SĄ WAŻNE I NIENARUSZALNE NIE MA MIEJSC NA TAJEMNICE, KTÓRE RANIA

Dziecko, które czuje się kochane, słuchane i traktowane z szacunkiem ma odwagę mówić o tym, co je niepokoi. **Wie, że może przyjąć do rodziwa z każdym, nawet trudnym problemem.** Taka relacja staje się naturalną tarczą ochronną – bo dziecko nie zostaje samo ze swoimi emocjami, trudnościami. Kiedy dorosły jest ciekawy świata dziecka, stara się uczestniczyć w jego życiu przez rozmowę, zabawę i wspólne realizowanie różnych zadań, jednocześnie rozmawiając z nim o emocjach, ich regulowaniu, pytając o jego zdanie i szanując jego granice, to wzmacnia w ten sposób poczucie własnej wartości i sprawności dziecka.

Dzięki temu potrafi ono rozpoznać sytuację, która je niepokoi. **Wie, że należy o tym opowiedzieć opiekunowi, umie nazwać problem, a często też jest w stanie powiedzieć „nie”,** gdy ktoś przekracza jego granice – czy to w świecie realnym, czy w internecie. **Zaufanie zbudowane na co dzień – w rozmowach, wspólnych chwilach, w poczuciu, że rodzic naprawdę słucha – stara się zrozumieć i to, co dziecko mówi i czuje, jest dla niego ważne – sprawia, że dziecko rotuje w siłę i rozumie, że może zawsze się zwrócić po pomoc.** Nie szuka jej u przypadkowych osób, które mogą to wykorzystać, ale u dorosłych, którzy dają mu wsparcie i bezpieczeństwo.

CO ZYSKUJESZ, DBAJĄC O BLISKĄ RELACJĘ Z DZIECKIEM:

- dziecko czuje się kochane, rozumiane, ważne i słyszone;
- zaspokojenie potrzeb dziecka sprawia, że nie szuka ukrycia ich poza rodziną;
- wzrost gotowości dziecka, by mówić, gdy coś je niepokoi;
- budujesz fundament do rozmów A trudnych tematów.

PKDP

JAK PIELĘGNOWAĆ BLISKOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO W RELACJI Z DZIECKIEM

- Często rozmawiaj:**
 - pytaj o myśli, uczucia i przeżycia: „Co dzisiaj Cię ucieszyło? Co Cię zmartwiło?”
 - nazywaj swoje emocje i pokazuj, że to naturalne: „Czuje się zmęczony, bo...”
 - pokazuj, jak regulować emocje w zdrowy sposób,
 - dziel się z dzieckiem małymi opowieściami z własnego życia – to sygnał: „Jestes dla mnie ważny”
- Okazuj akceptację i szacunek:**
 - traktuj dziecko poważnie – nie wyśmiewaj, nie bagatelizuj jego obaw,
 - potwierdzaj jego emocje i pokaz, że ma prawo do każdej z nich: „Rozumiem, że to mogło Cię przerazić”,
 - pokazuj, jak ma je zdrowo okazywać,
 - nagradzaj szczerść: „Dobrze, że to powiedziałeś/powiedziałas”.
- Ustalaj wspólne zasady i granice:**
 - mów o tym, że każdy ma prawo decydować o tym, co mu odpowiada, a co nie – także w kontaktach fizycznych,
 - wyjaśnij, że część ciała ukryte bielizną są szczególnie i nikt nie ma prawa ich dotykać, wbrew naszej woli,
 - naucz dziecko, że ma prawo powiedzieć „nie” każdemu dorosłemu, nawet jeśli to ktoś, kogo zna, jeśli ta osoba przekracza jego granice fizyczne lub psychiczne.
- Ucz dziecko, jak reagować, gdy coś jest nie w porządku:**
 - mów, że może szukać wsparcia u co najmniej dwóch dorosłych, którym ufa,
 - wytłumacz, że nie należy utrzymywać tajemnic, które budzą lęk, wstyd lub niepokój,
 - podkreśl, żeby przyszło do ciebie, gdy coś je niepokoi lub martwi,
 - wspomnie ustalić sygnały lub kody (np. słowa, gesty). Mówi, pomożę dziecku zwrócić uwagę, gdy coś jest nie tak.
- Obecność, czas i uwaga – Twoje najcenniejsze narzędzia:**
 - bydź otwartym na komunikację, dawaj dziecku poczucie, że jest dla Ciebie ważne i, że zawsze znajdziesz dla niego czas,
 - codzienne rytuały: wspólny spacer, piasek, rozmowa przed snem, wspólna zabawa i czytanie książek wpływają na zacieśnianie więzi,
 - okazuj zainteresowanie detalem: „Co Ci dziś rozśmieszyło?”, „Opowiedz mi co u Twoich koleżanek?”.

PKDP Państwowa Komisja do Spraw Ochrony Dzieci i Młodzieży

ul. Tearda 18
00-105 Warszawa
tel. 22 699 60 51
zgloszenia@pkdp.gov.pl
urzednikom@pkdp.gov.pl

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci:

800 100 100

ROZMOWA Z DZIECKIEM W SYTUACJI PODEJRZENIA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

ZAPEWNIJ BEZPIECZNE MIEJSCE I WYBIERZ ODPOWIEDNI MOMENT

Rozmowa o trudnych sprawach wymaga spokoju i poczucia bezpieczeństwa. Wybierz miejsce, w którym dziecko czuje się swobodnie - bez pośpiechu, hałasu i obecności innych osób.

Nie zaczynaj rozmowy nagle ani w sposób, który może wystraszyć w dziecku niepokój. Zanim poruszysz trudny temat, zacznij od zwykłych codziennych pytań. **Pozwól, by rozmowa rozwijała się naturalnie.**

ZADAWAJ PYTANIA, KTÓRE OTWIERAJĄ

Najlepiej działają pytania, które pozwalają dziecku odpowiedzieć o tym, co czuje i myśli. Możesz zapytać:

- „Do było dzisiaj dla Ciebie ważne?”
- „Czy jest coś, co Cię ostatnio martwi?”
- Unikaj natomiast pytań, które narzucają odpowiedź lub wzbudzają lęk, np. „Czy ktoś Ci coś zrobił?” albo „Dlaczego nic nie powiedziałaś wcześniej?”. **Dziecko może wtedy poczuć się winne lub przestraszone.**

SŁUCHAJ Z UWAGNOŚCIĄ I EMPATIA

Twoja postawa jest równie ważna, jak słowa. Daj dziecku przestrzeń - nie przerywaj, nie popędzaj, nie wymuszaj szczegółów. Nazwij to, co widzisz, pokaz dziecku, że rozumiesz: „Słyszę, że to Cię bardzo przestraszyło.” „Rozumiem, że mogło być Ci trudno o tym mówić.”

Dopytaj, czego potrzebuje w danym momencie.

Nie bagatelizuj tego, co słyszysz, nawet jeśli wydaje Ci się mało istotne. Dla dziecka to może być ogromne przeżycie.

UŻYWAJ SŁÓW, KTÓRE DAJĄ WSPARCIE I POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA

Dziecko potrzebuje usłyszeć, że zrobiło dobrze, mówiąc o tym, co się stało. Pomóc mogą komunikaty takie, jak:

- „Dziękuję, że mi o tym mówisz.”
- „To nie jest Twoja wina.”
- „Jestem przy Tobie.”
- „Nie musisz wszystkiego mówić od razu.”
- „Zrobię, co mogę, żeby Ci pomóc.”
- Po rozmowie zaproponuj konkretne wsparcie, możesz powiedzieć: **„Zobaczymy razem, kto może Ci najlepiej pomóc.”**

CO DALEJ – JAK REAGOWAĆ PO ROZMOWIE

Jeśli dziecko powie coś niepokojącego:

- Upewnij się, że jest bezpieczne.
- Nie zostawij go samego z tym problemem – powiedz, że wspólnie poszukacie sposobu rozwiązania.
- Skontaktuj się ze specjalistą (psychologiem, pedagogiem, terapeutą).
- Pointformuj odpowiednie służby i zgłoś przestępstwo – to Twój obowiązek i wyraz troski.

PAMIĘTAJ!

- Nie musisz znać wszystkich odpowiedzi.
- Najważniejsze, by dziecko czuło, że może Ci ufać i że nie jest z tym samo.
- Twoja uważność, spokój i wiara w to, co mówisz, mogą być dla niego pierwszym krokiem do odzyskania bezpieczeństwa.

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci:

800 100 100

PKDP Poradnictwo i pomoc dla osób zagrożonych przemocą seksualną

ul. Twarda 18
00-105 Warszawa
Nr tel. 22 690 60 51
zgloszenie@pkdp.gov.pl
urzedkomisji@pkdp.gov.pl

34% DZIECI DOŚWIADCZA PRZEMOCY SEKSUALNEJ

Z diagnozy przemocy wobec dzieci w Polsce przeprowadzonej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że 26% dzieci doświadcza przemocy seksualnej bez kontaktu fizycznego ze sprawcą, a około 8% z kontaktem fizycznym.

W podziale na płeć: wykorzystywania seksualnego bez kontaktu fizycznego dotyczy **34% dziewcząt i 8% chłopców**, oraz **13% dziewcząt i 3% chłopców** w formie kontaktu fizycznego ze sprawcą. (Mokrac, Grabarek, Popayk, Wojcik, 2023).

Wobec tak dużej skali zjawiska zdecydowaliśmy się wydać tę publikację. Mamy nadzieję, że będzie ona kolejnym głosem przerywającym milczenie na temat wykorzystywania seksualnego dzieci oraz przyczyni się do podejmowania właściwych działań interwencyjnych i diagnostycznych względem dziecka z podejrzeniem wykorzystywania seksualnego.

Broszura jest adresowana do wszystkich osób, które chciałyby poszerzyć swoją wiedzę na temat wykorzystania seksualnego dziecka, by lepiej chronić dzieci oraz podejmować skuteczne działania w przypadku podejrzenia krzywdzenia seksualnego dziecka.

JEŚLI MAMY WĄTPLIWOŚCI CO DO OCENY JAKIEGOŚ ZACHOWANIA SEKSUALNEGO DZIECKA CZY NASTOLATKA, MOŻEMY OBIEĆ JE RÓWNIEMO DO KRITERIÓW SEKSUALNOŚCI NORMATYWNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (HISTORI, 2008), KTÓRE ZWISZAJĄ WYMAGANIE POLIŻY. ZACHOWANIE W NIEJME SEKSUALNEJ:

- nie ma intencji zadośćuczynienia, przewidzianych dla dawcy rozwoju dziecka czy nastolatka.
- nie jest się w repertuarze zachowań seksualnych charakterystycznych dla danego wieku.
- dotyczy się między innymi w zbliżonym wieku (różnica wieku między osobami nie przekracza pięciu lat).
- ma cechy dobrowolności, jest bez manipulacji i przemocy.
- stosuje realizację celów seksualnych.
- nie szkodzi życiu i zdrowiu.
- nie wykracza poza granice obowiązujące w danej grupie społecznej.

CZYM JEST WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE DZIECKA?

Wykorzystaniem seksualnym dziecka jest każda aktywność seksualna osoby dorosłej podjęta z dzieckiem, niezależnie od motywów (Fisher, 1996). Za wykorzystanie seksualne dziecka zawsze jest odpowiedzialna osoba dorosła. W sytuacji zachowań seksualnych między osobami niepełnoletnimi należy odnieść je do kryteriów seksualności normy rozwojowej.

Bez kontaktu fizycznego ze sprawcą:

- przekazywanie na siłę bądź eksploatowaniem informacji i udzielanie propozycji kwalifikacja kontaktu seksualnego
- opukanie z ekshibicjonizacją
- zmuszanie do oglądania pornografii, bycie podglądanym
- nakłanianie do rozdzielania się
- zmuszanie do oglądania masturbacji
- zawieszanie dla masażu łowiska (tę, cześć połączone z nagrywaniem tej aktywności)
- sexting – wysyłanie i udostępnianie zdjęć wizerunku, zdjęć lub filmów za pomocą urządzeń elektronicznych, takich jak na przykład smartfon
- sexbotting – wykorzystanie materiałów edukacyjnych zawierających treści i obrazy seksualne przez osobę fizyczną, która jest w ich posiadaniu, przez wysłanie ich psychologicznie czy fizycznie wobec osoby, której wizerunek seksualny te materiały przedstawiają.

Z kontaktem fizycznym ze sprawcą:

- muszczenie narządów płciowych dziecka z intencją seksualną lub w celach komercyjnyh
- dotykanie narządów płciowych dziecka
- zmuszanie dziecka do aktywności seksualnych
- usławianie wymuszenia lub wymuszenie seksualnego (wzajemnego, intymnego, uciążliwego i innych) z wymogami seksualnymi osoby dorosłej.

Należy zaznaczyć, iż sprawcą wykorzystania seksualnego dziecka może też być inne dziecko, gdy ma przewagę (związaną na przykład z wiekiem, siłą fizyczną, pozycją w grupie czy rozwojem intelektualnym). Ostatnio znacznie rozpowszechniła się forma przemocy rówieśniczej w postaci sextingu, polegająca na rozpisywaniu zdjęć i filmów za pomocą środków komunikacji elektronicznej, które zawierają treści seksualne oraz są formą cyberprzemocy.

E. Prowadzenie szkoleń

Szkolenia dla kuratorów sądowych, przedstawicieli kuratoriów oświaty i pracowników pomocy społecznej w 2025 roku

1. Szkolenie dla pracowników szkół, przedszkoli oraz ośrodków pomocy społecznej – Góra Kalwaria, **23 stycznia**
2. Szkolenie dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych, grup diagnostyczno-pomocowych, pedagogów szkolnych oraz psychologów z terenu powiatu tomaszowskiego – Inowódz, **10 lutego**
3. Szkolenie poświęcone problematyce wykorzystania seksualnego małoletnich dla przedstawicieli instytucji opiekuńczo-wychowawczych – Gniezno, **7 maja**
4. Szkolenie w ramach III Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Przeobrażenia współczesnej rodziny – potrzeby prawne i uwarunkowania społeczne”, organizowanej przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika – Toruń, **15–16 maja**
5. Szkolenie z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego dzieci dla nauczycieli, pedagogów, psychologów i pracowników oświaty – Zamość, **19 maja**
6. Szkolenia i wystąpienia eksperckie w ramach IV Kongresu Psychologiczno-Pedagogicznego, organizowanego przez Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ośrodkiem Rozwoju Edukacji i Państwową Komisją – Goniądz, **23 maja**
7. Szkolenie online dla przedstawicieli gmin z woj. kujawsko-pomorskiego dotyczące wdrażania działań profilaktycznych w zakresie ochrony dzieci – **2 czerwca**
8. Szkolenie online dla przedstawicieli gmin z woj. warmińsko-mazurskiego dotyczące profilaktyki wykorzystywania seksualnego małoletnich – **16 czerwca**
9. Szkolenie dla kadry Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego pracującej z dziećmi słabowidzącymi i niedowidzącymi – Łódź, **28 sierpnia**
10. Szkolenie dla pracowników oświaty – Tychy, **8 października**
11. Szkolenie profilaktyczne dla przedstawicieli instytucji lokalnych – Łęczycza, **8 października**
12. Szkolenie dla pracowników oświaty – Kartuzy, **22 października**
13. Szkolenie z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego małoletnich dla dyrektorów placówek oświatowych z rejonu Kuratorium Oświaty we Wrocławiu – Wrocław, **17 listopada**

Łącznie w szkoleniach uczestniczyło ponad 900 osób.

F. Ulotki, broszury i ich dystrybucja

Materiały edukacyjne

1. Ulotki edukacyjne przeznaczone dla dzieci: nowa wersja „Moje bezpieczeństwo”
2. Ulotki informacyjne dla rodziców i opiekunów na temat podstawowych zagadnień związanych z przemocą seksualną wobec dzieci: „Nigdy byś się nie spodziewał, GDZIE” oraz „Nigdy byś się nie spodziewał, KOMU”
3. Cykl trzech broszur opracowanych przez specjalistki Departamentu Edukacji i Prewencji wraz z listą instytucji pomocowych: „KTO”, „KOMU”, „GDZIE”
4. Seria siedmiu komiksów dla dzieci dotyczących profilaktyki wykorzystywania seksualnego, poruszających tematykę: granic osobistych, poszukiwania pomocy w przypadku ryzyka wystąpienia przemy, prawa do prywatności i ochrony wizerunku oraz nawiązywania bezpiecznych relacji w świecie offline. Do każdego komiksu opracowano scenariusze zajęć, karty pracy oraz naklejki dla dzieci.
5. W marcu 2025 r. opublikowano specjalistyczny raport z monitoringu obecności dzieci i młodzieży w internecie pt. „Internet dzieci 2025”, przygotowany we współpracy z Fundacją Instytut Cyfrowego Obywatelstwa, Polskim Badaniem Internetu oraz firmą badawczo-technologiczną Gemius. Dokument przedstawiał aktualne trendy

w korzystaniu z mediów cyfrowych przez małoletnich, analizę najbardziej ryzykownych aktywności online oraz wnioski dotyczące konieczności wzmocnienia edukacji cyfrowej i działań profilaktycznych. W listopadzie 2025 r. opublikowano badanie śródroczne „Internet dzieci 2025/2”, stanowiące aktualizację danych i prezentujące zmiany w zachowaniach cyfrowych dzieci na przestrzeni ostatniego roku.

W 2025 roku podczas akcji profilaktycznych rozdano około 34 000 gadżetów i wskazanych powyżej materiałów edukacyjnych.

DRUŻYNA MOCY

DRUŻYNA MOCY

NIGDY BYŚ SIĘ NIE SPODZIEWAŁ GDZIE

może dość do wykorzystywania seksualnego dzieci

Zdarza się, że dzieci pozostają bez opieki na podwórku, na ulicy, w środkach komunikacji. W takich sytuacjach, narażone są na zagubienie się i wykorzystanie przez obce osoby.*

39% rodziców deklaruje, że zdjęcia dzieci, które wrzucają do sieci pokazują, gdzie aktualnie przebywają z dzieckiem**

78% rodziców wrzucających zdjęcia swoich dzieci do sieci wie o tym, że zdjęcia te zostają w sieci na zawsze – dziecko już na zawsze traci swoją anonimowość**

54% rodziców wrzucających zdjęcia swoich dzieci do sieci wie o tym, że zdjęcia te zostają w sieci na zawsze – dziecko już na zawsze traci swoją anonimowość**

20% rodziców udostępnia zdjęcia swojego dziecka dalszym znajomym i nieznanym**

NA PLACU ZABAW

PKDP

Dowiedz się więcej:

pkdp.gov.pl/nigdy

Czy wiesz że, wykorzystanie seksualne dziecka może przybierać różne formy, np.:

- Dotykanie intymnych części ciała dziecka w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych
- Seksualna przemoc słowna
- Obrażanie się przed dzieckiem
- Współżycie seksualne w obecności dziecka
- Oglądanie w towarzystwie dziecka filmów pornograficznych
- Uwodzenie dziecka przez Internet

Najczęściej sprawcami przemocy seksualnej wobec dzieci są osoby z ich bliskiego otoczenia lub poznane przez Internet.

Wykorzystanie seksualne może dotyczyć każdego dziecka i może mieć miejsce w każdym środowisku, bez względu na miejsce zamieszkania i status społeczny jego rodziny.

Pamiętaj, odpowiedzialność za przemoc seksualną ponosi zawsze osoba dorosła, nigdy dziecko!

Objawami wykorzystywania seksualnego dziecka mogą być m.in.:

Objawy psychiczne:

- Lęk i bezsenność
- Obniżony nastrój
- Poczucie winy
- Agresywne zachowania
- Problemy w nauce
- Pogorszenie relacji z rówieśnikami
- Niewspodnie do wieku dziecka zainteresowanie seksualnością
- Zaburzenia odżywiania

Objawy fizyczne:

- Dirała i objętki, zwłaszcza okolice intymnych
- Częste bóle brzucha
- Moczenie nocne
- Choroby układu moczowego
- Choroby przenoszone drogą płciową (STI)
- Cląza

Każdy, kto posiada wiarygodną informację o możliwości popełnienia przestępstwa seksualnego na szkodę osoby małoletniej poniżej lat 15 ma obowiązek prawny niezwłocznie zawiadomić o tym organy ścigania.

Niezłożenie zawiadomienia grozi karą pozbawienia wolności do lat 3.

Kontakt

ul. Twarda 18
00-105 Warszawa
22 699 80 51
urzedkomisji@pkdp.gov.pl

Sprawdź:

Wykorzystanie seksualne dziecka to angażowanie go przez dorosłego w jakichkolwiek aktywnościach seksualnych niezgodnie z normami.

Jakie było miejsce popełnienia przestępstwa?

Miejsce publiczne (np. garaż, balkon)	68
Miejsce zamieszkania sprawcy	83
Miejsce zamieszkania ofiary	48
Miejsce zamieszkania sąsiadów	34
Miejsce bezdziejnego zdarzenia	222

7 Półrocznego Raportu PKDP wynika, że przemyśle seksualne ofiarowały najczęściej dzieci w wieku 13-15 lat (49%) i 7-12 lat (41%).

W okresie popełnienia czynu 76% skrzywdzonych dzieci przetrzymało ze sprawcą, 20% opuściło rodziców. Najczęściej w 34% przypadkach młodzi i najbliższego doświadczenia nie uznają za niebezpiecznego – to dziecko samo uświadomiło, że zostało wykorzystane.

30,38% przestępstw popełniono w sieci. W przypadku kontaktów bezpośrednich najczęściej wykorzystanie zdobywało się w miejscu zamieszkania sprawcy.

Jak dochodzi do wykorzystywania?

Zdarza się, że sprawca, aby zmusić dziecko do określonych zachowań, odwołuje lubco innego, przemocy fizycznej, jednak takie przypadki zdarzają się niezwykle rzadko.

Większość sprawców najpierw zaprzyjaźnia się z dzieckiem, namigając z nim blisko, z pozoru niewinną reakcją. Następnie angażuje je w aktywności seksualne w świecie realnym lub online. Dlatego:

- Zwróć uwagę na każdą nową znajomość dziecka – kim jest jego znajomy, jak i gdzie się poznali.**
- Bądź czujny, jeśli dziecko ma nowe, nieznanie ci wcześniej przedmioty – mogą to być prezenty od sprawcy.**
- Rozmawiaj z dzieckiem na temat zasad bezpiecznego korzystania z internetu i podlegania, na wypadek czujnego niewłaściwego zachowania.**
- Upewnij się, czy twoje dziecko wie, co jest bezpieczną, dobrą relacją i ma pewność, że może otwarcie powiedzieć ci wszystko, co będzie go niepokoić lub martwić.**

Często dziecko nie zdaje sobie sprawy, że zostało wykorzystane seksualnie.

Nie istnieje jeden wzorzec określonego zachowania dziecka, które dokonywało przemyśle seksualne, jak pokazują badania naukowe, konsekwencje przemocy seksualnej się nie wyznaczają określonej linii. Każde wyrażenie umiarkowanego dziecka powinna zwrócić uwagę opiekunów.

Rozmowa z dzieckiem w sytuacji podejrzenia wykorzystania seksualnego – dlaczego jest tak ważna?

Gdy pojawi się podejrzenie, że dziecko może doświadczyć wykorzystania seksualnego, rozmowa z nim staje się kluczowa. To, jak zareaguje dorosły, może zdecydowanie o poczuciu bezpieczeństwa dziecka i jego gotowości do rozmowy.

Dziecko nigdy nie jest winne przemocy seksualnej – niezależnie od okoliczności i nawet jeśli nie powiedziało od razu o przemyśle. Najważniejsze to okazać wsparcie i zabrać o jego poczucie bezpieczeństwa.

W sytuacji, kiedy dziecko mówi o czymś trudnym, najważniejsze to zachować spokój. Nawet jeśli to, co słyszysz, wydaje się nieprawdopodobne lub budzi wątpliwości, dziecko potrzebuje twego wsparcia i zaufania. Uważaj na to, co mówisz po jego stronie – to pierwszy krok do zapewnienia mu bezpieczeństwa.

Dzieci nie zawsze łatwo komunikują, gdy dzieje im się krzywda – w rzeczywistości często milczą z powodu lęku, wstydu lub manipulacji sprawcy.

Internet dzieci

Raport z monitoringu obecności dzieci i młodzieży w internecie.
Marzec 2025

Internet dzieci 2025/2

Śródroczny raport z monitoringu obecności dzieci i młodzieży w internecie.
Listopad 2025

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej Państwowej Komisji: https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2025/03/INTERNET_DZIECI_RA-PORT.pdf (dostęp: 30.03.2026).

Publikacja dostępna jest na stronie internetowej Państwowej Komisji: <https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2025/11/Internet-dzieci-2025-2-raport-polowkowy.pdf> (dostęp: 30.03.2026).

G. Konkursy

Konkurs literacki

W 2025 roku rozstrzygnięto konkurs literacki ogłoszony przez Państwową Komisję jeszcze w roku poprzednim. Laureatką została pani Barbara Kwinta za książkę „Jak zostać Ninją”. Uroczyste wręczenie nagrody odbyło się dnia 16 kwietnia w siedzibie Państwowej Komisji. Nagrodzona książka została wydana w formie papierowej oraz cyfrowej w grudniu 2025 roku, a ilustracje do niej – zarówno do wersji książkowej, jak

i audiobooka – wykonał **Marcin Rossa**, jeden z 50 czołowych twórców wykorzystujących sztuczną inteligencję, którego animacje i projekty są nagradzane i doceniane na całym świecie. Dodatkowo powstał audiobook, który nagrał ceniony aktor **Jarosław Boberek**. Publikacja stanowi ważny element działań edukacyjnych Państwowej Komisji, wspierając tworzenie treści literackich o charakterze edukacyjnym dla dzieci oraz wzmacniając ich kompetencje emocjonalne i społeczne.

Audiobook dostępny jest w Spotify: <https://open.spotify.com/episode/0zzhr0ECRfaU1AJ7mU4KME> (dostęp: 20.02.2026).

Konkurs na animację komputerową

1 lutego 2025 roku Państwowa Komisja ogłosiła konkurs na animację komputerową inspirowaną jednym z trzech scenariuszy z serii „Tajne składniki mocy”. Konkurs skierowany był do uczniów szkół średnich o profilach artystycznym, informatycznym i poligraficznym i spotkał się z dużym zainteresowaniem.

Celem konkursu było nie tylko promowanie bezpieczeństwa w internecie i budowanie świadomości na temat zagrożeń w sieci, ale także rozwijanie kreatywności oraz umiejętności cyfrowych młodzieży. Uczestnicy mieli za zadanie stworzyć krótką animację pokazującą, jak skutecznie reagować na zagrożenia online.

Ogłoszenie wyników konkursu odbyło się dnia 23 czerwca 2025 roku, a zwycięzcy otrzymali atrakcyjne nagrody.

2. Wspieranie przedsięwzięć społecznych mających na celu promowanie właściwych postaw społecznych w zakresie zgłaszania organom ścigania przypadków wykorzystania seksualnego dziecka, w tym prowadzenie kampanii informacyjnych

A. Udział w akcjach profilaktycznych

W 2025 roku Państwowa Komisja czynnie uczestniczyła w następujących akcjach profilaktycznych:

- 1 maja, Warszawa, Łazienki Królewskie: piknik profilaktyczny inaugurujący sezon letni, organizator – Muzeum Łazienki Królewskie;
- 25 maja, Kraków, Tereny zielone przy TAURON Arena Kraków: piknik z okazji Święta Rodziny Krakowskiej, organizator – Prezydent Krakowa Aleksander Miszański we współpracy z Miastem Kraków;
- 2 czerwca, Białystok, Plaża Miejska Dojlidy: piknik profilaktyczny z okazji Dnia Dziecka, organizator – Komenda Wojewódzka Policji (KMP) we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej;
- 15 czerwca, Warszawa, Centrum Olimpijskie: piknik Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK), organizator – PCK;
- 28 czerwca, Gdańsk, Plaża Brzeźno: piknik profilaktyczny „Bezpieczne wakacje 2025”, organizator – Komenda Wojewódzka Policji;
- 29 czerwca, Kielce, Rynek: piknik rodzinny z okazji Święta Kielc, organizator – Urząd Miasta Kielce i Kielecki Park Kultury (PIK Kielce);
- 9 lipca, Stare Babice, Dom Kultury Stare Babice: piknik rodzinny z okazji Święta Policji, organizator – Komenda Powiatowa Policji (KPP) dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego;
- 13 lipca, Borowica, Plac przy Świetlicy Wiejskiej: piknik rodzinny, organizator – Wójt Gminy Łopiennik Górny, Towarzystwo Przyjaciół Borowicy, GOK Łopiennik Górny,
- 17 lipca, Warszawa, Plac Zamkowy: obchody Święta Policji, organizator – Komenda Stołeczna Policji;

- 28 lipca–3 sierpnia, Czaplinek, lotnisko Czaplinek–Broczyno: festiwalowa Strefa Organizacji Pozarządowych podczas Pol'and'Rock Festival, organizator – Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy;
- 23 sierpnia, Warszawa-Bielany, teren rekreacyjny przy metrze Słodowiec: piknik profilaktyczny „Bieląskie Dożynki”, organizator – Urząd Dzielnicy Bielany we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej Dzielnicy Bielany;
- 6 września, Warszawa-Bemowo, Park Górczewska: piknik profilaktyczno-prozdrowotny „Back to school”, organizator – Urząd Dzielnicy Bemowo;
- 6–7 września, Gdańsk: XVII Kongres Kobiet, organizator – Stowarzyszenie Kongres Kobiet (Joanna Napierała, zastępczyni przewodniczącej Państwowej Komisji, wzięła udział w debacie o cyberprzemocy wobec dzieci, a członek Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz poprowadził warsztaty na temat przeciwdziałania cyberprzemocy). zespół Departamentu Edukacji i Prewencji Państwowej Komisji miał własne stoisko informacyjno-konsultacyjne;
- 14 września, Warszawa, Błonia PGE Narodowego: piknik sportowo-rodzinny „Warszawskie Dni Rodzinne 2025”, organizator – Fundacja Zwalcz Nudę.

Podczas akcji profilaktycznych w 2025 roku rozdano ok. 34 000 gadżetów i materiałów edukacyjnych.

AKTUALNE WYDARZENIA

01.05.2025 WARSZAWA
PIKNIK PROFILAKTYCZNY W ŁAZIENKACH KRÓLEWSKICH
W urokliwej przestrzeni Łazienek Królewskich rozpoczęliśmy sezon letnich działań profilaktycznych. Stoisko Państwowej Komisji cieszyło się dużym zainteresowaniem zarówno wśród rodzin z dziećmi, jak i osób dorosłych. Rozmawialiśmy o bezpieczeństwie dzieci, rozdawaliśmy materiały edukacyjne oraz prowadziliśmy animacje dla najmłodszych.

25.05.2025 KRAKÓW
PIKNIK W RAMACH OBCHODÓW ŚWIĘTA RODZINY KRAKOWSKIEJ
W sercu Krakowa świętowaliśmy wspólnie z mieszkańcami Krakowa Dzień Rodziny. Na naszym stoisku prowadziliśmy rozmowy o ochronie małoletnich, a także odpowiadaliśmy na pytania dotyczące działań Komisji. Dzieci chętnie uczestniczyły w kreatywnych warsztatach i korzystały z atrakcji przygotowanych specjalnie dla nich.

02.06.2025 BIAŁYSTOK
PIKNIK PROFILAKTYCZNY Z OKAZJĄ DNIA DZIECKA
Z okazji Dnia Dziecka spotkał się z mieszkańcami Białegostoku, by rozmawiać o bezpieczeństwie najmłodszych. Stoisko PKDP oferowało gry, zabawy i edukację – wszystko w przyjaznej atmosferze. Rodzice chętnie sięgali po nasze publikacje i materiały informacyjne.

15.06.2025 WARSZAWA
PIKNIK PKC PRZY CENTRUM OLIMPIJSKIM
W ramach wydarzenia organizowanego przez Polski Czerwony Krzyż promowaliśmy działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci. Nasze stoisko odwiedziło wiele rodzin i młodzieży. Dzieci bawiły się przy stoisku, a dorośli rozmawiali z zespołem PKDP o przeciwdziałaniu zagrożeniom.

28.06.2025 GDĄSK
PIKNIK PROFILAKTYCZNY „BEZPIECZNE WAKACJE 2025”
Tuż przed wakacjami przypominaliśmy o tym, jak dbać o bezpieczeństwo dzieci podczas letniego wypoczynku. Przekazywaliśmy praktyczne wskazówki, materiały informacyjne i prowadziliśmy rozmowy z uczestnikami. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród rodzin.

29.06.2025 KIELCE
PIKNIK RODZINNY Z OKAZJĄ ŚWIĘTA KIELC
W ramach obchodów Święta Kielc włączyliśmy się w lokalne działania profilaktyczne. Pracownicy Komisji odpowiadali na pytania, dzielili się wiedzą i rozdawali materiały edukacyjne. Dzieci uczestniczyły w animacjach i warsztatach, które przyciągały całe rodziny.

09.07.2025 STARE BABICE
OBCHODY ŚWIĘTA POLICJI
Podczas uroczystości z okazji Święta Policji podkreślaliśmy wagę współpracy między instytucjami na rzecz ochrony dzieci. Na stoisku PKDP prowadziliśmy rozmowy z funkcjonariuszami i mieszkańcami, dzieląc się naszym doświadczeniem i wiedzą. Dzieci mogły skorzystać z licznych atrakcji i zabaw edukacyjnych.

13.07.2025 LUBLIN
PIKNIK RODZINNY
W Lublinie, w przyjaznej atmosferze rodzinnego pikniku, rozmawialiśmy o tym, jak chronić najmłodszych. Przekazywaliśmy wiedzę w dostępny sposób, a dzieci brały udział w animacjach i zabawach. Nasze stoisko stało się miejscem spotkań i otwartego dialogu.

17.07.2025 WARSZAWA
ŚWIĘTO POLICJI NA PLACU ZAMKOWYM
W reprezentacyjnym miejscu stolicy wspólnie z innymi instytucjami promowaliśmy kwestie bezpieczeństwa i ochrony dzieci. Obecność Państwowej Komisji była okazją do spotkań z funkcjonariuszami, rodzinami i turystami. Edukacja, rozmowa i zabawa towarzyszyły nam przez cały dzień.

29.07.2025–03.08.2025 LOTNISKO CZAPLINEK-BROCYNO
STOISKO UPKDP PODCZAS POL&ROCK
Podczas jednego z największych festiwali w Europie byliśmy obecni ze stoiskiem informacyjno-konsultacyjnym. Rozmawialiśmy z uczestnikami o zadaniach Komisji, edukowaliśmy w zakresie ochrony dzieci i prowadziliśmy warsztaty. Festiwalowa atmosfera sprzyjała otwartości i zaangażowaniu.

PRZYSZŁE WYDARZENIA

06.09.2025 WARSZAWA
PIKNIK RODZINNY DLA MIESZKANCÓW BEMOWA

06-07.09.2025 KATOWICE
XVII OGÓLNOPOLSKI KONGRES KOBIET

14.09.2025 WARSZAWA
PIKNIK SPORTOWO-RODZINNY NA BŁONIACH PGE NARODOWYM

ZOBACZ MAPĘ WYDARZEŃ →

3. Współdziałanie z organami państwa, stowarzyszeniami, samorządami zawodowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, ruchami obywatelskimi, innymi dobrowolnymi zrzeszeniami i fundacjami, organizacjami oraz zagranicznymi i międzynarodowymi organami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu dziecka

A. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej (zespoły parlamentarne, spotkania eksperckie, komisje eksperckie)

Komisja ds. Dzieci i Młodzieży w Sejmie RP

Państwowa Komisja dołączyła do międzyresortowej Rady ds. Polityki Młodzieżowej przy Ministerstwie Edukacji Narodowej. Rada będzie wspierać działania na rzecz równego traktowania dzieci i młodzieży, przeciwdziałać dyskryminacji

w edukacji oraz pomagać w realizacji Krajowego Programu Działań na rzecz Równego Traktowania (2022–2030).

B. Ministerstwo Sprawiedliwości

Kontynuacja współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości w zakresie kolejnych prac nad usprawnieniem i implementacją działań wynikających z Krajowego Planu Przeciwdziałania Przemocy przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich na lata 2023–2026. Prace przebiegają w sześciu zespołach roboczych.

C. Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ośrodek Rozwoju Edukacji

Konferencja „Edukacja zdrowotna. Wiedza dziś – zdrowie jutro”

Państwowa Komisja wzięła udział w ogólnopolskiej konferencji „Edukacja zdrowotna. Wiedza dziś – zdrowie jutro”, zorganizowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Udział Państwowej Komisji miał na celu podkreślenie znaczenia edukacji jako istotnego elementu profilaktyki przemocy wobec dzieci oraz wzmocnienie systemu ochrony małoletnich. Przewodnicząca Państwowej Komisji Joanna Napierała wskazała, że wiedza i umiejętności zdobywane w tym zakresie mogą ograniczyć liczbę przypadków krzywdzenia, a zastępca przewodniczącej Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz zaznaczył potrzebę systemowego podejścia łączącego profilaktykę i ochronę praw dziecka.

Kuratorium Oświaty w Łodzi

Państwowa Komisja współpracowała z Kuratorium Oświaty w Łodzi przy organizacji konferencji poświęconej bezpieczeństwu dzieci i młodzieży. Wystąpienia członkini Państwowej Komisji Justyny Kotowskiej i dyrektorki departamentu edukacji i prewencji Weroniki Jakubowskiej dotyczyły rozpoznawania oraz zapobiegania przemocy seksualnej wobec małoletnich, także w środowisku cyfrowym. Wydarzenie stanowiło okazję do wymiany doświadczeń i wzmocnienia współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się ochroną dzieci.

D. Ministerstwo Cyfryzacji i Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy (NASK)

Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży

W marcu i kwietniu 2025 roku odbyły się spotkania w ramach pierwszego w Polsce Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży, zorganizowanego przez Fundację Pole Dialogu i Ministerstwo Cyfryzacji. W wydarzeniu uczestniczyły członkini Państwowej Komisji Justyna Kotowska i specjalistka Departamentu Edukacji i Prewencji Zofia Choromańska. Celem panelu było wypracowanie rekomendacji dotyczących bezpieczeństwa dzieci w internecie i ochrony przed szkodliwymi treściami. Młodzi uczestnicy mieli okazję do dialogu z przedstawicielami instytucji państwowych i ekspertami w dziedzinie bezpieczeństwa cyfrowego.

E. Rzecznik Praw Obywatelskich

Posiedzenie Komisji Ekspertów Rzecznika Praw Obywatelskich

4 czerwca 2025 roku odbyło się spotkanie Komisji Ekspertów ds. Ochrony Zdrowia Psychicznego przy Rzeczniku Praw Obywatelskich. W wydarzeniu uczestniczyła Weronika Jakubowska, dyrektor Departamentu Edukacji i Prewencji Państwowej Komisji. Dyskusja dotyczyła problemów w dostępie do opieki psychiatrycznej dla dzieci oraz alarmującego wzrostu przestępstw seksualnych w sieci. Podkreślono potrzebę współpracy międzyresortowej i wzmocnienia systemu wsparcia psychologicznego dla najmłodszych.

F. Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Tydzień Standardów Ochrony Dzieci

7–8 kwietnia 2025 roku odbyła się druga edycja Tygodnia Standardów Ochrony Dzieci, organizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Wydarzenie podsumowało rok funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich w placówkach pracujących z dziećmi. W licznych panelach omówiono kwestie wdrażania standardów, przeciwdziałania przemocy i budowania bezpiecznych relacji z dziećmi. W panelu 8 kwietnia udział wzięli członkowie Państwowej Komisji dr Konrad Ciesiołkiewicz, który moderował dyskusję poświęconą doświadczeniom koordynatorów wdrażających standardy.

XXII Ogólnopolska Konferencja „Dzieciństwo bez przemocy”

6 października 2025 roku odbyła się XXII Ogólnopolska Konferencja „Dzieciństwo bez przemocy” zorganizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Członkini Państwowej Komisji Justyna Kotowska, moderowała sesję dotyczącą sprawców wykorzystywania seksualnego dzieci. Zaprezentowano badania aktowe, analizy psychologiczne i nowe kierunki działań profilaktycznych. Wydarzenie stanowiło ważne forum wymiany wiedzy między ekspertami z Polski i zagranicy.

Webinar „Ekspozycja na treści pornograficzne a prawidłowość w rozwoju psychoseksualnym dzieci i młodzieży”

We współpracy z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę 26 września 2025 roku zostało zorganizowane webinarium „Ekspozycja na treści pornograficzne a prawidłowość w rozwoju psychoseksualnym dzieci i młodzieży”. Spotkanie poprowadził członek Państwowej Komisji dr Marcin Bednarczyk, koordynator ds. szkoleń i prewencji Państwowej Komisji. Celem wspólnej inicjatywy Państwowej Komisji i FDDS było zwiększenie świadomości społecznej na temat zagrożeń związanych z ekspozycją dzieci na treści pornograficzne oraz promowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych chroniących małoletnich.

G. Współpraca z Policją

Akcje profilaktyczna

14 marca 2025 roku Państwowa Komisja skierowała, podobnie jak w roku ubiegłym, pismo do wszystkich komend wojewódzkich w Polsce z prośbą o przekazanie informacji dotyczących organizowanych wydarzeń plenerowych i akcji profilaktycznych. Udział Państwowej Komisji w tych inicjatywach stanowił okazję do wielu rozmów na temat bezpieczeństwa korzystania z internetu, wspierania rodziców oraz osób pracujących z dziećmi, a także do informowania o działalności Państwowej Komisji i dostępnych formach pomocy.

Na podstawie przesłanych informacji, pracownicy Urzędu Państwowej Komisji wzięli udział z następujących wydarzeniach:

1. 1 maja, Warszawa, Łazienki Królewskie, Piknik Europejski z okazji 21 rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, we współpracy z Muzeum Łazienki Królewskie i Komendą Stołeczną Policji;
2. 2 czerwca, Białystok, Plaża Miejska Dojlidy: piknik profilaktyczny z okazji Dnia Dziecka, organizator – Komenda Wojewódzka Policji we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej;
3. 15 czerwca, Warszawa, Centrum Olimpijskie, piknik PCK – teren przy Centrum Olimpijskim w Warszawie;
4. 28 czerwca, Gdańsk, Plaża Brzeźno: piknik profilaktyczny „Bezpieczne wakacje 2025”, organizator – Komenda Wojewódzka Policji;
5. 9 lipca, Stare Babice, Dom Kultury Stare Babice: piknik rodzinny z okazji Święta Policji, organizator – Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego;
6. 17 lipca, Warszawa, Plac Zamkowy: obchody Święta Policji, organizator – Komenda Stołeczna Policji;
7. 23 sierpnia, Warszawa-Bielany, teren rekreacyjny przy metrze Słodowiec, piknik „Bielańskie dożynki”, we współpracy z Komendą Stołeczną Policji;
8. 6 września, Warszawa-Bemowo, Park Górczewska, piknik „Back to school”, we współpracy z Komendą Stołeczną Policji.

Konferencje

Konferencja w Otwocku

29 października 2025 roku Państwowa Komisja wraz z Komendą Powiatową Policji w Otwocku zorganizowała konferencję dotyczącą ochrony dzieci przed przemocą seksualną w sieci, szkole i środowisku lokalnym. Omawiano zagadnienia profilaktyki, ochrony dzieci z niepełnosprawnościami, standardów ochrony małoletnich oraz procedur reagowania w sytuacjach ujawnienia krzywdzenia. W wydarzeniu uczestniczyli członkowie Państwowej Komisji: dr Marcin Bednarczyk i Justyna Kotowska oraz zespół Departamentu Edukacji i Prewencji. Spotkanie miało charakter edukacyjny i lokalny, wzmacniający współpracę instytucji w zakresie prewencji.

Ogólnopolska Konferencja Państwowej Komisji „System ochrony dzieci przed przemocą seksualną w Polsce”

19 listopada 2025 roku odbyła się ogólnopolska konferencja poświęcona systemowi ochrony dzieci przed przemocą seksualną. Uczestniczyli w niej przedstawiciele kluczowych instytucji publicznych, administracji rządowej, Policji oraz organizacji społecznych, m.in. Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Centralne Biuro Zwalczania Cyberprzestępczości (CBZC), NASK, FDDS i KOPD.

Wśród gości obecni byli m.in.: Paulina Piechna-Więckiewicz, Sławomir Pałka, Maria Ejchart, nadinsp. Adam Cieślak, Monika Rosa, Paweł Śliz, dr Adam Żak, przedstawiciele NASK oraz Renata Szredzińska z FDDS.

Dyskutowano o konieczności profesjonalizacji systemu ochrony dzieci i usunięcia luk, które opóźniają reakcję instytucji. Państwowa Komisja wskazała na kluczowe problemy: niewystarczające reagowanie na przestępstwa online, niestosowanie obligatoryjnych środków karnych oraz braki kadrowe i brak jednolitych standardów opiniowania sądowo-psychiatryczno-seksuologicznego.

Wnioski z konferencji podkreślają pilną potrzebę skoordynowanych działań wzmacniających system ochrony dzieci w Polsce.

Konferencja z udziałem przedstawicieli policji w Grajewie

3 grudnia 2025 roku Państwowa Komisja uczestniczyła w konferencji poświęconej bezpieczeństwu dzieci i młodzieży, zorganizowanej wspólnie z Komendą Powiatową Policji w Grajewie. Spotkanie miało na celu podniesienie świadomości lokalnych służb, nauczycieli i rodziców w zakresie przeciwdziałania przemocy seksualnej. Omówiono przykłady dobrych praktyk oraz lokalne procedury reagowania w przypadkach podejrzenia krzywdzenia.

Konferencja z Dyżurnet.pl i Komendą Policji Warszawa Zachodnia

10 grudnia 2025 roku w Starych Babicach odbyła się konferencja poświęcona ochronie dzieci w internecie, współorganizowana przez Państwową Komisję, zespół Dyżurnet.pl i Komendę Powiatową Policji Warszawa Zachodnia. Podczas wydarzenia omówiono zagrożenia związane z cyberprzemocą, sextortion i wykorzystywaniem w sieci. Eksperti przedstawili praktyczne narzędzia reagowania i możliwości współpracy międzyinstytucjonalnej.

Szkolenia

29 stycznia 2025 roku w Komendzie Stołecznej Policji (KSP) odbyło się spotkanie przedstawicieli Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 z kierownictwem KSP. Na spotkaniu omówiono kwestie współpracy w zakresie profilaktyki i edukacji w obszarze ochrony dzieci przed wykorzystaniem seksualnym dotyczącej szkoleń funkcjonariuszy policji oraz możliwości wykorzystania materiałów opracowanych przez Departament Edukacji i Prewencji Państwowej Komisji w działaniach prewencyjnych policji.

W kolejnych miesiącach odbywały się spotkania przedstawicieli Państwowej Komisji z Komendą Stołeczną Policji, mające na celu omówienie strategii działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki i ochrony dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, którymi objęto funkcjonariuszy policji. Ustalono kierunki dalszej współpracy, m.in. w zakresie przygotowania materiałów szkoleniowych, odpowiadających potrzebom policjantów i logistyki szkoleń.

Działania szkoleniowe w 2025 roku objęły województwa mazowieckie i podlaskie:

Luty–kwiecień: cykl specjalistycznych szkoleń dla funkcjonariuszek i funkcjonariuszy komend rejonowych działających w obszarze odpowiedzialności Komendanta Stołecznego Policji, realizowany w ramach doskonalenia zawodowego przez specjalistki z Departamentu Edukacji i Prewencji. Dzięki współpracy z Komendą Stołeczną Policji w szkoleniach wzięło udział łącznie **353** policjantek i policjantów z komend dzielnicowych. Przeszkolone Komendy dzielnicowe:

- Komenda Rejonowa Policji Warszawa I (Śródmieście) – 26 marca;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa II (Mokotów, Ursynów, Wilanów) – 18–19 marca;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa III (Ochota, Ursus, Włochy) – 12 marca;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa IV (Bemowo, Wola) – 2 kwietnia;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa V (Bielany, Żoliborz) – 9 kwietnia;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa VI (Białołęka, Praga-Północ, Targówek) – 16 kwietnia;
- Komenda Rejonowa Policji Warszawa VII (Praga Południe, Rembertów, Wawer, Wesoła) – 23 kwietnia.

Maj–czerwiec: szkolenia w komendach powiatowych Policji w obrębie aglomeracji warszawskiej w zakresie profilaktyki wykorzystania seksualnego małoletnich. Omówiono m.in. czynniki wpływające na bezpieczeństwo dzieci, symptomy wykorzystania seksualnego dziecka, zasady rozmowy z dzieckiem oraz zasady działania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa. Szkolenia skierowane były do dzielnicowych, ich przełożonych oraz policjantów komórek ds. nieletnich, a celem było doskonalenie umiejętności zawodowych, poszerzanie wiedzy i wymiana doświadczeń, które przyczynią się do skuteczniejszej pomocy dzieciom doświadczającym przemocy. W przedsięwzięciu wzięło udział prawie 200 policjantów.

W obrębie aglomeracji warszawskiej – regionu warszawskiego stołecznego – przeprowadzono cykl szkoleń dla komend powiatowych:

- Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim – 6 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Wołominie – 7 maja;
- Komenda Powiatowa Policji dla powiatu Warszawskiego Zachodniego z siedzibą w Starych Babicach – 14 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Otwocku – 20 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Pruszkowie – 21 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim – 27 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Mazowieckim – 28 maja;
- Komenda Powiatowa Policji w Legionowie – 11 czerwca;
- Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie – 12 czerwca.

Łącznie w ramach ustrukturyzowanego szkolenia, które zostało włączone do tegorocznego kalendarza obowiązkowych szkoleń prowadzonych w ramach doskonalenia zawodowego Policji, przeszkolono ponad 500 funkcjonariuszy policji przyjmujących zgłoszenia na terenie Warszawy oraz powiatów.

Wrzesień–październik: cykl 9 szkoleń dla funkcjonariuszy woj. podlaskiego.

Szkolenia zostały przeprowadzone w:

- Białymstoku (3 szkolenia) 8–10 września;
- Suwałkach (2 szkolenia) 23–24 września;
- Łomży (2 szkolenia) 6–7 października;
- Bielsku Podlaskim (2 szkolenia) 13–14 października.

Łącznie w województwie podlaskim przeszkolono około 300 funkcjonariuszy policji.

W ramach współpracy z Komendą Stołeczną Policji w „Stołecznym Magazynie Policyjnym” funkcjonuje stała rubryka poświęcona problematyce wykorzystywania seksualnego dzieci. Artykuły opracowywane przez członków Państwowej Komisji oraz zespół Departamentu Edukacji i Prewencji są publikowane cyklicznie, raz na dwa miesiące, na łamach internetowego portalu Stołecznego Magazynu Policyjnego.

W 2025 roku w ramach tej rubryki opublikowano m.in. następujące artykuły:

- „Po czyjej jesteś stronie, gdy milczysz? Przełamywanie społecznej obojętności wobec wykorzystywania seksualnego dzieci”;
- „Art. 240 Kodeksu karnego. Prawny obowiązek zgłaszania podejrzenia przemyce wobec dzieci. Co musisz wiedzieć?”;
- „Grooming – jak rozpoznać manipulację i wabienie dzieci przez sprawców przemyce seksualnej”;
- „Cierpienie w ciszy – jak rozpoznać dziecko krzywdzone seksualnie. Sygnały, których nie można zignorować”;
- „Odpowiedzialność zbiorowa – dlaczego ochrona dzieci to sprawa nas wszystkich”;
- „Po zgłoszeniu – jak wygląda pomoc dla dzieci-ofiar przemyce seksualnej i ich rodzin”.

29 września 2025 roku w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Gdańsku odbyło się spotkanie dotyczące organizacji szkoleń z zakresu przeciwdziałania zjawisku wykorzystania seksualnego dzieci na terenie województwa pomorskiego.

Szkolenia odbędą się od stycznia do czerwca 2026 r. w ramach obowiązkowych zajęć dla wszystkich policjantów zajmujących się prewencją w następujących miastach:

- Gdańsk (4 szkolenia) – dla policjantów z Gdańska i Pruszcza Gdańskiego;
- Gdynia (2 szkolenia) – dla policjantów z Gdyni i Sopotu;
- Malbork (1 szkolenie) – dla policjantów z Malborka, Nowego Dworu Gdańskiego i Sztumu;
- Słupsk (1 szkolenie) – dla policjantów ze Słupska i Lęborka;
- Człuchów (1 szkolenie) – dla policjantów z Chojnic, Człuchowa i Bytowa;
- Kartuzy (1 szkolenie) – dla policjantów z Kartuz i Kościerzyny;
- Starogard Gdański (1 szkolenie) – dla policjantów ze Starogardu Gdańskiego, Tczewa i Kwidzyna;
- Wejherowo (1 szkolenie) – dla policjantów z Wejherowa i Pucka.

Zaplanowano również podjęcie współpracy w ramach włączenia treści dotyczących profilaktyki wykorzystania seksualnego dzieci jako obowiązkowego panelu w szkoleniu wstępnym funkcjonariuszy policji – trwają prace nad realizacją projektu.

H. Naczelna Izba Lekarska

Debata

24 kwietnia 2025 roku w siedzibie Naczelnej Izby Lekarskiej (NIL) odbyło się wspólne spotkanie NIL i Państwowej Komisji do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat. W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele środowisk medycznych i akademickich oraz członkinie Państwowej Komisji – Karolina Bućko i Justyna Kotowska. Głównym tematem była potrzeba włączenia zagadnień dotyczących rozpoznawania i przeciwdziałania przemocy seksualnej wobec dzieci do programów kształcenia medycznego. Podkreślano rosnące znaczenie społecznej świadomości w tej kwestii oraz konieczność przygotowania przyszłych pracowników ochrony zdrowia do właściwego reagowania na sygnały krzywdzenia.

Podczas debaty uczestnicy wymieniali doświadczenia i wskazywali na potrzebę interdyscyplinarnej współpracy oraz systemowych rozwiązań w zakresie ochrony dzieci. Efektem spotkania było podpisanie wspólnego apelu, wyrażającego poparcie dla edukacyjnych i legislacyjnych działań na rzecz bezpieczeństwa małoletnich oraz postulującego uwzględnienie tej tematyki w programach nauczania.

I. Fundacja WOŚP – Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

Pol'and'Rock Festival

31 lipca – 2 sierpnia 2025 roku Państwowa Komisja uczestniczyła w Pol'and'Rock Festival, organizowanym przez Fundację Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Na stoisku w strefie Akademii Sztuk Przepięknych przedstawiciele Państwowej Komisji oraz pracownicy dwóch departamentów Urzędu Państwowej Komisji udzielali informacji dotyczących przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu dzieci oraz dostępnych form pomocy. Zorganizowano także warsztaty i panel dyskusyjny na temat bezpieczeństwa młodych osób w sieci.

J. Polskie Towarzystwo Seksuologiczne

Międzynarodowa Konferencja Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego

5–7 grudnia 2025 roku w Warszawie odbyła się konferencja naukowo-szkoleniowa Polskiego Towarzystwa Seksuologicznego (PTS) „Budowanie mostów. Współpraca specjalistów dla zdrowia seksualnego”, w której uczestniczyli przedstawiciele Państwowej Komisji. Wydarzenie poświęcone było nowym kierunkom badań nad przemocą seksualną oraz terapii sprawców. Obecność przedstawicieli Państwowej Komisji umożliwiła prezentację jej działań w obszarze edukacji i prewencji oraz wymianę doświadczeń z ekspertami międzynarodowymi.

K. Współpraca międzynarodowa

Konferencja Protect Children w Parlamencie Europejskim

4 lutego 2025 roku Państwowa Komisja uczestniczyła w konferencji podsumowującej projekt „2KNOW”, poświęcony zapobieganiu przemocy seksualnej wobec dzieci w internecie. Zaprezentowano raport przygotowany przez organizację Protect Children, Radę Państw Morza Bałtyckiego i Uniwersytet Wschodniej Finlandii, obejmujący badania 4549 użytkowników darknetu. Wyniki pozwoliły lepiej zrozumieć motywacje sprawców i czynniki ryzyka sprzyjające przestępczości wobec dzieci. Udział Państwowej Komisji umożliwił nawiązanie współpracy międzynarodowej i wymianę dobrych praktyk w zakresie prewencji i edukacji cyfrowej.

4. Realizacja działań w ramach Krajowego Planu Przeciwdziałania Przemocy przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich

Państwowa Komisja w roku 2025 była realizatorem lub podmiotem wspierającym realizację następujących zadań wynikających z Krajowego Planu Przeciwdziałania Przemocy przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich na lata 2023–2026:

- 1.2.1. Prowadzenie prac legislacyjnych w celu wzmocnienia ochrony małoletnich przed czynami zabronionymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.
- 3.1.1. Działania na rzecz wzmocnienia współpracy między przedstawicielami poszczególnych służb: kuratorów sądowych, Policji, Straży Granicznej, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli kuratoriów oświaty, centrum edukacji artystycznej i zainteresowanych jednostek ochrony zdrowia, działających na obszarze właściwości sądu rejonowego w celu zapewnienia spójności działań służb oraz podniesienia skuteczności niesionej pomocy.
- 3.1.7. Upowszechnianie informacji o punktach/miejscach świadczących specjalistyczną pomoc i udzielających wsparcia małoletnim pokrzywdzonym czynami zabronionymi / czynami karnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz rodzaju świadczonej pomocy/wsparcia.
- 3.1.8. Upowszechnianie informacji o działaniu i możliwości uzyskania wsparcia za pośrednictwem numeru 116 123.
- 3.1.10. Organizowanie konferencji poświęconych problematyce przeciwdziałania czynom zabronionym/ czynom karnym przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

- 3.2.1. Opracowanie zaleceń co do standardów ochrony małoletnich dla każdej placówki oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, do której uczęszczają lub w których przebywają małoletni, oraz innych miejsc, gdzie są prowadzone zajęcia grupowe lub jest organizowana działalność tego rodzaju dla małoletnich.
- 3.2.2. Organizacja szkoleń kaskadowych dla nauczycieli/pedagogów z zakresu profilaktyki wykorzystania seksualnego, rozpoznawania objawów wykorzystania seksualnego i postępowania w przypadku podejrzenia/ujawnienia czynu przeciwko wolności seksualnej i obyczajności popełnionego na szkodę małoletniego ucznia.
- 3.2.3. Wsparcie kadr systemu ochrony zdrowia z zakresu komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi czynami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.
- 3.2.4. Organizacja szkoleń dla asystentów rodziny, rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych systemu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 i 1429), pracowników ośrodków Funduszu Sprawiedliwości z zakresu czynników ryzyka skrzywdzenia czynem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz komunikacji i postępowania z małoletnimi pokrzywdzonymi tego rodzaju czynami.
- 3.3.2. Badanie jakościowe i ilościowe akt spraw karnych i cywilnych dotyczące zasądzonych świadczeń o charakterze kompensacyjnym oraz wykonywania orzeczeń.
- 3.4.1. Zwiększenie świadomości małoletnich o telefonach zaufania dla dzieci oraz możliwych formach komunikacji.
- 4.1.4. Przeprowadzanie w szkołach i placówkach zajęć profilaktycznych poświęconych zagrożeniom czynami zabronionymi / czynami karalnymi przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym w internecie, oraz zagadnieniom odpowiedzialności prawnej nieletnich z wykorzystaniem dostępnych materiałów lub przy udziale przedstawicieli Dyżurnet.pl, Policji, zaproszonych sędziów i prokuratorów.
- 6.1.1. Organizacja dyskusji na temat zjawiska przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, opracowanie wytycznych dla mediów z zakresu przedstawiania problematyki wykorzystania seksualnego małoletnich oraz upowszechnianie terminologii wrażliwej na osobę skrzywdzoną i szanującą jej godność.
- 6.1.2. Organizacja szkoleń/webinariów dla dziennikarzy na temat przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich, unikania działań powodujących wtórną wiktymizację małoletnich, poszanowania ich prywatności.

IV

REKOMENDACJE

Rekomendacja 1

Systemowe zwiększenie ochrony praw małoletnich pokrzywdzonych przemocą seksualną

W swoim pierwszym Raporcie z działalności¹, udostępnionym w lipcu 2021 roku w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Państwowej Komisji, Komisja postulowała wprowadzenie dodatkowych mechanizmów chroniących dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, w tym przed wtórną wiktyimizacją. Większość proponowanych przez Państwową Komisję rozwiązań jest ściśle związana z potrzebą dokonania zmian w przepisach prawa. W dniu 2 lutego 2021 roku na ręce Prezydenta RP został złożony opracowany przez Państwową Komisję projekt o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy, którego celem było zwiększenie ochrony prawnokarnej małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Uzasadnienie: Analiza wpływających do Państwowej Komisji spraw pokazuje, że prawa małoletnich pokrzywdzonych nie są jeszcze respektowane w wystarczającym stopniu. Konieczne jest wprowadzenie dodatkowych mechanizmów chroniących dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, m.in. poprzez konsekwentne, spójne i surowsze traktowanie sprawców. Proponuje się w szczególności:

- Wyłączenie przedawnienia karalności przestępstw seksualnych popełnionych na szkodę dziecka oraz wyłączenie zatarcia skazania w odniesieniu do wszystkich rodzajów kar wymierzonych za czyny seksualne na szkodę dziecka, w tym kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.
- Z dniem 1 października 2023 roku² zmieniono art. 101 § 4 Kodeksu karnego, pierwotnie stanowiący, że w przypadku przestępstw określonych w rozdziale XXV Kodeksu karnego, popełnionych na szkodę małoletniego albo gdy treści pornograficzne obejmują udział małoletniego – przedawnienie karalności przestępstwa nie może nastąpić przed ukończeniem przez pokrzywdzonego 30. roku życia, wydłużając okres przedawnienia do czasu ukończenia przez niego 40 roku życia.
- Państwowa Komisja w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy postulowała wydłużenie okresu przedawnienia karalności przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, popełnionych na szkodę małoletniego, zagrożonych karą, której górna granica przekracza 5 lat pozbawienia wolności – ta propozycja legislacyjna została zrealizowana (art. 101 § 4 pkt 1 k.k.³ stanowi, że w przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, popełnionych na szkodę małoletniego, zagrożonych karą, której górna granica przekracza 5 lat pozbawienia wolności, przedawnienie karalności przestępstwa nie może nastąpić przed ukończeniem przez niego 40 roku życia).
- Z dniem 1 października 2023 roku został zmieniony⁴ także art. 105 Kodeksu karnego, który stanowi, że nie przedawniają się:
 - zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości i przestępstwa wojenne;
 - umyślne przestępstwa: zabójstwa, ciężkiego uszkodzenia ciała, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub pozbawienia wolności łączonego ze szczególnym udręczeniem, popełnionego przez funkcjonariusza publicznego w związku z pełnieniem obowiązków służbowych;
 - przestępstwa zgwałcenia stypizowane w art. 197 § 4 lub 5 popełnione na szkodę małoletniego poniżej 15 lat (zatem zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15, ze szczególnym okrucieństwem albo następstwem którego jest ciężki uszczerbek na zdrowiu – § 4, albo którego następstwem jest śmierć człowieka – § 5);

1 Wszystkie raporty znajdują się na stronie internetowej Państwowej Komisji: [pkdp.gov.pl](https://pkdp.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-komisji/) <https://pkdp.gov.pl/baza-wiedzy/raporty-komisji/> (dostęp: 29.02.2026).

2 Ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

3 Zmieniony ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600) z dniem 1 października 2023 r.

4 Ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

- określone w art. 148 § 2 pkt 2 (zabójstwo w związku z wzięciem zakładnika, zgwałceniem albo rozbojem) lub § 3 k.k. (zabicie jednym czynem więcej niż jednej osoby lub gdy sprawca był wcześniej prawomocnie skazany za zabójstwo oraz zabójstwo funkcjonariusza publicznego popełnione podczas lub w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych związanych z ochroną bezpieczeństwa ludzi lub ochroną bezpieczeństwa lub porządku publicznego), popełnione w związku ze zgwałceniem małoletniego poniżej 15 lat lub w związku ze zgwałceniem ze szczególnym okrucieństwem;
- przestępstwa zgwałcenia określone w art. 197 § 4 (zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15 lub ze szczególnym okrucieństwem albo gdy następstwem tego czynu jest ciężki uszczerbek na zdrowiu) lub § 5 (gdy następstwem czynu określonego w art. 197 § 1–4 jest śmierć człowieka), jeżeli sprawca działał ze szczególnym okrucieństwem;
- przestępstwa ciężkiego uszczerbku na zdrowiu określone w art. 156 § 1 i pozostające w kumulatywnej kwalifikacji z art. 197 § 4 (zgwałcenie małoletniego poniżej lat 15 lub gdy sprawca czynu określonego w § 1–3 działał ze szczególnym okrucieństwem lub następstwem tego czynu jest ciężki uszczerbek na zdrowiu).

Rekomendacja Państwowej Komisji została częściowo zrealizowana.

Aktualna pozostaje rekomendacja Państwowej Komisji dotycząca wyłączenia zatarcia skazania w odniesieniu do wszystkich rodzajów kar wymierzonych za czyny seksualne na szkodę dziecka, w tym kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Art. 106a Kodeksu karnego stanowi, że nie podlega zatarciu skazanie na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jeżeli pokrzywdzony był małoletnim poniżej lat 15. Wyłączenie instytucji zatarcia skazania w stosunku do sprawców przestępstw popełnionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich ma na celu między innymi uniemożliwienie podjęcia pracy z dziećmi przez osoby, które nie dają gwarancji odpowiedniego wykonywania swoich obowiązków.

- Wprowadzenie nowych typów przestępstw, tj. spenalizowanie zachowania polegającego na upublicznieniu nagiego wizerunku dziecka bez stosowania przemocy, groźby karalnej, podstępny czy innej formy stosowania siły w celu zaspokojenia seksualnego siebie lub innej osoby, oraz kryminalizacja nawiązania kontaktu poprzez Internet lub sieć telekomunikacyjną z małoletnim w celu jego seksualnego wykorzystania wyłącznie w cyberprzestrzeni (bez kontaktu w świecie rzeczywistym).

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

- Wprowadzenie odpowiedzialności karnej za przestępstwo seksualnego wykorzystania dziecka popełnione za granicą, bez względu na to, czy czyn ten jest karany w kraju, w którym go popełniono.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

- Wprowadzenie zagrożenia wyższą karą (typ kwalifikowany⁵) dla następujących przestępstw: seksualnego wykorzystywania niepoczytalności lub bezradności, stosunku zależności lub krytycznego położenia, zmuszania do uprawiania prostytucji oraz naruszenia intymności seksualnej – jeśli popełnione zostały wobec osoby poniżej 15 roku życia.

⁵ Przepięstewtem kwalifikowanym jest przestępstwo posiadające takie cechy dodatkowe, które powodują, że jest ono społecznie niebezpieczniejsze od zasadniczego. Kara za przestępstwo kwalifikowane jest też odpowiednio wyższa.

W okresie sprawozdawczym weszły w życie przepisy, które zastrykły sankcję karną za przestępstwa seksualne popełnione na szkodę małoletnich poniżej lat 15, i tak:

- od 1 października 2023 roku, jeżeli sprawca dopuszcza się zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15 podlega karze pozbawienia wolności na czas niekrótszy od lat 5 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności (art. 197 § 4 k.k.⁶) – przed nowelizacją sprawca zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15 podlegał karze pozbawienia wolności na czas niekrótszy od lat 3. Jeżeli Kodeks karny nie precyzuje w sankcji danego typu przestępstwa górnej granicy kary pozbawienia wolności, oznacza to, że wynosi ona 30 lat. Obecnie sprawcy zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15 grozi kara nawet dożywotniego pozbawienia wolności;
- ustawodawca wprowadził nowy typ kwalifikowany przestępstwa zgwałcenia – art. 197 § 5 Kodeksu karnego⁷, stanowiąc, że jeżeli następstwem czynu określonego w art. 197 § 4 Kodeksu karnego jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności na czas niekrótszy od lat 8 albo karze dożywotniego pozbawienia wolności;
- od 1 października 2023 roku, kto obcuje płciowo z małoletnim poniżej lat 15 lub dopuszcza się wobec takiej osoby innej czynności seksualnej lub doprowadza ją do poddania się takim czynnościom albo do ich wykonania, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15 (art. 200 § 1 k.k.⁸) – przed nowelizacją art. 200 § 1 Kodeksu karnego przewidywał karę pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Po nowelizacji sankcja pełniej odzwierciedla dużą szkodliwość penalizowanych czynów oraz daje możliwość adekwatnego ukarania sprawcy w zależności od rodzaju wykorzystania seksualnego, którego się dopuścił wobec małoletniego poniżej lat 15;
- zgodnie z art. 200 § 6 Kodeksu karnego⁹ skazując sprawcę, który popełnił przestępstwo określone w art. 200 § 1, 3 lub 4 wobec małoletniego poniżej lat 15, który w chwili czynu pozostawał w stosunku zależności od sprawcy, w szczególności pod jego pieczę, lub z wykorzystaniem krytycznego położenia małoletniego poniżej lat 15, sąd orzeka karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane sprawcy przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. Przepis ten, dodany nowelą z dnia 7 lipca 2022 roku, obowiązuje sądy do nadzwyczajnego obostrzenia kary w postaci wymierzania kary pozbawienia wolności przewidzianej za przypisane przestępstwo w wysokości nie niższej od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę w tych wszystkich przypadkach, gdy małoletni w wieku poniżej lat 15 w chwili czynu pozostawał w stosunku zależności od sprawcy, a w szczególności pod jego pieczę lub znajdował się w krytycznym położeniu, co sprawca wykorzystał;
- zgodnie z art. 200b Kodeksu karnego¹⁰, z dniem 13 maja 2023 roku, kto publicznie propaguje lub pochwała zachowania o charakterze pedofilskim, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 200b Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2;
- zgodnie z art. 202 § 1 Kodeksu karnego¹¹, z dniem 13 maja 2023 roku, kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 202 § 1 Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2;
- zgodnie z art. 202 § 3 Kodeksu karnego¹², z dniem 1 października 2023 roku, kto w celu rozpowszechniania produkuje, utrwała lub sprowadza, przechowuje lub posiada albo rozpowszechnia lub prezentuje treści pornograficzne z udziałem małoletniego albo treści pornograficzne związane z prezentowaniem przemocy lub posługiwaniem się zwierzęciem, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15 – przed nowelizacją art. 202 § 3 Kodeksu karnego przewidywał karę pozbawienia wolności od lat 2 do 12;
- zgodnie z art. 202 § 4b Kodeksu karnego¹³, z dniem 13 maja 2023 roku, kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek

6 Zmieniony ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

7 Dodany ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

8 Zmieniony ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

9 Dodany ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

10 Zmieniony ustawą z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 818).

11 Jak wyżej.

12 Zmieniony ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

13 Zmieniony ustawą z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 818).

małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 202 § 4b Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2;

- zgodnie z art. 203 § 1 Kodeksu karnego¹⁴, z dniem 1 października 2023 roku: kto, wykorzystując stosunek zależności lub krytyczne położenie, doprowadza inną osobę do uprawiania prostytucji, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (§ 1); kto, przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do uprawiania prostytucji, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15 (§ 2) – przed nowelizacją art. 203 Kodeksu karnego przewidywał karę pozbawienia wolności od roku do lat 10 dla sprawcy, który przemocą, groźbą bezprawną, podstępem lub wykorzystując stosunek zależności lub krytyczne położenie, doprowadza inną osobę do uprawiania prostytucji. Nowelizacja wprowadziła w § 2 typ kwalifikowany przestępstwa zmuszenia do uprawiania prostytucji z uwagi na wyjątkową dotkliwość czynności realizowanych przy użyciu przemocy, groźby lub podstępu;
- wprowadzono nową postać recydywy w odniesieniu do przestępstw przeciwko wolności seksualnej, i tak zgodnie z art. 64a Kodeksu karnego¹⁵, jeżeli sprawca w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za zbrodnię zabójstwa w związku ze zgwałceniem lub za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat, popełnia ponownie taką zbrodnię lub takie przestępstwo, sąd wymierza karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane przestępstwo w wysokości od dolnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę. Podwyższenie górnego ustawowego zagrożenia nie dotyczy zbrodni.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje częściowo aktualna – nowele z dnia 7 lipca 2022 roku i 14 kwietnia 2023 roku zastrzyły sankcje karne za niektóre (wymienione wyżej) przestępstwa seksualne popełnione na szkodę małoletniego poniżej lat 15 oraz wprowadziły nowe typy kwalifikowane m.in. dla przestępstw z art. 197, 200 i 203 Kodeksu karnego. Ustawodawca nie wyodrębnił jednak typów kwalifikowanych poprzez małoletność pokrzywdzonego¹⁶ dla przestępstw z art. 198 Kodeksu karnego (seksualne wykorzystanie bezradności lub ograniczonej poczytalności), art. 199 Kodeksu karnego (seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia) i art. 203 Kodeksu karnego (zmuszenie do uprawiania prostytucji).

- Zakaz warunkowego umorzenia postępowania w odniesieniu do przestępstw seksualnych popełnionych na szkodę dziecka.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

- Ograniczenie możliwości zastosowania instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności wobec sprawcy przestępstwa skierowanego przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę dziecka.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

- Wprowadzenie obligatoryjności oddania pod dozór każdego sprawcy przestępstwa seksualnego na szkodę dziecka – niezależnie, czy zdiagnozowano u niego zaburzenia preferencji seksualnych, czy też nie, a wobec którego sąd zastosował warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

¹⁴ Zmieniony ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600).

¹⁵ Dodany ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 2600) zmieniającej nin. ustawę z dniem 1 października 2023 r.

¹⁶ Poniżej lat 15.

- Odstąpienie od wymierzania kar alternatywnych (grzywna, kara ograniczenia wolności) w stosunku do kary pozbawienia wolności w przypadku takich przestępstw, jak: propagowanie pedofilii (art. 200b k.k.), publiczne prezentowanie treści pornograficznych (art. 202 § 1 k.k.), składanie seksualnych propozycji małoletniemu za pośrednictwem internetu lub sieci telekomunikacyjnej (art. 200a § 2 k.k.).
 - Zgodnie z art. 200b Kodeksu karnego¹⁷, z dniem 13 maja 2023 roku, kto publicznie propaguje lub pochwała zachowania o charakterze pedofilskim, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 200b Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
 - Zgodnie z art. 202 § 1 Kodeksu karnego¹⁸, z dniem 13 maja 2023 roku, kto publicznie prezentuje treści pornograficzne w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 202 § 1 Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
 - Zgodnie z art. 202 § 4b Kodeksu karnego¹⁹, z dniem 13 maja 2023 roku, kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 – przed nowelizacją art. 202 § 4b Kodeksu karnego przewidywał karę grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Rekomendacja Państwowej Komisji w znacznej części została zrealizowana. Pozostaje aktualna rekomendacja dotycząca art. 200a § 2 Kodeksu karnego, który to przepis w dalszym ciągu przewiduje kary alternatywne. Należy podkreślić, że Państwowa Komisja w przygotowanym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz ustawy – Kodeks karny wykonawczy²⁰, złożonym na ręce Prezydenta RP, postulowała odstąpienie od kar alternatywnych w trzech wymienionych wyżej przypadkach. Także podczas prac parlamentarnych nad ustawą z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Państwowa Komisja zgłaszała konieczność dostosowania treści art. 200a § 2 Kodeksu karnego do dyrektyw unijnych, analogicznie jak przy zmianie art. 200b i art. 202 § 1 Kodeksu karnego.

Rekomendacja 2

Stosowanie art. 240 Kodeksu karnego także w odniesieniu do czynów, których znamiona zostały wypełnione przed 13 lipca 2017 roku i nadal trwają od dnia 13 lipca 2017 roku

Uzasadnienie: Państwowa Komisja nie podziela przyjętej przez Prokuraturę Krajową interpretacji znowelizowanego w 2017 roku art. 240 Kodeksu karnego. Interpretacja ta wyklucza możliwość odpowiedzialności karnej sprawców posiadających 13 lipca 2017 roku uzyskaną przed tą datą wiarygodną wiadomość o przestępstwach przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę dzieci poniżej 15 roku życia. Państwowa Komisja, uwzględniając opinie ekspertów prawa karnego, stoi na stanowisku, że osobom, które 13 lipca 2017 roku posiadały wiarygodną wiadomość o przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu ww. przestępstw, może zostać przypisana odpowiedzialność karna za niezawiadomienie organów ścigania od 13 lipca 2017 roku – niezależnie od tego, kiedy weszły w posiadanie tej wiadomości.

Realizacja: zmiana przyjętej przez prokuraturę interpretacji art. 240 Kodeksu karnego.

¹⁷ Zmieniony ustawą z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 818).

¹⁸ Jak wyżej.

¹⁹ Jak wyżej.

²⁰ Złożony w dniu 2 lutego 2021 r. na ręce Prezydenta RP.

W uchwale z dnia 1 lipca 2022 r.²¹ podjętej na skutek rozpoznania na wniosek Państwowej Komisji zagadnienia *prawnego*, Sąd Najwyższy wskazał, że użyty w art. 240 § 1 Kodeksu karnego zwrot „mając wiarygodną wiadomość” należy rozumieć jako stan wiedzy podmiotu tego czynu w chwili jego popełnienia; termin „niezwłocznie” odnosi się nie do czasu powzięcia informacji o czynie zabronionym dodanym do katalogu przestępstw wymienionych w art. 240 § 1 Kodeksu karnego przez ustawę z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 773), ale do momentu, w którym zaktualizował się obowiązek denuncjacji, co nastąpiło w dniu 13 lipca 2017 roku; jedyną czynność sprawczą czynu zabronionego z art. 240 § 1 Kodeksu karnego określa czasownik „nie zawiadamia”.

Sąd Najwyższy podzielił zatem stanowisko Państwowej Komisji, że obowiązek działania, o którym mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego, powstał wraz z wejściem w życie ustawy nowelizującej i wtedy właśnie należało niezwłocznie posiadane informacje zgłosić organom ścigania.

W wyroku z dnia 12 grudnia 2023 r.²² Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 15zrz¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²³, który zawieszal bieg przedawnienia karalności czynu przez okres stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, co oznacza, że karalność przestępstw z art. 240 § 1 Kodeksu karnego wobec osób, które przed dniem 13 lipca 2017 roku powzięły informację o przestępstwach przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego poniżej lat 15 i w sprawie których przed 28 sierpnia 2022 roku nie wszczęto postępowania karnego, uległa przedawnieniu.

Rekomendacja 3

Nowelizacja ustawy o Państwowej Komisji mająca na celu doprecyzowanie procedury postępowania wyjaśniającego, zwiększenie podmiotowości poszkodowanego oraz systematyzację pojęć

Uzasadnienie: Konieczne jest:

- całościowe uregulowanie procedury postępowania wyjaśniającego w sposób gwarantujący poszkodowanemu, osobie wskazanej jako sprawca i innym uczestnikom postępowania prawidłową realizację przysługujących im praw;
- zwiększenie podmiotowości poszkodowanego;
- usystematyzowanie pojęć dotyczących czynów będących przedmiotem zadań i uprawnień Państwowej Komisji;
- zapewnienie poprawności konstrukcyjnej przepisów oraz uczynienie ich czytelnymi w odbiorze społecznym.

W dniu 26 lutego 2023 roku weszła w życie ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności

21 I KZP 5/22, OSNK 2022, nr 9, poz. 32.

22 P 12/22

23 Dz.U. z 2023 r. poz. 1327 z późn. zm.

seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 oraz niektórych innych ustaw²⁴. Na skutek przeprowadzonej nowelizacji:

- wprowadzono do postępowania wyjaśniającego kluczowe gwarancje procesowe, a mianowicie zasadę *in dubio pro reo*, zasadę działania z urzędu oraz zasadę *nemo se ipsum accusare tenetur*;
- zastąpiono zamiennie używane pojęcia „przestępstwo pedofilii”, „nadużycie seksualne”, „czyny o charakterze pedofilskim” oraz „czynności skierowane przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat” bezpośrednim odesłaniem do czynów zabronionych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, stypizowanych w rozdziale XXV Kodeksu karnego i popełnionych na szkodę małoletniego poniżej lat 15;
- wprowadzono regulację dotyczącą podstawy materialnej wydania postanowienia o wpisie w Rejestrze, którą jest ustalenie, że zachowanie osoby wskazanej jako sprawca było co najmniej jednym z zachowań, o których mowa w rozdziale XXV Kodeksu karnego na szkodę małoletniego poniżej lat 15;
- wprowadzono regulację nakazującą wyznaczenie członka sprawozdawcy z grona Państwowej Komisji oraz wyznaczenie funkcji przewodniczącego w toku postępowania wyjaśniającego;
- określono minimalny skład Państwowej Komisji przy prowadzeniu czynności postępowania wyjaśniającego;
- wprowadzono możliwości wysłuchania osoby poszkodowanej w miejscu jej zamieszkania lub przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tej czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku albo na piśmie;
- przewidziano obowiązek opracowania treści pouczeń i informacji kierowanych do osób zapraszanych i wezwanych na posiedzenie wyjaśniające;
- wprowadzono gwarancje zachowania anonimowości przez osobę poszkodowaną oraz osobę wskazaną jako sprawca, a także świadka i osoby zgłaszającej;
- uregulowano sytuacje, w których następować może umorzenie postępowania wyjaśniającego;
- przyznano osobie poszkodowanej uprawnienie do wniesienia odwołania na takich samych zasadach, jak osobie wskazanej jako sprawca;
- określono wymogi formalne odwołania;
- wprowadzono zwolnienia wskazanych podmiotów od kosztów postępowania wyjaśniającego, przyjmując że co do zasady całość postępowania wyjaśniającego przed Państwową Komisją powinna być nieodpłatna;
- doprecyzowano zakres przepisów stosowanych w postępowaniu wyjaśniającym i odwoławczym przez szczegółowe odesłanie do właściwych jednostek redakcyjnych Kodeksu postępowania cywilnego.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 4

Nadanie priorytetowego charakteru sprawom karnym dotyczącym przemocy seksualnej wobec dzieci

Uzasadnienie: Postępowanie karne w sprawach dotyczących przemocy seksualnej wobec dzieci powinno mieć charakter priorytetowy zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego (analogicznie do spraw, w których stosowane jest tymczasowe aresztowanie). W sądach istotne znaczenie miałyby zasada pierwszeństwa w wyznaczaniu terminów rozpraw – po to, by ww. sprawy przeprowadzone i zakończone były sprawne i bez nieuzasadnionej zwłoki.

Realizacja: Odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące nadania priorytetowego charakteru sprawom karnym dotyczącym przemocy seksualnej wobec dzieci na poziomie właściwych regulaminów sądów i prokuratury.

²⁴ Dz.U. z 2023 r. poz. 181.

W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 867, z późn. zm.), z dniem 22 czerwca 2023 roku, uzupełniono § 2 pkt 5 poprzez dodanie do wymienionych w nim **spraw pilnych**, tych o których mowa w rozdziale XXV ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny. Na niezwłoczność prowadzenia czynności w sprawie zdefiniowanej jako pilna wskazuje m.in. zapis § 49 ust. 4 przedmiotowego rozporządzenia.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 5

Wprowadzenie instytucji adwokata dziecka dla małoletniego pokrzywdzonego

Uzasadnienie: W sytuacji gdy dziecko nie ma ustanowionego kuratora procesowego, wydanie decyzji o przydzieleniu mu adwokata dziecka powinno być obligatoryjne. Wprowadzenie do procedury karnej instytucji adwokata dziecka ma na celu zwiększenie ochrony dobra, praw i godności skrzywdzonego dziecka, a także właściwą jego reprezentację.

Realizacja: Uzupełnienie Kodeksu postępowania karnego o przepis dotyczący instytucji adwokata dziecka. Utworzenie na poziomie okręgowych rad adwokackich i okręgowych izb radców prawnych list adwokatów i radców prawnych, którzy będą się specjalizować w ochronie praw dziecka (listy te mogą być zbieżne lub tożsame z listami adwokatów i radców prawnych, którzy wyznaczani są do pełnienia funkcji kuratora procesowego).

Zgodnie z art. 99 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego²⁵ z dniem 29 sierpnia 2023 roku, dla dziecka pozostającego pod władzą rodzicielską, którego żadne z rodziców nie może reprezentować, sąd opiekuńczy ustanawia reprezentanta dziecka (wcześniej – kuratora);

Zgodnie z art. 99^{2a} § 1 i 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nad działalnością reprezentanta dziecka czuwa sąd opiekuńczy, zaznajamiając się na bieżąco z jego działalnością. Reprezentant dziecka składa sądowi opiekuńczemu w wyznaczonych terminach, nie rzadziej niż co cztery miesiące, informacje dotyczące jego działalności, w szczególności o dokonywanych wszelkich czynnościach łączących się ze sprawą oraz obowiązkach informacyjnych ciążyących na reprezentancie dziecka zgodnie z art. 99² Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego 15 lutego 2024 roku wszedł w życie art. 583¹ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego²⁶, zgodnie z którym adwokat lub radca prawny, o którym mowa w art. 99¹ § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, jest wyznaczany z listy reprezentantów dziecka. Zgodnie z art. 583¹ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego, Minister Sprawiedliwości ma określić, w drodze rozporządzenia, sposób zapewnienia reprezentacji dziecka przez reprezentanta dziecka, w tym sposób ustalania listy reprezentantów dziecka, sposób wyznaczania reprezentanta dziecka oraz system szkoleniowy reprezentantów dziecka, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania oraz prawidłowej realizacji prawa do ochrony interesów dziecka.

25 Zmieniony ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).

26 Dodany ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje częściowo aktualna – choć doszło do pewnej redakcyjnej zmiany treści przepisów dot. reprezentacji dziecka w postępowaniu sądowym, to zachowano dokładnie te same przesłanki powołania reprezentanta dziecka (wcześniej – kuratora), a mianowicie: pozostawianie dziecka pod władzą rodzicielską i niemożność reprezentowania dziecka przez żadnego z rodziców. Państwowa Komisja podtrzymuje swoje stanowisko (wyrażone m.in. w pierwszym Raporcie oraz w opinii do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw²⁷), że ograniczenie profesjonalnej pomocy wyłącznie do pokrzywdzonych przestępstwami popełnionymi przez rodziców jest nieuzasadnione i jest przejawem nierównego traktowania małoletnich pokrzywdzonych. Bardzo często sprawcami przestępstw na tle seksualnym wobec dzieci są osoby najbliższe dla ich rodziców, np. partnerzy, członkowie ich rodzin. W sytuacji pokrzywdzenia dziecka przez osobę najbliższą dla rodzica, może zachodzić konflikt interesów, bowiem każde z rodziców może odmiennie oceniać dobro dziecka w aspekcie wykonywania praw pokrzywdzonego w procesie karnym. Brak rozwiązań, które zagwarantowałyby każdemu pokrzywdzonemu dziecku właściwą reprezentację jego interesów w postępowaniu karnym należy ocenić negatywnie. W ocenie Państwowej Komisji, z uwagi na specyfikę przestępstw seksualnych na szkodę dziecka, w każdej sprawie, niezależnie od osoby sprawcy, konieczne jest zapewnienie dziecku profesjonalnej pomocy.

Rekomendacja 6

Niewłoczne wystąpienie prokuratora z wnioskiem o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego

Uzasadnienie: W każdej sprawie karnej, w której jeden z rodziców jest podejrzany (oskarżony) o popełnienie czynu zabronionego na szkodę dziecka, sąd opiekuńczy powinien niezwłocznie ustanawiać kuratora do reprezentowania małoletniego (kurator procesowy). Obowiązek i niezwłoczność wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie kuratora procesowego nie zawsze są realizowane przez prokuratora, co powoduje brak reprezentacji małoletniego pokrzywdzonego i naruszenie jego praw procesowych (np. brak możliwości zaskarżenia decyzji kończącej postępowanie).

Realizacja: Odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania karnego nakazujące prokuratorowi wystąpienie do sądu opiekuńczego z wnioskiem o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego niezwłocznie po uzyskaniu wiadomości o popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka przez jednego z rodziców.

Zgodnie z art. 51 § 2a Kodeksu postępowania karnego²⁸, z dniem 15 lutego 2024 roku, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni, występuje do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wyznaczenie reprezentanta dziecka, o którym mowa w art. 99 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

27 Druk sejmowy 3309.

28 Dodany ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).

Rekomendacja 7

Rozpoznanie przez sąd opiekuńczy w ciągu trzech dni wniosku prokuratora o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego

Uzasadnienie: Do czasu ustanowienia przez sąd opiekuńczy kuratora procesowego małoletni pokrzywdzony nie ma żadnej możliwości korzystania z przysługujących mu praw procesowych. Szybkość rozpoznania wniosku jest kluczowa z uwagi na czas trwania postępowania sprawdzającego (30 dni).

Realizacja: Odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania cywilnego nakładające na sąd opiekuńczy obowiązek rozpoznania w ciągu trzech dni wniosku prokuratora o ustanowienie kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego – dokonane na wzór funkcjonujących aktualnie procedur ustalania obrońcy z urzędu dla osób zatrzymanych.

15 lutego 2024 roku wszedł w życie art. 583¹ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego²⁹, zgodnie z którym wniosek o wyznaczenie reprezentanta dziecka, o którym mowa w art. 99 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, sąd opiekuńczy rozpoznaje niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wpływu tego wniosku.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 8

Każdy sąd rejonowy powinien dysponować aktualną listą adwokatów i radców prawnych wybranych pod kątem odpowiednich kompetencji psychospołecznych i wykazujących się szczególną znajomością spraw dotyczących dziecka.

Uzasadnienie: Przepisy dotyczące kuratora procesowego niewystarczająco funkcjonują w praktyce. Dzieje się tak m.in. dlatego, że sądy opiekuńcze nie dysponują listami adwokatów i radców prawnych. Osoby znajdujące się na tej liście powinny spełniać wymogi określone w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, ale także wykazywać się odpowiednimi kompetencjami psychospołecznymi. Jest to ważne ze względu na konieczność nawiązania przez kuratora procesowego takiego rodzaju kontaktu z dzieckiem, który zapewni mu najwyższy poziom poczucia bezpieczeństwa i pomoże uchronić osobę małoletnią przed wtórną traumatyzacją będącą skutkiem uczestniczenia w procedurach sądowych.

Realizacja: Opracowanie przez Naczelną Radę Adwokacką i Krajową Izbę Radców Prawnych list adwokatów i radców prawnych mogących pełnić funkcję kuratora procesowego zgodnie z art. 99¹ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz przekazanie ww. list do właściwych sądów okręgowych.

Zgodnie z art. 583¹ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego³⁰, Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, sposób zapewnienia reprezentacji dziecka przez reprezentanta dziecka, w tym sposób

²⁹ Dodany ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).

³⁰ Jak wyżej.

ustalania listy reprezentantów dziecka, sposób wyznaczania reprezentanta dziecka oraz system szkoleniowy reprezentantów dziecka, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego toku postępowania oraz prawidłowej realizacji prawa do ochrony interesów dziecka.

2 sierpnia 2024 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie sposobu zapewnienia reprezentacji dziecka przez reprezentanta dziecka (Dz.U. z 2024 r. poz. 1159). Rozporządzenie określa sposób zapewnienia reprezentacji dziecka przez reprezentanta dziecka, w tym sposób ustalania listy reprezentantów dziecka, sposób wyznaczania reprezentanta dziecka oraz system szkoleniowy reprezentantów dziecka.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 9

Skuteczne przestrzeganie przez organy procesowe zasady jednorazowości przesłuchania dziecka pokrzywdzonego przestępstwem wykorzystania seksualnego

Uzasadnienie: Ze względu na dobro dziecka pokrzywdzonego konieczne jest unikanie ponownego przesłuchania, które może prowadzić do wtórnej wiktymizacji i dodatkowej traumy. Zdarza się, że w praktyce postępowań karnych organy procesowe nie planują czynności z udziałem pokrzywdzonego dziecka tak, by zminimalizować ryzyko powstania konieczności jego powtórnego przesłuchania.

Realizacja: Odpowiednie regulacje prawne dotyczące kwestii unikania powtórnego przesłuchania dziecka pokrzywdzonego przestępstwem wykorzystania seksualnego wprowadzone na poziomie właściwego regulaminu prokuratury oraz uzupełnienie programu szkolenia Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Zgodnie ze znowelizowanym art. 185a § 1 Kodeksu postępowania karnego³¹, przeprowadzenie powtórnego przesłuchania pokrzywdzonego, który nie ukończył 15 lat³² możliwe jest w dwóch przypadkach. Po pierwsze, jeśli na jaw wyjdą nowe istotne okoliczności. Po drugie – w razie uwzględnienia wniosku dowodowego oskarżonego, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego.

Przed nowelizacją oskarżony (podejrzany) mógł zażądać powtórnego przesłuchania pokrzywdzonego dziecka, jeśli w czasie pierwszej czynności z udziałem dziecka nie miał obrońcy. W odróżnieniu od poprzedniego uregulowania, sam fakt nieposiadania obrońcy przy pierwszym przesłuchaniu nie jest już wystarczającą przesłanką do ponownego przesłuchania dziecka. Obecnie oskarżony musi złożyć wniosek dowodowy w tym zakresie. Powinien on spełniać wymogi formalne³³, a więc zawierać tezę dowodową. Sąd będzie mógł oddalić wniosek dowodowy na przykład z uwagi na to, że okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Zmiana ta ma charakter merytoryczny i rozstrzyga wątpliwości, jakie dotychczas powstały w orzecznictwie na gruncie poprzedniego stanu prawnego co do interpretacji słowa „żąda”, gdy oskarżony nie miał obrońcy przy pierwszym przesłuchaniu.

Rekomendacja Państwowej Komisji została częściowo zrealizowana.

31 Zmieniony z dniem 15 sierpnia 2023 r. ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 289).

32 W dacie przesłuchania.

33 Art. 169 § 1 k.p.k.

Rekomendacja 10

Obligatoryjna opinia biegłego dotycząca możliwości wykonania powtórnych czynności z udziałem małoletniego

Uzasadnienie: W sytuacji wystąpienia jednego z dwóch przewidzianych w prawie wyjątków od zasady jednokrotnego przesłuchania małoletniego (istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania lub żąda tego oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego) należy uprzednio zbadać okoliczności dotyczące stanu pokrzywdzonego i bezwzględnie zasięgnąć opinii biegłych specjalistów odnośnie możliwości wykonania powtórnych czynności z jego udziałem. Działanie takie pozwoli zapewnić mu pełną ochronę i bezpieczeństwo.

Realizacja: Odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania karnego zapewniające, że ponownego przesłuchania, o którym mowa w art. 185a § 1, nie przeprowadza się, jeżeli stan zdrowia lub kondycja psychofizyczna małoletniego pokrzywdzonego poniżej lat 15 na to nie pozwala.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna. Ustawodawca nie wprowadził przepisu, który nakładałby na organ procesowy obowiązek powołania opinii biegłego w celu uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy dziecko może być powtórnie przesłuchane.

Rekomendacja 11

Sprawy dotyczące przemocy seksualnej wobec dzieci powinny być prowadzone tylko przez odpowiednio przeszkolonych sędziów

Uzasadnienie: Konieczne jest, aby sędziowie prowadzący przesłuchanie w trybie art. 185a–c Kodeksu postępowania karnego przeszli odpowiednie szkolenia w zakresie podstaw komunikacji z dzieckiem. Niezwykle delikatny charakter postępowań z udziałem dzieci wymaga posiadania przez sędziów karnistów odpowiedniej wiedzy i umiejętności w tym zakresie.

Realizacja: Uzupełnienie przez Ministerstwo Sprawiedliwości i Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury programu szkoleniowego dla sędziów – zarówno na etapie szkolenia wstępnego, jak i ustawicznego.

Krajowy Plan Przeciwdziałania Przemocy Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich na lata 2023–2026³⁴ przewiduje szkolenia sędziów z zakresu zjawiska wykorzystywania seksualnego dzieci.

Rekomendacja Państwowej Komisji została częściowo zrealizowana. Dodać należy, że Komisja aktywnie uczestniczyła w pracach nad projektem Krajowego Planu Przeciwdziałania Przemocy Przeciwko

34 17 października 2023 r. Rada Ministrów przyjęła pierwszy Krajowy Plan Przeciwdziałania Przemocy Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich na lata 2023–2026 (M.P. z 2023 r. poz. 1235). Przyjęty Plan ma zapewnić wzmocnienie systemu ochrony przed przestępstwami seksualnymi m.in. poprzez skoordynowaną analizę zagrożeń przestępczością seksualną, programy edukacyjne, szkolenia dotyczące rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci, udzielania im pomocy i wsparcia, wzmocnienie kompetencji oraz specjalizację funkcjonariuszy organów ścigania, sędziów i prokuratorów.

Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na szkodę Małoletnich na lata 2023–2026, zgłaszając postulat wprowadzenia specjalistycznych szkoleń dla sędziów z przedmiotowego zakresu. Z inicjatywy Państwowej Komisji takie szkolenia są prowadzone w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury.

Rekomendacja 12

Zmiany dotyczące przesłuchania małoletniego pokrzywdzonego wykorzystaniem seksualnym

Rekomendacja 12A

Określenie płci sędziego prowadzącego przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego w trybie art. 185a Kodeksu postępowania karnego (inna niż płęć sprawcy)

Uzasadnienie: Obecnie żaden artykuł Kodeksu karnego nie wskazuje na konieczność unikania zgodności płci między sędzią a sprawcą.

Jeżeli sędzia jest tej samej płci co sprawca, zakres i wiarygodność informacji uzyskanych od dziecka mogą być ograniczone. Ponadto może to negatywnie wpływać na stan psychiczny dziecka.

Realizacja: Odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania karnego nakazujące, aby przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego było dokonywane przez sędziego innej płci niż sprawca. Odpowiednie zmiany w Kodeksie postępowania karnego nakazujące, aby przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego było dokonywane przez sędziego innej płci niż sprawca, jeżeli – mając na względie zasoby personalne danego sądu – **jest to możliwe**.

Rekomendacja Państwowej Komisji pozostaje nadal aktualna.

Rekomendacja 12B

Określenie płci biegłego psychologa biorącego udział w przesłuchaniu małoletniego pokrzywdzonego w trybie art. 185a Kodeksu postępowania karnego (taka jak płęć pokrzywdzonego)

Uzasadnienie: Warunek tej samej płci biegłego psychologa biorącego udział w przesłuchaniu pokrzywdzonego dotyczy jedynie przestępstw z art. 197–199 Kodeksu karnego, a powinien obejmować również przestępstwa z art. 200 Kodeksu karnego.

Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa dziecka ma istotne znaczenie dla uzyskania pełnych i wiarygodnych informacji, co wpływa na rzetelność postępowania.

Realizacja: Wprowadzenie odpowiednich zmian do Kodeksu postępowania karnego nakazujących, aby przy przesłuchaniu małoletniego pokrzywdzonego w trybie art. 185a tego kodeksu w postępowaniu o przestępstwo z art. 200 Kodeksu karnego uczestniczył biegły psycholog tej samej płci co małoletni pokrzywdzony.

Zgodnie z art. 185a § 5 Kodeksu postępowania karnego³⁵, z dniem 15 sierpnia 2023 roku, w sprawach o przestępstwa określone w rozdziałach XXIII, XXV i XXVI Kodeksu karnego, pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania nie

³⁵ Dodany ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 289).

ukończył 15 lat, biegły psycholog biorący udział w przesłuchaniu powinien być osobą płci wskazanej przez pokrzywdzonego, chyba że będzie to utrudniać postępowanie.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 13

Zmiany dotyczące pouczeń i informacji dla małoletniego pokrzywdzonego i małoletniego świadka dotyczących uprawnień i obowiązków procesowych

Rekomendacja 13A

Wprowadzenie informacji skierowanych do małoletnich pokrzywdzonych i małoletnich świadków przygotowujących ich do uczestnictwa w postępowaniu sądowym (z wykorzystaniem istniejących już materiałów opracowanych przez organizacje pozarządowe)

Uzasadnienie: Informacje skierowane do małoletnich pokrzywdzonych i małoletnich świadków powinny być dla nich zrozumiałe – przygotowane w taki sposób, aby ich treść i forma były zrozumiałe dla dzieci. Pomoże to przesłuchiwanemu dziecku w zrozumieniu zasad przesłuchania, w tym prawa odmowy składania zeznań, obowiązku mówienia prawdy oraz konieczności utrwalania czynności w formie zapisu na nośnikach danych. Obniży to także poziom lęku i niepokoju dziecka.

Realizacja: Uzupełnienie przez Ministra Sprawiedliwości rozporządzenia w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c Kodeksu postępowania karnego. Zadbanie o to, by język i forma były dostosowane do wieku dziecka (wykorzystanie w tym celu dobrych praktyk wypracowanych przez organizacje pozarządowe). Informacje te powinny być wysyłane drogą pocztową łącznie z wezwaniem do stawiennictwa.

Z dniem 15 lutego 2024 roku zostało uchylone rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2020 r. w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c Kodeksu postępowania karnego³⁶.

Zgodnie z art. 185f Kodeksu postępowania karnego³⁷ przed pierwszym przesłuchaniem osoba przesłuchiwana w trybie określonym w art. 185a–185c oraz art. 185e otrzymuje informacje o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania. Informacje zawierają opisowe lub graficzne przedstawienie przebiegu, sposobu i warunków przesłuchania (§ 2). Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wzór informacji o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania dla osób, o których mowa w § 2, odrębnie dla osób przesłuchiowanych, o których mowa w art. 185a–185c oraz art. 185e, uwzględniając potrzebę zrozumienia tych informacji przez osoby przesłuchiwane (§ 3).

³⁶ Dz.U. z 20202 r. poz. 1691 z późn. zm.

³⁷ Art. 185f dodany przez ustawę z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 289) zmieniającej k.p.k. z dniem 15 lutego 2024 r.

W dniu 21 stycznia 2025 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2025 r. w sprawie określenia wzorów informacji o przebiegu, sposobie i warunkach przesłuchania dla osób przesłuchiwanym w trybie określonym w art. 185a–185c i art. 185e Kodeksu postępowania karnego³⁸.

Tekst wyjaśnień jest łatwy do czytania i zrozumienia. W ocenie Państwowej Komisji pozwoli zrozumieć, jakie prawa i obowiązki ma małoletni w postępowaniu karnym.

W dniu 5 października 2024 roku weszło w życie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2024 r. w sprawie sposobu przygotowania i przeprowadzenia przesłuchań w trybie określonym w art. 185a–185c oraz art. 185e Kodeksu postępowania karnego oraz warunków, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone do przeprowadzania takich przesłuchań (Dz.U. z 2024 r. poz. 1477).

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

Rekomendacja 13B

Wprowadzenie do pouczeń dla pokrzywdzonego zapisu o prawie do reprezentowania go w postępowaniu karnym – na prawach oskarżyciela posiłkowego, po uprzednim wyrażeniu zgody na piśmie – przez Państwową Komisję

Uzasadnienie: Osoba pokrzywdzona ma prawo do dodatkowego wsparcia poprzez działanie procesowe Państwowej Komisji i powinna być o tym prawie poinformowana.

Realizacja: Uzupełnienie przez Ministra Sprawiedliwości (określonego w rozporządzeniu) wzoru pouczenia dla osoby pokrzywdzonej o możliwość zwrócenia się do Państwowej Komisji.

Zgodnie z art. 24 ust. 5 Ustawy, który wszedł w życie w dniu 26 lutego 2023 roku, prokurator, po uzyskaniu zgody pokrzywdzonego, ma obowiązek zawiadomić Państwową Komisję o wniesieniu do sądu aktu oskarżenia, wniosku w trybie art. 335 Kodeksu postępowania karnego (o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucany mu występki) albo art. 336 Kodeksu postępowania karnego (o warunkowe umorzenie postępowania).

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana jedynie częściowo. Wzór pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego oraz wzór pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach pokrzywdzonego, który nie ukończył 18 lat, które stanowią załączniki do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 2024 r. w sprawie określenia wzorów pisemnych pouczeń o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego, pokrzywdzonego i świadka³⁹ nie zawierają informacji o prawie Państwowej Komisji do występowania w postępowaniu sądowym na prawach oskarżyciela posiłkowego. Tym samym pokrzywdzeni nie są powszechnie informowani o możliwości uzyskania wsparcia procesowego ze strony Państwowej Komisji.

³⁸ Dz.U. z 2025 r. poz. 59.

³⁹ Dz.U. z 2024 r. poz. 1658.

Rekomendacja 14

Obligatoryjne opiniowanie seksuologiczne i psychiatryczne sprawców wykorzystania seksualnego dzieci

Uzasadnienie: Obligatoryjne opiniowanie seksuologiczne i psychiatryczne sprawców pozwoli na zastosowanie wobec nich adekwatnych środków karnych, nałożenie właściwych obowiązków, a także będzie pomocne przy kwalifikowaniu skazanego do odpowiedniego oddziału jednostki penitencjarnej oraz zastosowaniu programu resocjalizacyjno-terapeutycznego. Prawidłowe zdiagnozowanie sprawcy i zastosowanie wobec niego odpowiednich środków może uchronić kolejne dzieci przed wykorzystaniem seksualnym.

Realizacja: Zmiana w Kodeksie postępowania karnego wprowadzająca obowiązek badania psychiatrycznego i seksuologicznego każdej osoby wskazanej jako sprawca przestępstwa wykorzystania seksualnego dziecka.

Z dniem 15 lutego 2024 roku wszedł w życie art. 22a ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich⁴⁰, zgodnie z którym w sprawach o przestępstwa z art. 197–200b i art. 202 Kodeksu karnego popełnione na szkodę małoletniego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, zasięga opinii dwóch biegłych psychiatrów i biegłego seksuologa lub biegłego psychoseksuologa w celu ustalenia stopnia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia przez sprawcę przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego, wskazania, jakie działania muszą być podjęte w celu zmniejszenia prawdopodobieństwa ponownego popełnienia tego rodzaju przestępstwa, a także ustalenia, czy sprawca wymaga terapii lub innych indywidualnych oddziaływań, a jeśli tak, określenia ich charakteru.

Rekomendacja Państwowej Komisji została zrealizowana.

⁴⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 z późn. zm.

PAŃSTWOWA KOMISJA
do spraw przeciwdziałania
wykorzystaniu seksualnemu
małoletnich poniżej lat 15

PAŃSTWOWA KOMISJA

ul. Twarda 18, 00-105 Warszawa

tel. 22 699 60 52

fax 22 699 60 48

www.pkdp.gov.pl

zgloszenie@pkdp.gov.pl (dla zgłaszających)

komisja@pkdp.gov.pl

media@pkdp.gov.pl (dla mediów)